

Luku 14

Vuosiluokkakokonaisuus 3-6: Oppijana kehittyminen

Vuosiluokkien 3-6 erityisenä tehtävänä on oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen sekä omien opiskelutapojen ja -taitojen tunnistaminen ja kehittäminen.

14.1. Siirtymävaiheet

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Kuudennen vuosiluokan päätteeksi tehtävä arviointi

14.2. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tietotekniikka ja ohjelmointi

Yleistä

Ohjelmointi

Tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittyminen vuosiluokilla 1-9

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

14.3. Oppiaineet vuosiluokilla 3-6

Äidinkieli ja kirjallisuus

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tehtävä

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Oppimisympäristöt ja työtavat

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Arviointi

Tavoitteet avattuina vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Oppimisympäristöt ja työtavat

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Arviointi

Tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

Toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet

Toinen kotimainen kieli: Kielikylpyopetus

Kielikylvyn erityispiirteitä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sisältöalueet suomeksi pidettävillä tunneilla vuosiluokilla 3-6

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sekä kielikylpyruotsin yhteiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Toinen kotimainen kieli: Kielikylpyruotsi

Oppiaineen tehtävä ja erityispiirteet

Oppimisympäristö

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Arviointi

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

Vieraat kielet: A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Oppimisympäristöt ja työtavat

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Arviointi

Ruotsi: A-oppimäärä

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

Englanti: A-oppimäärä

Oppimisympäristöt ja työtavat

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Arviointi

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

Saksa: A-oppimäärä

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

Toinen kotimainen kieli: B1-ruotsi

Oppimisympäristöt ja työtavat

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Arviointi

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 6

Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Oppimisympäristöt ja työtavat

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Arviointi

Oppiaineen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

Luonnontieteet ja terveystieto: 1-9 luokan polku

Ympäristöoppi

Oppimisympäristöt ja työtavat

Arviointi

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

Katsomusaineet

Evangelisluterilainen uskonto

Oppiaineen tehtävä

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

Ortodoksinen uskonto

Elämänkatsomustieto

[Oppiaineen tehtävä](#)

[Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6](#)

[Oppimisympäristöt ja työtavat](#)

[Arviointi](#)

[Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6](#)

[Historia](#)

[Historian tehtävä](#)

[Oppiaineen tehtävä](#)

[Oppimisympäristöt ja työtavat](#)

[Ohjaus, eriyttäminen ja tuki](#)

[Arviointi](#)

[Historian tavoitteet vuosiluokilla 4-6](#)

[Historian vuosiluokkaistaminen vuosiluokilla 4-6](#)

[Yhteiskuntaoppi](#)

[Oppiaineen tehtävä](#)

[Yhteiskuntaopin tehtävä vuosiluokilla 5-6](#)

[Oppimisympäristöt ja työtavat](#)

[Ohjaus, eriyttäminen ja tuki](#)

[Arviointi](#)

[Yhteiskuntaopin tavoitteet vuosiluokilla 5-6](#)

[Yhteiskuntaopin vuosiluokkaistaminen vuosiluokilla 5-6](#)

[Musiikki](#)

[Oppiaineen tehtävä](#)

[Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6](#)

[Oppimisympäristöt ja työtavat](#)

[Ohjaus, eriyttäminen ja tuki](#)

[Arviointi](#)

[Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6](#)

[Käsityö](#)

[Oppiaineen tehtävä](#)

[Tavoitteet](#)

[Laaja-alaisen osaamisen taidot käsityössä](#)

[Oppimisympäristöt ja työtavat](#)

[Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 3-6](#)

[Arviointi](#)

[Kuvataide](#)

[Kuvataiteen tehtävä](#)

[Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6](#)

[Oppimisympäristöt ja työtavat](#)

[Ohjaus, eriyttäminen ja tuki](#)

[Arviointi](#)

[Tavoitteet avattuina](#)

[Liikunta](#)

[Liikunnan tehtävä](#)

[Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6](#)

[Oppimisympäristöt ja työtavat](#)

[Ohjaus, eriyttäminen ja tuki](#)

[Arviointi](#)

[Tavoitteet avattuina](#)

[Liikunnan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet](#)

[Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6](#)

[Oppilaanohjaus](#)

[Oppiaineen tehtävä](#)

[Oppilaanohjaus vuosiluokilla 3-6](#)

[Valinnaisaineet vuosiluokilla 3-6](#)

14.1. Siirtymävaiheet

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Vuosiluokkien 2 ja 3 välisessä siirtymävaiheessa varmistetaan, että oppilas hallitsee opiskelun edellyttämät perustaidot. Oppilaan itseluottamusta koululaisena vahvistetaan. Oppilasta ohjataan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Koulu antaa oppilaalle ja huoltajille tietoa kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä sekä alkavista uusista oppiaineista ja valinnaisaineista. Opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä pohditaan yhdessä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

Keskeistä vuosiluokilla 3-6

- *Oppilasta rohkaistaan itsensä hyväksymiseen, omien rajojen ja oikeuksien tunnistamiseen ja puolustamiseen sekä omasta turvallisuudesta huolehtimiseen.*
- *Oppilaan kiinnostus eettisiin ja moraalisiin kysymyksiin hyödynnetään keskusteluissa ja pohdinnoissa.*
- *Oppilas harjoittelee osallistumista ja vastuun ottamista.*
- *Oppilaan ohjauksen ja tuen tarpeiden huomioiminen.*
- *El kiusaamiselle ja syrjivälle käyttäytymiselle*

Oppilaan kehittyvistä taidoista vuosiluokilla 3-6 korostuvat:

- *Oppimaan oppimisen taidot*
- *Velvollisuuksien ja vastuun ymmärtäminen sekä rakentavaan mielipiteiden ilmaisuun ja vuorovaikutukseen liittyvät taidot*
- *Omien valintojen tekeminen omista lähtökohdista, sukupuolittuneita valintoja välttäen*

Työskentelyssä vuosiluokilla 3-6 korostuu:

- *Oppimisen eheyttäminen: oppiaineiden yhteistyö, monialaiset oppimiskokonaisuudet*
- *Ikäkaudelle tärkeiden kokemusten saaminen*
- *Toiminnallisuus: tekemällä ja tutkimalla oppiminen erilaisissa oppimisympäristöissä*
- *Yhdessä tekeminen ja oma ilmaisu*
- *Oppilaiden osuus suunnittelussa vahvistuu*

Vuosiluokilla 3-6 oppiaineiden määrä lisääntyy. Opetusta toteutetaan mahdollisimman paljon eheytetysti. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien (luku 4) toteuttaminen vahvistaa oppiaineiden välistä yhteistyötä ja tarjoaa mahdollisuuksia oppilaa ikäkaudelle tärkeiden kokemusten saamiseen. Niiden avulla lisätään työskentelyn toiminnallisuutta. Monialaiset oppimiskokonaisuudet tarjoavat tilaisuuksia yhdessä tekemiseen, omaan ilmaisuun sekä yhteisön kannalta hyödylliseen toimintaan. Jokaisella oppilaalla on vähintään kaksi monialaista oppimiskokonaisuutta lukuvuoden aikana.

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu.

Oppilasta rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Oppilasta arvostetaan ja hänen osallisuuttaan omista asioista päättämiseen tuetaan.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Kuudennen vuosiluokan päätteeksi tehtävä arviointi

Oppimisen arviointi on kuvattu luvussa 6.

Jokainen vuosiluokkien 3-6 oppilas käy lukuvuoden aikana arviointikeskusteluja opettajiensa kanssa. Arviointikeskustelu eli evästys on oppilaan henkilökohtaista ohjaamista ja vahvistaa oppilaan toimijuutta ja itsearviointitaitojen kehittymistä. Arviointikeskustelujen lisäksi oppilas käy luokanopettajan ja huoltajan kanssa vuosittain kolmikantakeskustelun, jonka tavoite on kuvattu luvussa 5.

Jokainen vuosiluokkien 3-6 oppilas oppilas tekee lukuvuoden aikana sanallista itsearviointia. Itsearviointien dokumentointi auttaa oppilasta rakentamaan kuvaa omasta oppimisestaan ja sen kehittymisestä.

Kuudennen vuosiluokan lopulla oppilaalle annetaan lukuvuositolmuksen lisäksi myös ohjaavaa palautetta. Palautteen antamisen tavat tarkennetaan lukuvuosittain toimintasuunnitelmassa. Palautteessa kiinnitetään huomiota erityisesti työskentelytaitojen ja oppimisen taitojen kehittymiseen. Oppilas tarvitsee tietoa myös edistymisestään oppiaineissa ja laaja-alaisessa osaamisessa. Erityistä huomiota kiinnitetään opiskelumotivaation tukemiseen.

Kuudennen vuosiluokan lukuvuositolmuksessa annettavaa arviointia varten kaikkiin yhteisiin oppiaineisiin on opetussuunnitelman perusteissa määritelty tavoitteista johdetut arviointikriteerit hyvää osaamista kuvaavalle arvosanalle kahdeksan (8). Siirtymävaiheiden yhteistyö, työnjako ja vastuut tarkennetaan lukuvuosittain toimintasuunnitelmassa. Näiden, samoin kuin vuosiluokkakokonaisuuden tehtävän toteutumista seurataan ja kehitetään arvioimalla toimintaa lukuvuosittain.

14.2. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä jatketaan vuosiluokilla 3-6 systemaattisesti. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen sekä oman identiteetin muotoutumiseen. Identiteetti rakentuu vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja ympäristön kanssa. Hyväksytyksi tuleminen merkitys on suuri. Ikävuodet ovat tärkeitä kestävän elämäntavan omaksumiselle ja sen merkityksen pohtimiselle.

Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa painotetaan vuosiluokilla 3-6 erityisesti seuraavia laaja-alaisen osaamisen alueita:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Seuraavassa kuvataan laaja-alaisen osaamisen yleiset tavoitteet vuosiluokilla 3-6. Tarkemmat tavoitteet on kirjattu oppiaineittain. Oppimisen eheyttäminen, erityisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen, tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Toimintaa suunnitellaan ja sen toteutumista arvioidaan ja kehitetään lukuvuosittain.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Opetuksessa vahvistetaan taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä hyödyntäen. Oppilaan edellytykset tunnistaa pohdittavaan asiaan liittyviä erilaisia näkökulmia ja löytää uusia oivalluksia kehittyvät. Oppilas harjaantuu asioiden kriittiseen tarkasteluun. Oppilas oppii asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä. Hän oppii kuuntelemaan toisten näkemyksiä. Oppilas oppii huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla. Vertaisoppimista käytetään monipuolisesti ja yhdessä työskentelyn taitoja vahvistetaan. Oppilas harjoittelee ongelmanratkaisutaitoja eri tavoin.

Oppimaan oppimisen taitoja vahvistetaan kaikissa opiskelutilanteissa. Oppilas oppii tunnistamaan itselleen luontevimmat tavat oppia ja kiinnittämään huomiota opiskelutapoihinsa. Hän suunnittelee työskentelyään, asettaa tavoitteita ja arvioi edistymistä. Oppilas oppii hahmottamaan opintoihinsa liittyviä tavoitteita ja valintoja. Häntä kannustetaan keskustelemaan niistä huoltajiensa kanssa.

Ajattelua ja oppimaan oppimista korostetaan paikallisessa opetussuunnitelmassa arvioinnin paikallisten painotusten kautta. Arviointikulttuuri on kuvattu luvussa 6. Oppimiskäsitys perustuu ajatukselle aktiivisesta oppijasta, joka oppii asettamaan tavoitteita, ratkaisemaan ongelmia ja arvioimaan oppimistaan.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan juuriaan sekä pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Kauniaisissa on rikas kielellinen kulttuuri. Oppilas tutustuu kouluuyhteisön ja kotiseudun kulttuuriin ennen ja nyt sekä kulttuuriympäristön moninaisuuteen ja muutokseen. Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan kulttuuriperintöä ja osallistuu uuden kulttuurin luomiseen. Hänelle avataan mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta ja kulttuuria.

Mediakulttuurin analysointi ja median vaikutusten tunnistaminen ja pohdinta on tärkeää. Oppilas oppii tuntemaan ihmisoikeuksia koskevien sopimusten merkityksen yhteiskunnassa ja maailmassa. Erityisesti perehdytään Lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilasta ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja ja nauttimaan tekemisen ja ilmaisun ilosta. Hänelle järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja erilaisten toimintatapojen ja kulttuurien vertailuun. Opetus tukee oppilaan kasvua monipuoliseksi ja taitavaksi kielenkäyttäjäksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta, yhteistyötä ja hyvää käytöstä monipuolisesti. Hän oppii asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita eri näkökulmista. Oppilas saa tilaisuuksia harjaannuttaa sosiaalisia taitoja, kekseliäisyyttä, suunnittelu- ja ilmaisutaitoja sekä käden taitoja. Oppilas oppii arvostamaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja ajatusten ilmaisemiseen.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilas harjoittelee ajanhallintaa ja hyvää käytöstä sekä muita omaan ja yhteiseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia toimintatapoja. Oppilasta kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiristä sekä osallistumaan koulu yhteisön yhteisten sääntöjen laadintaan ja toimintatapojen kehittämiseen. Yhdessä työskennellessään oppilaat kehittävät tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Pelien ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä oppilas oppii ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä ja harjoittelee päätöksentekoa. Oppilaan itsenäisen liikkumisen taitoja tuetaan aiempaa laajemmalla alueella ja joukkoliikenteessä. Huomiota kiinnitetään erityisesti pyöräilykasvatukseen sekä omasta ja toisten turvallisuudesta huolehtimiseen liikenteessä. Oppilasta ohjataan asianmukaisten turva- ja suojavälineiden käyttöön. Hän oppii tuntemaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit. Opettaja ja oppilaat keskustelevat yhdessä yksityisyyden ja henkilökohtaisten rajojen suojaamisen merkityksestä ja siihen liittyvistä toimintatavoista. Koulussa harjoitellaan tarkoituksenmukaista toimintaa erilaisissa vaaratilanteissa.

Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja merkitystä. Oppilas hankkii tietoa teknologian kehityksestä ja vaikutuksista eri elämänalueilla ja monenlaisissa ympäristöissä. Häntä opastetaan teknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön. Siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä tarkastellaan yhdessä. Oppilas tutustuu kestävän kuluttamisen käytäntöihin. Hän tutkii jakamisen, kohtuullisuuden ja säästäväisyyden sekä talouden suunnittelun merkitystä ja harjoittelee niitä. Oppilasta ohjataan vastuullisena kuluttajana toimimiseen sekä mainonnan ja median vaikutusten kriittiseen tarkasteluun. Oppilas oppii pohtimaan valintojaan kestävän tulevaisuuden kannalta.

L4 Monilukutaito

Oppilas kehittää monilukutaitoaan ja oppii tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Oppilas syventää tähän liittyvää perustaitojen ja -tekniikoiden hallintaa. Hän harjoittelee fiktion, faktan ja mielipiteen tarkastelua ja erottelua. Oppilasta ohjataan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäristöön ja

huomaamaan, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja että tavoitteet vaikuttavat siihen, millaisia keinoja teksteissä käytetään.

Monilukutaitoa vahvistetaan tarkastelemalla erilaisia tekstejä tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja -tilanteiden näkökulmista. Oppilasta kannustetaan monipuolisille tiedon lähteille kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön. Samalla oppilasta ohjataan vertailemaan ja arvioimaan hakemansa tiedon soveltuvuutta. Kriittinen lukutaito kehittyy oppilaalle merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä. Kertominen, kuvaileminen ja vertailu sekä erilaiset mediaesitykset ovat ominaisia tiedon esittämisen tapoja. Erilaisten tekstien lukeminen ja tuottaminen koulutyössä ja vapaa-aikana sekä teksteistä nauttiminen edistää monilukutaidon kehittymistä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologian innovatiivinen pedagoginen käyttö on tärkeä osa Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen oppimisympäristöä ja toimintakulttuuria. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään monipuolisesti eri oppiaineissa ja muussa koulutyössä. Sillä vahvistetaan yhteisöllistä oppimista ja tiedon rakentamista. Oppilas etsii, kokeilee ja käyttää omaan oppimiseen ja työskentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja -välineitä. Koulussa tutkitaan tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta arkeen ja otetaan selvää sen kestävästä käyttötavoista.

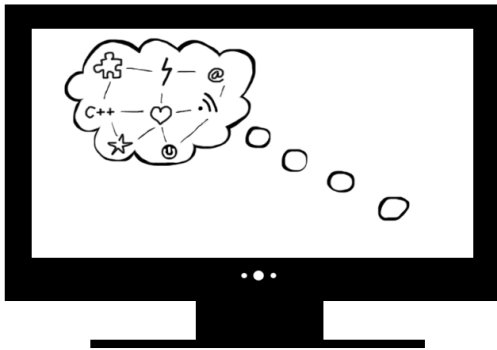
Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilas oppii käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä ymmärtämään niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. Hän harjaantuu sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppii myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä. Oppilasta kannustetaan toteuttamaan tieto- ja viestintäteknologian avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa. Ohjelmointia kokeillessaan oppilas saa kokemuksia siitä, miten teknologian toiminta riippuu ihmisen tekemistä ratkaisuista.

Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilasta ohjataan tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin käytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien peruseriaatteiden tuntemiseen. Oppilas harjoittelee eri viestintäjärjestelmien sekä opetuskäytössä olevien yhteisöllisten palvelujen käyttöä. Hän saa tietoa ja kokemusta sopivan mittaisten työjaksojen merkityksestä terveydelle.

Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilas harjoittelee etsimään tietoa useammasta eri lähteestä hakupalveluiden avulla. Häntä ohjataan käyttämään eri lähteitä oman tiedon tuottamisessa ja harjoittelemaan tiedon kriittistä arviointia. Oppilasta kannustetaan etsimään itselle sopivia ilmaisutapoja ja käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa työskentelyn ja tuotosten dokumentoinnissa ja arvioinnissa.

Vuorovaikutus ja verkostoituminen: Oppilas oppii toimimaan oman roolinsa ja välineen luonteen mukaisesti sekä ottamaan vastuuta viestinnästään. Häntä ohjataan tarkastelemaan ja arvioimaan tieto- ja viestintäteknologian roolia vaikuttamiskeinona. Oppilas saa kokemuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttämisestä vuorovaikutuksessa koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa myös kansainvälisissä yhteyksissä.

Tietotekniikka ja ohjelmointi

Yleistä

Tieto- ja viestintäteknologia (TVT) kehittyy nopeasti. Myös teknologiaan liittyvät käytänteet ja sovellukset muuntuvat ja uusiutuvat jatkuvasti. Nämä prosessit tulee tunnistaa tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvässä opetuksessa ja tarjota oppilaille mahdollisuuksia hankkia eväitä teknologisen kehityksen kanssa toimimiseen. Samalla opetuksessa on pidettävä huoli siitä, että oppilaan oppimispolku on käytettävän tai opiskelun aiheena olevan teknologian näkökulmasta eheä.

Tieto- ja viestintäteknologiaa sovelletaan laajasti eri oppiaineissa. Tieto- ja viestintäteknologiaa sovelletaan myös oppimisen arviointiin. Arvioinnissa voidaan hyödyntää teknologian tarjoamaa välitöntä, oppimisen kohteena olevan aiheen kannalta keskeistä palautetta (esim. oppimispelit, ohjelmointiympäristöt tai muut palautetta automaattisesti antavat järjestelmät). Toisaalta TVT tarjoaa jatkuvaa, ja kokonaisvaltaista arviointia tukevia välineitä. TVT:n avulla dokumentoinnin ja oman tuottamisen tuloksena syntyneitä materiaaleja voidaan palauttaa ja järjestää arvioinnissa käytettäväksi.

Ohjelmointi

Ohjelmointi on osa käytännön taitoja ja omaa tuottamista. Oppimistavoitteena on ohjelmoinnin idean ymmärtäminen, kokemusten saaminen ohjelmoinnista sekä mahdollisuuden saaminen ohjelmoinnin konkreettiseen harjoitteluun ja sitä kautta oivaltavan ilon kokemiseen. Alemmilla luokilla ohjelmoinnin opetteluun ei välttämättä käytetä tietokonetta tai muuta välinettä vaan harjoituksia tehdään käytännön keinoin.

Ohjelmointi on työkalu, jota voi käyttää ongelmanratkaisussa sekä luovassa ilmaisussa. Sen rooli rinnastuu kirjoittamisen ja laskemisen taitoihin, jotka opitaan alkuopetuksessa ja joita käytetään luontevina työvälineinä ylemmillä luokilla. Ohjelmoinnin perusidea on, että ihmisen pitää ymmärtää ongelma, osata jäsentää se tietokoneen hahmottamiin osiin ja kyetä kertomaan tietokoneelle, mitä sen pitää tehdä.

Opetussuunnitelman mukaan tavoitellaan algoritmisen ajattelun taitojen kehittymistä (computational thinking). Tämä tarkoittaa taitoa ymmärtää, miten tietotekniikka toimii ja miten tietokoneita voi komentaa tekemään eri asioita.

Tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittyminen vuosiluokilla 1-9

VL1-2	VL3-6	VL7-9
<p>Yleistä</p> <ul style="list-style-type: none"> • esiopetuksen aikana ja koulun ulkopuolella oppilaille karttuneita tieto- ja viestintäteknologian (tvt) tietoja ja taitoja. • Leikkiin perustuva työskentely • TVT-opiskelun välineenä • opitaan keskeistä käsitteistöä • pohditaan TVT käyttötarkoitusta lähiympäristössä ja arjessa. 	<p>Yleistä</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVT monipuolisesti eri oppiaineissa ja muussa koulutyössä • vahvistetaan yhteisöllistä oppimista. • mahdollisuuksia löytää, valita ja soveltaa omaan työskentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja -välineitä. • tutkitaan TVT:n vaikutusta arkeen ja otetaan selvää sen kestävästä käyttötavoista. 	<p>Yleistä</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVT:a on luonteva osa oppilaan ja yhteisön oppimista. • taidot syvenevät ja opiskelussa hyödynnetään koulun ulkopuolella opittua • tarkentuva käsitys siitä, miten tieto- ja viestintäteknologiaa voi hyödyntää eri oppiaineiden opiskelussa, myöhemmissä opinnoissa ja työelämässä sekä yhteiskunnallisessa toiminnassa ja vaikuttamisessa. • tutkitaan tvt:n merkitystä yhteiskunnassa ja sen vaikutuksia kestävään kehitykseen.
<p>Käytännön taidot ja oma tuottaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opitaan ja harjoitellaan laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käyttöä ja käyttö- ja toimintaperiaatteita. • harjoitellaan erilaisia tuottamisen ja digitaalisen materiaalin käsittelyn 	<p><i>Käytännön taidot ja oma tuottaminen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tutkitaan erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. • harjaannutaan tiedon tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä • toteutetaan tvt:n avulla ideoita yksin ja yhdessä. • teknologian toiminnan riippuvuutta ihmisen tekemistä ratkaisuksista havainnollistetaan ohjelmoinnin avulla. 	<p><i>Käytännön taidot ja oma tuottaminen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • hyödynnetään oma-aloitteisesti TVT:aa oppimistehtävissä ja valitaan eri tehtäviin sopivat työtavat ja välineet. • laitteiden, ohjelmistojen ja palvelujen käyttö- ja toimintalogiikan ymmärrys syvenee • systematisoimaan, organisoimaan ja jakamaan tietoa • digitaalisia tuotoksia luodaan itsenäisesti ja yhdessä

<p>perustaitoja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • hankitaan ja jaetaan kokemuksia digitaalisesta työskentelystä sekä ikäkaudelle sopivasta ohjelmoinnista • pelillisyyttä hyödynnetään oppimisen edistäjänä. <p><i>Ohjelmointi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Oppilas tutustuu käytännön harjoituksin ohjelmointiin sarjana erilaisia järjestyksessä tehtäviä toimintoja. Tietoteknisiä välineitä ei välttämättä tarvita.</i> • <i>Esimerkiksi suunnitellaan ja testataan ohjeiden sarjaa, jossa liikutaan eri suuntiin eri järjestyksessä.</i> 	<p><i>Ohjelmointi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Oppilas hyödyntää graafisia ohjelmointiympäristöjä eri laitteilla opellen ohjelmoinnin perusteita. Tavoitteena on oppia ohjelmoimaan yksinkertainen toimiva ohjelma.</i> • <i>Opittuja taitoja voidaan soveltaa robotiikkaan tai elektroniikkaan.</i> • <i>Oppilas saa kokemuksia siitä, miten teknologian toiminta riippuu ihmisen tekemistä ratkaisuista. Graafisia ohjelmointiympäristöjä hyödynnetään sekä robotiikan että virtuaalimaailman avulla.</i> • <i>Oppilas ymmärtää suunnittelun ja testauksen tärkeyden ohjelmoinnissa ja harjoittelee niitä.</i> 	<p><i>Ohjelmointi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ohjelmointi on osa eri oppiaineiden opintoja.</i> • <i>Oppilas ymmärtää ohjelmointiympäristöjen ja ohjelmointikielten eroja, ja oppii tekemään valintoja niiden välillä erilaisten ongelmien ratkaisemiseksi.</i> • <i>Oppilas syventää ymmärrystään ohjelmoinnin rakenteista.</i> • <i>Suunnittelun ja testauksen rooli korostuu.</i> • <i>Oppilas opettelee analysoimaan ohjelmien laatua.</i>
<p>Vastuullinen ja turvallinen toiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • keskustellaan ja luodaan yhdessä turvallisia käytänteitä ja hyviä käytöstapoja • työskentelyssä huomioidaan työskentelytapojen ja ergonomian merkitys hyvinvoinnille. 	<p><i>Vastuullinen ja turvallinen toiminta</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • harjannutaan turvallisiin käytänteisiin ja hyviin käytöstapoihin • opitaan tuntemaan tekijänoikeuksien peruseriaatteen • harjoitellaan yhteisöllisten palvelujen ja työvälineiden käyttöä • opitaan pitämään huoli terveydestä hyvien työasentojen ja sopivan mittaisten työjaksojen avulla. 	<p><i>Vastuullinen ja turvallinen toiminta</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • turvallinen ja eettisesti kestävä tieto- ja viestintäteknologian käyttö. • tiedon turvaaminen ja tietoturvariskeiltä suojaautuminen • tietosuoja ja tekijänoikeus käsitteiden ymmärtäminen • vastuuttoman ja lainvastaisen toiminnan seurauksien ymmärtäminen. • opitaan huomioimaan työtapojen vaikutukset terveyteen
<p>Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely</p> <ul style="list-style-type: none"> • hakupalvelut, 	<p><i>Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • etsitään tietoa eri lähteistä ja hyödynnetään niitä oman tuottamisessa 	<p><i>Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • monipuolinen tiedon hankinta ja tuottaminen sekä tietolähteiden monipuolinen,

<p>työvälineet ja pienimuotoiset tiedonhankintatehtävät eri aihepiireistä ja itseä kiinnostavista asioista.</p> <ul style="list-style-type: none"> • omia ideoita toteutetaan tvt:n avulla yksin ja yhdessä. 	<ul style="list-style-type: none"> • harjoitellaan tiedon kriittistä arviointia • löydetään itselle sopivia ilmaisutapoja ja käytetään tvt:tä dokumentointiin sekä työskentelyn ja oppimisen arviointiin. 	<p>kriittinen käyttö tutkivassa ja luovassa työskentelyssä</p> <ul style="list-style-type: none"> • oman, muiden ja järjestelmien tiedon tuottamisen arviointi
<p>Vuorovaikutus ja verkostoituminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • harjoitellaan yhteisöllisten palveluiden käyttöä ja viestintäteknologian soveltamista vuorovaikutustilanteisiin 	<p><i>Vuorovaikutus ja verkostoituminen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • opitaan oman roolin ja välineen luonteen mukaista toimintaa sekä ottamaan vastuuta omasta viestinnästä. • arvioidaan tvt:n roolia vaikuttamiskeinona • käytetään TVT:aa vuorovaikutukseen koulun ulkopuolisten, myös kansainvälisten toimijoiden kanssa. 	<p><i>Vuorovaikutus ja verkostoituminen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • toiminnassa yhteisölliset työvälineet, työskentelytavat ja vuorovaikutus mahdollistavat niiden merkityksen tutkimista oppimiselle, tutkivalle työskentelylle ja uuden luomiselle • erilaisten viestintäkanavien ja -tyylien valinta. • TVT kansainvälisessä vuorovaikutuksessa • TVT:n merkitys, mahdollisuudet ja riskit globaalissa maailmassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Oppilas oppii työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään. Häntä rohkaistaan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista. Oppilasta kannustetaan sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen. Oppilas harjoittelee projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Yhteisissä työskentelytilanteissa oppilas oppii vastavuoroisuutta, neuvottelutaitoja sekä ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Oppilasta rohkaistaan tuomaan vapaa-ajalla oppimiaan taitoja koulutyöhön ja opettamaan niitä toisille oppilaille.

Koulutyöhön sisältyy toimintaa, jossa oppilas saa kokemuksia työstä, eri ammanteista ja toisten hyväksi toimimisesta. Tällaista voi olla esimerkiksi koulun sisäinen työharjoittelu, yhteistyöhankkeet lähellä toimivien yritysten ja järjestöjen kanssa, kummitoiminta ja tukioppilaana toimiminen. Oppilasta kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen. Hän oppii ymmärtämään työn ja yrittäjyyden merkityksen elämässä ja yhteiskunnassa.

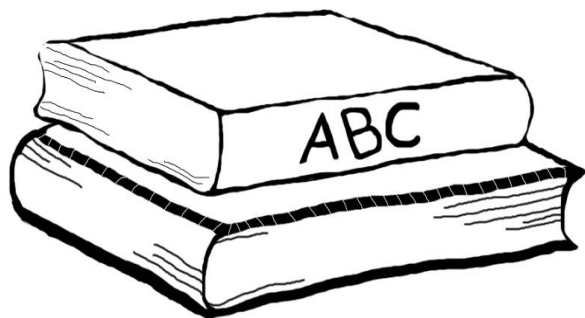
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Oppilaat ja opettaja tutkivat yhdessä kestävään kehitykseen, rauhaan, tasa-arvoon ja demokratiaan sekä ihmisoikeuksiin, erityisesti lasten oikeuksiin, liittyviä kysymyksiä ja tilanteita. Oppilaiden kanssa mietitään ja harjoitellaan käytännön tekoja, joilla itse voi vaikuttaa myönteisten muutosten puolesta. Oppilaita ohjataan näkemään median vaikutus yhteiskunnassa ja harjoittelemaan median käyttöä vaikuttamisen välineenä.

Oppilas harjoittelee yhteistyötä, ristiriitojen käsittelyä ja ratkaisujen etsimistä sekä päätöksentekoa niin omassa luokkayhteisössä kuin koko kouluyhteisössäkin. Vaikuttaminen ja osallistuminen sekä niistä myönteisten kokemusten saaminen lisäävät yhteisöllisyyden kokemusta koulussa. Kokemukset yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä rakentavat luottamusta. Oppilasta innostetaan oppilaskuntatoimintaan, kerhotoimintaan sekä muihin koulun ja lähiyhteisön tarjoamiin toimintamuotoihin. Näin hän oppii osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja ja kasvaa vähitellen vastuun kantamiseen. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilas oppii ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkityksen paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle.

14.3. Oppiaineet vuosiluokilla 3-6

Äidinkieli ja kirjallisuus

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaan suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaan monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilasta ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilasta ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen

kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Yhteistyö on tärkeää suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Oppimisympäristöt ja työtavat: Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu on mahdollista suomen kielessä ja kirjallisuudessa kaikilla vuosiluokilla 1-9.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimispolku on jatkumo ensimmäisestä vuosiluokasta yhdeksänteen. Oppijan yksilöllistä kehittymistä kirjoittajana, lukijana ja itsensä ilmaisijana tuetaan jokaisen tarpeet ja kehityskohteet huomioiden. Oppilasta autetaan tiedostamaan omat tapansa oppia. Monipuoliset oppimisen ja arvioinnin tavat tukevat yksilöllistä oppimispolkua.

Oppilas ovat osallisena kaikessa suunnittelussa. Hän asettaa itselleen tavoitteita, ja arvioi oppimistaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa.

Oppilaiden osallisuutta tarkennetaan lukuvuosittain toimintasuunnitelmassa.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 opetuksen painopiste on oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen, lukuharrastuksen sekä sujuvan ja monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon vakiinnuttamisessa. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä oppilas harjaantuu tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja. Lyhyiden tekstien lukemisesta edetään kokonaisteosten lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Lapsen oma kokemusmaailma, kuten monimediaiset tekstit ja tuotokset, on merkittävä oppimisympäristö, joka tulee huomioida kaikessa oppimisessa ja arvioinnissa. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen.

Koulussa harjoitellaan monipuolisesti tekstin tarkastelun, tuottamisen ja arvioinnin taitoja, ja oppilas harjaantuu rakentavaan kriittiseen ajatteluun ja tulkintaan. Opettaja innostaa oppilasta havainnoimaan, tulkitsemaan ja tuottamaan myös lähiympäristön merkki- ja tekstimaailmaa.

Opettaja huolehtii turvallisesta oppimisympäristöstä ja suosii vuorovaikutusta lisääviä työskentelytapoja. Oppilas saa aikaa ja erilaisia välineitä omien ajatusten, havaintojen ja kysymysten esittämiseen. Oppilaan tilanteinen vuorovaikutus- ja kielitaito kehittyvät yhdessä muiden kanssa, ja oppilasta rohkaistaan myös esiintymään yksin. Oppilas harjoittelee arjen keskustelu- ja neuvottelutilanteita. Opettajan tehtävänä on vahvistaa oppilaan kielellisiä keinoja ilmaista perustarpeita ja tunteita. Opettaja huolehtii, että jokaisella oppilaalla on mahdollisuus mielipiteensä ilmaisuun ja vastuulliseen osallisuuteen.

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään säännöllisesti ja monipuolisesti. Opettaja auttaa oppilasta ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian eettisen käytön merkityksen. Työskentelyssä nostetaan esiin muun muassa tietolähteiden luotettavuuden ja käytön kysymykset. Oppilas harjoittelee sujuvaa kirjoittamista sekä käsin että erilaisilla laitteilla.

Koulun tehtävänä on huolehtia, että jokaisella oppilaalla on saatavilla kiinnostavaa kirjallisuutta koulukirjastoissa. Opettaja kannustaa myös kirjaston monipuoliseen hyödyntämiseen. Yhteistyö paikallisen kirjaston sekä kulttuuritoimijoiden kanssa on tiivistä. Opetuksen tehtävänä on syventää oppilaan oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Myös kodeilla on keskeinen rooli lapsen kieli- ja kulttuurimaailman kehittämisessä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla oppilasta löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Opettajan tehtävänä on tukea oppilaan kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään yksilöllisen oppimisen tukemisessa ja eriyttämisen välineenä.

Opettaja tukee yksilöllisesti oppilaan vuorovaikutustaitojen, opiskelutaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittymistä ohjaamalla ja antamalla rakentavaa palautetta. Opettaja huomioi oppilaiden yksilölliset tarpeet ja auttaa jokaista löytämään itseään kiinnostavaa ja sopivan haasteellista luettavaa. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämisessä. Samanaikaisopettajuus tukee monipuolista eriyttämistä

Kodeilla on keskeinen rooli oppilaan luku- ja kirjoitustaidon syventämisessä, koska lukutaidon kehittyminen ja vahvistuminen vaatii säännöllistä harjoittelua myös kotona.

Arviointi

Oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Sen tehtävänä on tukea oppilaiden motivaation rakentumista, kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Arviointi on kiinteä osa oppimisprosessia, ja suuri osa arvioinnista on oppilaan ja opettajan välistä vuorovaikutusta.

Opettaja huolehtii, että oppilas oppii asettamaan tavoitteita, ratkaisemaan ongelmia ja arvioimaan oppimistaan ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppilaan itse- ja vertaisarviointitaitoja vahvistetaan yhdessä opettajan kanssa. Myönteisen ja rohkaisevan palautteen avulla opettaja vahvistaa oppilaan kuvaa itsestään kirjoittajana ja monipuolisena ilmaisijana. Palaute- ja arviointikeskustelut ovat keskeinen osa jatkuvaa arviointia ja ohjausta.

Laaja-alaisten taitojen arviointi on keskeinen osa oppimäärän arviointia. Arvioitavat taitoalueet täsmentyvät lukuvuosittain toimintasuunnitelmassa. Keskeisiä tämän vuosiluokkakokonaisuuden arvioitavia taitoja ovat oppijana kehittymisen taidot, itseilmaisun taidot ja arviointitaidot.

Vuosiluokkakokonaisuuden lopussa huolehditaan siitä, että oppilas ymmärtää hyvän osaamisen arviointikriteerit. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää valtakunnallisia kriteereitä.

Tavoitteet avattuina vuosiluokilla 3-6

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

T11 ohjata oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

Vuosiluokkaistaminen (kielen rakenteet, kirjallisuus):

VL	Kielen rakenteet	Kirjallisuus
3	vuorosanaviiva, sanaluokat, pääsanaluokat (substantiivit, adjektiivit, verbit), lausetyypit virke, aakkosjärjestys, yhdysmerkki, vokaalit, konsonantit, pilkun ja ja-sanon käyttö luettelossa	sarjakuvat, kertomukset, tarinat, runot ja muu lastenkirjallisuus
4	vahvistetaan 3. luokan asioita, lainausmerkit, sanaluokat/ nominit (kaikki), kappalejako, yhdyslause	syvennetään ja laajennetaan 3. luokan kirjallisuutta
5	lauseenjäsenet (subjekti, predikaatti ja objekti), verbin aikamuodot, verbin persoonamuodot, adverbit, murteet, yleiskieli/ puhekieli	tietokirjallisuus, kansanperinne, lasten ja nuorten kirjallisuus
6	vahvistetaan 5.luokan asioita, verbin tapaluokat, sijamuodot, paikallissijat, yhdyssanat/sanaliitot	syvennetään ja laajennetaan 5. luokan kirjallisuutta

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

OPPIAINE: Äidinkieli ja kirjallisuus		VUOSILUOKKA 3
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1, T2, T3, T4, T6, T9, T12, T13, T14, T15	S1, S2, S3, S4 erityispiirteet: arvostava vuorovaikutus, draaman keinojen hyödyntäminen monipuolisesti, kaunokirjallisuus osana kulttuurista osaamista
Monilukutaito (L4)	T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15	S1, S2, S3, S4 erityispiirteet: kriittisen lukutaidon harjoittelu, tekstivarannon laajentaminen
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T1, T2, T3, T9, T10, T14, T15	S1, S3, S4, erityispiirteet: oman mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleva keskustelu- ja neuvottelutaidot, osallisuuden vahvistaminen
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T2, T4	S1 erityispiirteet: laajenevan lähiympäristön merkkimaailman ymmärtäminen, mediamaailmaan tutustuminen turvallisesti
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T12, T15	S3, S4
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T13	S1, S2, S3, S4, erityispiirteet: oppijana kehittyminen, itse- ja vertaisarviointitaitojen harjoittelu
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T5, T6, T7, T8, T10, T11, T12, T14	S2, S3, S4, erityispiirteet: verkossa toimimisen käyttäytymissäännöt

OPPIAINE: Äidinkieli ja kirjallisuus		VUOSILUOKKA 4
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1, T2, T3, T4, T6, T9, T12, T13, T14, T15	S1, S2, S3, S4 erityispiirteet: arvostava vuorovaikutus, draaman keinojen hyödyntäminen monipuolisesti
Monilukutaito (L4)	T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15	S1, S2, S3, S4 erityispiirteet: kriittisen lukutaidon harjoittelu, tekstivarannon laajentaminen
Osallistuminen, vaikuttaminen ja	T1, T2, T3, T9, T10, T14, T15	S1, S3, S4, erityispiirteet: oman mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleva keskustelu- ja neuvottelutaidot, osallisuuden

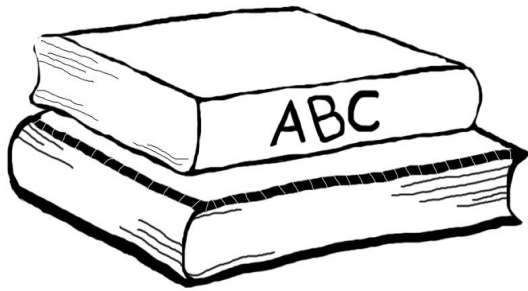
kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)		vahvistaminen
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T2, T4	S1 erityispiirteet: laajenevan lähiympäristön merkkimaailman ymmärtäminen, mediamaailmaan tutustuminen turvallisesti
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T12, T15	S3, S4
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T13	S1, S2, S3, S4, erityispiirteet: oppijana kehittyminen
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T5, T6, T7, T8, T10, T11, T12, T14	S2, S3, S4, erityispiirteet: verkossa toimimisen käyttäytymissäännöt

OPPIAINE: Äidinkieli ja kirjallisuus		VUOSILUOKKA 5
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1, T2, T3, T4, T6, T9, T12, T13, T14, T15	S1, S2, S3, S4, erityispiirteet: esiintymistäidot, kulttuurisen tietämyksen laajentaminen kaunokirjallisuuden avulla
Monilukutaito (L4)	T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15	S1, S2, S3, S4, erityispiirteet: median kuluttamisen ohessa myös oman tuottamisen tukeminen ja ohjaaminen, oppiainerajat ylittävä työskentely
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T1, T2, T3, T9, T10, T14, T15	S1, S3, S4, erityispiirteet: omien tuotosten jakaminen, yhteisöllinen vaikuttaminen, osallisuuden ja oman äänen merkitys
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T2, T4	S1, erityispiirteet: oman mielipiteen muodostaminen ja perusteltu ilmaiseminen
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T12, T15	S3, S4
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T13	S1, S2, S3, S4, erityispiirteet: erilaisten tekstilajien tunnistaminen, ymmärtävän lukutaidon vahvistaminen, itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittäminen
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	T5, T6, T7, T8, T10, T11, T12, T14	S2, S3, S4, erityispiirteet: tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen hyödyntäminen niin kirjoitettujen, auditiivisten kuin kuvallisten tekstien tuottamisessa

(L5)		
------	--	--

OPPIAINE: Äidinkieli ja kirjallisuus		VUOSILUOKKA 6
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1, T2, T3, T4, T6, T9, T12, T13, T14, T15	S1, S2, S3, S4, erityispiirteet: esiintymistaidot, kulttuurisen tietämyksen laajentaminen kaunokirjallisuuden avulla
Monilukutaito (L4)	T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15	S1, S2, S3, S4, erityispiirteet: median kuluttamisen ohessa myös oman tuottamisen tukeminen ja ohjaaminen, oppiainerajat ylittävä työskentely
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T1, T2, T3, T9, T10, T14, T15	S1, S3, S4, erityispiirteet: omien tuotosten jakaminen, yhteisöllinen vaikuttaminen, osallisuuden ja oman äänen merkitys
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T2, T4	S1, erityispiirteet: oman mielipiteen muodostaminen ja perusteltu ilmaiseminen
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T12, T15	S3, S4
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T13	S1, S2, S3, S4, erityispiirteet: erilaisten tekstilajien tunnistaminen, ymmärtävän lukutaidon vahvistaminen, itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittäminen
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T5, T6, T7, T8, T10, T11, T12, T14	S2, S3, S4, erityispiirteet: tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen hyödyntäminen niin kirjoitettujen, auditiivisten kuin kuvallisten tekstien tuottamisessa

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (s2) -oppimäärä on osa äidinkielen ja kirjallisuuden oppiainetta. Tämän vuoksi niiden opetussuunnitelmat ovat monilta osin yhteneväiset. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää joko kokonaan tai osittain erillisessä ryhmässä tai suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ryhmässä. Tavoitteena on, että oppilas saavuttaa mahdollisuuksien mukaan samat taidot kuin suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää opiskelevat oppilaat.

S2-opetuksessa korostuu opetussuunnitelman sisältöalue S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena, koska suomen kielen taito on edellytys muiden oppiaineiden opiskeluun ja hallitsemiseen. Samoin muiden oppiaineiden opiskelu tukee käsitteiden ymmärtämistä ja kartuttaa sanavarastoa. Kieltä opitaan kokonaisvaltaisesti kaikkialla ja sen käyttö ja oppiminen on samanaikaista.

Kielitaito on avain kulttuuriin ja oman identiteetin muotoutumiseen. Tämän vuoksi s2-opiskeluun sisältyy luontevasti suomalaisen kulttuurin tuntemus unohtamatta oppilaan omaa taustaa. Oppilaan lähtökieli ja kouluhistoria huomioidaan opetuksen suunnittelussa. Oppilaalle voidaan laatia henkilökohtainen oppimissuunnitelma, jota tämä opetussuunnitelma ohjaa.

Oppiaineen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai
- oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 erityisenä tehtävänä on tukea suomen kielen taidon kehittymistä sekä luku- ja kirjoitustaidon ja vuorovaikutustaitojen sujuvoitumista ja monipuolistumista. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja ja edetään laajempien tekstien lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Laadukkaan vuorovaikutusta tukevan oppimisympäristön luovat sekä oppilaat että opettajat yhdessä. Sen suunnittelussa huomioidaan oppijan aiemmat kokemukset ja taitotasoa. Oppilaan oman kulttuurin näkyväksi tekeminen on tärkeää.

Opettajan tehtävänä on innostaa oppilasta havainnoimaan, tulkitsemaan ja tuottamaan lähiympäristön merkki- ja tekstimaailmaa. Oppilaat vahvistavat aiemmin opittuja monipuolisia viestintätaitoja ja käyttävät ajantasaisia viestintätapoja unohtamatta käsin kirjoittamista, piirtämistä, mimiikkaa ja muita keinoja. Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa eettisesti oikein. Opettajat ohjaavat oppilaita rakentamaan kriittiseen ajatteluun ja tulkintaan sekä vastuulliseen osallisuuteen ja mielipiteen ilmaisuun ja esiintymiseen. Oppilailla on aikaa ja tilaa esittää omia ajatuksia, havaintoja ja kysymyksiä.

Opettajat kehittävät oppilaan tilanteista vuorovaikutus- ja kielitaitoa kartuttamalla sanastoa ja fraaseja monipuolisilla menetelmin. Oppilaat vahvistavat kielellisiä keinoja ilmaista perustarpeita ja tunteita arjen autenttisissa kieliympäristöissä.

Koulu huolehtii siitä, että jokaisella on saatavilla kiinnostavaa ja omantasaista kirjallisuutta koulukirjastoissa. Henkilökunta tekee tiivistä yhteistyötä paikallisen kirjaston sekä kulttuuritoimijoiden kanssa lastenkulttuuriin tutustumisessa ja tuottamisessa. Jokainen oppilas käyttää kirjastoja aktiivisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

S2-opetuksessa huomioidaan oppijan tilanne: muun muassa opiskeluhistoria, äidinkielen ja muiden kielten hallinnan ja rakenteiden vaikutus uuden kielen oppimiseen, kulttuuriset vuorovaikutustavat ja mahdolliset oppimisvaikeudet. Oppilas ja opettaja luovat yhdessä henkilökohtaiset tavoitteet oppimiselle oppilaan tilanteen mukaan.

Koulu kannustaa huoltajia vahvistamaan oppilaan oman äidinkielen osaamista ja oman äidinkielen opetukseen osallistumista.

Oppilas saa yksilöllistä tukea, ja hänen taitotasonsa kehittymistä seurataan. Opetus voi olla luokkarajat ylittävää ja samanaikaisopetusta suosivaa, minkä vuoksi opetuksen järjestäjän on huolehdittava lukujärjestyksen joustavuudesta sekä palkittamisen mahdollisuudesta. Yhteistyö erityisopettajan ja muiden oppilasta opettavien kanssa on tärkeää.

Arviointi

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi on jatkuvaa ja monipuolista mahdollisimman autenttisissa ympäristöissä. Oppilas vahvistaa itse- ja vertaisarviointin taitojaan. Oppijan itsearviointi korostuu hänen asettamiensa tavoitteiden saavuttamisessa. Arvioinnissa huomioidaan oppijan henkilökohtaiset tavoitteet suhteessa yleisiin tavoitteisiin. Opettaja varaa aikaa palaute- ja arviointikeskusteluihin oppilaan ja huoltajien kanssa.

Laaja-alaisten taitojen arviointi on keskeinen osa oppimäärän arviointia. Arvioitavat taitoalueet täsmentyvät lukuvuosittain toimintasuunnitelmassa. Keskeisiä tämän

vuosiluokkakokonaisuuden arvioitavia taitoja ovat oppijana kehittymisen, itseilmaisun ja arvioinnin taidot. Vuosiluokkakokonaisuuden edetessä opettaja huolehtii, että oppilas ymmärtää hyvän osaamisen arviointikriteerit.

Tavoitteet vuosiluokilla 3-6

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

T7 innostaa oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä

Vuosiluokkaistaminen (kielen rakenteet ja kirjallisuus):

3	vuorosanaviiva, pääsanaluokat (substantiivit, adjektiivit, verbit), lausetyypit, virke, aakkosjärjestys, yhdysmerkki, vokaalit, konsonantit	Sarjakuvat, kertomukset, tarinat, runot ja muu lastenkirjallisuus.
4	vahvistetaan 3. luokan asioita, lainausmerkit, sanaluokat, kappalejako, yhdyslause	syvennetään ja laajennetaan 3. luokan kirjallisuutta
5	lauseenjäsenet (subjekti, predikaatti ja objekti), verbin aikamuodot, verbin persoonamuodot, yleiskieli/ puhekieli	tietokirjallisuus, kansanperinne, lasten ja nuorten kirjallisuus
6	vahvistetaan 5.luokan asioita, verbin tapaluokat, sijamuodot, yhdyssanat/sanaliitot	syvennetään ja laajennetaan 5. luokan kirjallisuutta

Johdanto taulukon lukemiseen:

Ensimmäisen, kolmannen ja viidennen vuosiluokan päätteeksi kuvataan oppilaan edistymistä oppiaineen eri osa-alueilla ja asetetaan henkilökohtaisia tavoitteita seuraavalle vuosiluokalle. Vuosiluokkakokonaisuuden tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan kokonaisuutena toisen, neljännen ja kuudennen vuosiluokan päättyessä, minkä vuoksi oppiaineen tavoitteet ja sisällöt ovat yhtenevät vuosiluokilla 1-2, 3-4 ja 5-6. Koska suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (s2) -oppimäärän opiskelijat siirtyvät perusopetukseen yksilöllisesti eri vuosiluokille, tämän opetussuunnitelman vuosiluokkaistamisen on joustettava oppilaan tilanteen ja tarpeiden mukaan. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu on mahdollista s2-oppimäärässä kaikilla vuosiluokilla 1-9.

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

OPPIAINE: Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus		VUOSILUOKKA 3
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1, T2, T3, T5, T6, T8, T9, T10, T11, T12, T13	S1, S2, S3, S4, S5: Erytispiirteet: Arvostava vuorovaikutus, draaman keinojen hyödyntäminen monipuolisesti, kaunokirjallisuus osana kulttuurista osaamista.
Monilukutaito (L4)	T1, T2, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T12, T14	S1, S2, S3, S4, S5 Erytispiirteet: Kriittisen lukutaidon harjoittelu, tekstivarannon laajentaminen.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T13, T14, T15	S5 Erytyspiirteet: Osallistumisen ja vaikuttamisen harjoittelu.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)		Erytyspiirteet: Arjen sanaston rikastaminen ja itseilmaisun vahvistaminen.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T15	S5 Erytyspiirteet: Vuorovaikutustilanteiden laajentaminen.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1, T2, T4, T6, T7, T8, T9, T13, T15	S1, S2, S3, S5 Erytyspiirteet: Oppijana kehittyminen, itse- ja vertaisarviointitaitojen harjoittelu.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T7	S3 Erytyspiirteet: Verkkoviestinnän käyttäytymissäännöt.

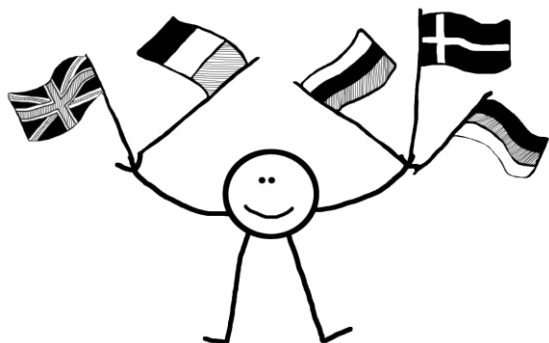
OPPIAINE: Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus		VUOSILUOKKA 4
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1, T2, T3, T5, T6, T8, T9, T10, T11, T12, T13	S1, S2, S3, S4, S5: Erytyspiirteet: Arvostava vuorovaikutus, draaman keinojen hyödyntäminen monipuolisesti.
Monilukutaito (L4)	T1, T2, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T12, T14	S1, S2, S3, S4, S5 Erytyspiirteet: Kriittisen lukutaidon harjoittelu, tekstivaranon laajentaminen.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T13, T14, T15	S5 Erytyspiirteet: Oman mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleminen, keskustelu- ja neuvottelutaidot, osallisuuden vahvistaminen.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)		Erytyspiirteet: Arjen sanaston rikastaminen ja itseilmaisun vahvistaminen.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T15	S5 Erytyspiirteet: Vuorovaikutustilanteiden laajentaminen.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1, T2, T4, T6, T7, T8, T9, T13, T15	S1, S2, S3, S5 Erytyspiirteet: Oppijana kehittyminen.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T7	S3 Erytyspiirteet: Verkkoviestinnän käyttäytymissäännöt.

OPPIAINE: Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus		VUOSILUOKKA 5
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1, T2, T3, T5, T6, T8, T9, T10, T11, T12, T13	S1, S2, S3, S4, S5 Erytyspiirteet: Esiintymistaidot, kulttuurisen tietämyksen laajentaminen.
Monilukutaito (L4)	T1, T2, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T12, T14	S1, S2, S3, S4, S5 Erytyspiirteet: Median kuluttamisen ohessa myös oman tuottamisen tukeminen ja ohjaaminen, oppiainerajat ylittävä työskentely.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T13, T14, T15	S5 Erytyspiirteet: Omien tuotosten jakaminen, yhteisöllinen vaikuttaminen, osallisuuden ja oman äänen merkitys.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)		Erytyspiirteet: Rohkea toiminta yhteisön jäsenenä.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T15	S5 Erytyspiirteet: Eri tieteenalojen kieleen tutustuminen.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1, T2, T4, T6, T7, T8, T9, T13, T15	S1,2,3,5 Erytyspiirteet: Itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittäminen.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T7	S3 Erytyspiirteet:Tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen hyödyntäminen niin kirjoitettujen, auditiivisten kuin kuvallisten tekstien tuottamisessa.

OPPIAINE: Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus		VUOSILUOKKA 6
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1, T2, T3, T5, T6, T8, T9, T10, T11, T12, T13	S1, S2, S3, S4, S5 Erytyspiirteet: Esiintymistaidot, kulttuurisen tietämyksen laajentaminen .
Monilukutaito (L4)	T1, T2, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T12, T14	S1, S2, S3, S4, S5 Erytyspiirteet: Median kuluttamisen ohessa myös oman tuottamisen tukeminen ja ohjaaminen, oppiainerajat ylittävä työskentely.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä	T13, T14, T15	S5 Erytyspiirteet: Omien tuotosten jakaminen, yhteisöllinen vaikuttaminen, osallisuuden ja oman äänen merkitys.

tulevaisuuden rakentaminen (L7)		
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)		Erityispiirteet: Rohkea ja vastuullinen toiminta yhteisön jäsenenä.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T15	S5 Erityispiirteet: Eri tieteenalojen kieleen tutustuminen.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1, T2, T4, T6, T7, T8, T9, T13, T15	S1,2,3,5 Erityispiirteet: Itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittäminen.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T7	S3 Erityispiirteet:Tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen hyödyntäminen niin kirjoitettujen, auditiivisten kuin kuvallisten tekstien tuottamisessa.

Toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet

Kielten opiskelu antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisissa ympäristöissä. Koulussa ohjaamme arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Opetuksessa käsittelemme monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käytämme vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

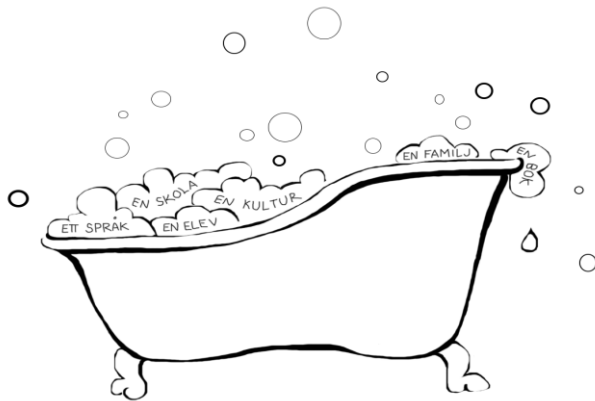
Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Annamme oppilaille mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Käytämme tieto- ja viestintäteknologiaa osana kielenopetusta. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Vahvistamme oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Annamme oppilaille mahdollisuuden edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea

oppimiseensa. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kehitämme kielten opetuksessa monilukutaitoa ja käsittelemme erilaisia tekstejä. Otamme huomioon oppilaiden erilaiset kiinnostuksen kohteet materiaalien valinnassa. Tekstien ja tehtävien valinnassa kiinnitämme huomiota myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon. Oppilaita ohjataan hakemaan tietoa osaamillaan kielillä.

Toinen kotimainen kieli: Kielikylpyopetus

Kielikylvyn erityispiirteitä

Kielikylvyssä periaatteena on kielen omaksuminen luonnollisissa tilanteissa siten, että kieli toimii vuorovaikutuksen ja opetuksen välineenä (esim. ruokailut, naulakkotilanteet jne). Kielikylvyssä oppilaat altistetaan monipuolisille teksteille ja autenttisille kielenkäyttötilanteille eri oppiaineissa. Koska paikallisen opetussuunnitelman oppiainesisällöt on rakennettu laaja-alaisen osaamisen näkökulmasta, ovat myös kielelliset tavoitteet kirjattu saman periaatteen mukaisesti. Kielelliset tavoitteet, kuten sanavaraston laajeneminen ja rakenteiden kumulatiivinen hallinta, toteutuvat siis tekstien ja niiden sisältämien monipuolisten aihepiirien kautta.

Alakoulussa (v11-6) kaikki aineet opetetaan ruotsiksi tuntijaon mukaisin tuntimäärin, mutta yläkoulun (v17-9) osalta on huomioitavaa, että ruotsiksi opetettavia aineita ovat ruotsin lisäksi matematiikka, uskonto, historia, yhteiskuntaoppi, hyvinvointi, liikunta, musiikki ja kuvataide.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet kielikylpyopetuksessa on kuvattu luvussa 10.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sisältöalueet suomeksi pidettävillä tunneilla vuosiluokilla 3-6

Kolmannesta vuosiluokasta lähtien äidinkielessä edetään äidinkieli ja kirjallisuus - oppiaineen opetussuunnitelman mukaisesti, mutta draama siirtyy kielikylpytunneille. Vuosiluokilla 3-6 opetuksen erityisenä tehtävänä on:

- vahvistaa oppilaiden ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja
- sujuvoittaa lukemisen ja tekstien tuottamisen taitoja ja strategioita
- laajentaa erilaisten tekstilajien tuntemusta

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sekä kielikylpyruotsin yhteiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Kaksikielisessä opetuksessa painottuu luonnollinen viestintä ja vuorovaikutus, toiminnallisuus ja oppilaiden aktiivinen kielenkäyttö. Yhteisiin sisältöihin kuuluvat lukeminen ja kirjoittaminen sekä kokonaisvaltainen ilmaisu kuten vuorovaikutustaidot, selkeä puheilmaisuus ja tarkka kuunteleminen. Sekä äidinkielessä että kielikylpykielessä kiinnitetään huomiota oppijan oikeakielisyyteen lisääntyvässä määrin ikäkaudelle sopivalla tavalla. Yhteistyö esimerkiksi monialaisten oppimiskokonaisuuksien ja projektien yhteydessä on luonteva tapa huomioida kielellisiä seikkoja molemmissa oppiaineissa. Oppilas pääsee myös monialaisten valinnaisaineiden kautta työstämään molempien aineiden sisältöjä.

Vaikka kielitietoisuus painottuu ensimmäisen vuosiluokan aikana kuuluu se myös yhteisiin sisältöihin.

Toinen kotimainen kieli: Kielikylpyruotsi

Oppiaineen tehtävä ja erityispiirteet

Kun ruotsin kielen opetus alkaa ensimmäisellä luokalla noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Tämän lisäksi opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta, ympäristöstä ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoisiksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Oppimisympäristö

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Aiheet ja tekstit valitaan oppilaita kiinnostavista teemoista yhdessä oppilaiden kanssa. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelamaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Oppilaiden kielikylpykielen tuottamista tuetaan opettajan ja muiden oppilaiden vertaistuellalla. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville oppilaille.

Arviointi

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen.

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

OPPIAINE: KIKY-RUOTSI		VUOSILUOKKA 3
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	Tavoitteena on kannustaa oppilasta kiinnostumaan Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta, auttaa oppilasta löytämään omaa oppimistaan tukevaa ruotsinkielistä materiaalia sekä ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota ruotsinkielisen kulttuurin erityispiirteisiin. Oppijaa autetaan tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tuetaan oppijan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää.	Pohdimme omaa kieli- ja kulttuuritaustaa sekä omaa kaksikielistä kulttuuri-identiteettiä. Hankimme tietoa ja keskustelemme Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kiinnitämme huomiota siihen, mikä on yhteistä kaikille kielille ja miten voi käyttää ja kehittää omaa kielitaitoaan. Harjoittelemmme arvostavaa kielenkäyttöä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja opettelemme käyttämään kiertoilmaisuja ja elekieltä puhutun kielen täydentäjänä.
Monilukutaito (L4)	Tavoitteena on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti erilaisia oppimismenetelmiä käyttäen. Hyödynnämme opetuksessa monipuolisia kielitaiton opetusmenetelmiä ja tekstityyppejä. Ohjaamme oppilaita monipuolisille tiedon lähteille ja altistamme heitä autenttiselle kielikokemuksille esimerkiksi kutsumalla koululle ruotsinkielisiä vierailijoita.	Oppilas oppii kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Oppilas oppii sanastoa ja rakenteita monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tutustumme omaan lähiympäristöön ja sen tarjoamiin teksteihin, kuten kyltteihin ja mainoksiin.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	Tutustutaan yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	Osallistamme oppilaat aihepiirien ja työtapojen valintaan. Ohjaamme oppilaita noudattamaan sääntöjä, huolehtimaan tehtävistään ja suhtautumaan kunnioittavasti toisiin.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	Tarjoamme oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.	Opettelemme suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	Kannustamme oppilaita sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen. Harjoittelemmekin pienimuotoisten tehtäväkokonaisuuksien toteuttamista ja ryhmässä toimimista.	Rohkaisemme oppilaita tuomaan vapaa-ajallaan oppimiaan taitoja koulutyöhön.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	Painopiste on oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen, lukuharrastuksen sekä sujuvan ja monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon vakiinnuttamisessa. Opetamme oppilaalle tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisuihin, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.	Oppilas oppii tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisuihin, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	Oppilasta kannustetaan harjaannuttamaan kielitaitoaan tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.	Opetelemme löytämään ja hyödyntämään aineistoa erilaisista lähteistä. Hyödynnämme tekniikkaa kielen tuottamisessa monipuolisesti.

OPPIAINE: KIKY- RUOTSI		VUOSILUOKKA 4
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	Ohjaamme oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tuemme oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä. Oppilas oppii kielellisten viestintästrategioiden käyttöä ja kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemusta. Draaman käyttö esimerkiksi viestintätilanteiden harjoittelussa on tavallista.	Harjoittelemmekin arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.
Monilukutaito (L4)	Oppilasta ohjataan käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla.	Harjoittelemmekin erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja oppilas oppii käyttämään

	Oppilasta ohjataan sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan. Tavoitteena on, että oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.	tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Hän oppii myös tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukutaitoaan. Opettelemme löytämään ruotsinkielistä aineistoa oppilaiden omat aihevalinnat huomioiden ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, ja niin edelleen.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	Tuemme oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjaamme häntä arvostamaan eri kulttuureja. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.	Kestävä tulevaisuus huomioidaan tutustumalla aihepiireihin kuten vesistöt ja metsät sekä luonnossa liikkuminen yleensä.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	Tarjoamme oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa, mutta jo hieman haasteellisempaa, puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.	Opettelemme suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	Kannustamme oppilaita sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen. Harjoitteleme laajempien tehtäväkokonaisuuksien toteuttamista ja ryhmässä toimimista.	
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	Opettelemme suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.	Opettelemme uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisussa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutteleme arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	Tavoitteena on kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.	
OPPIAINE: KIKY- RUOTSI		VUOSILUOKKA 5
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	Edistämme oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään. Kannustamme	Ohjaamme oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään (esim. tiedotusvälineet, netti) hyödyntämään sitä ja kehittämään omaa ruotsin taitoaan sen avulla. Ohjaamme oppilaan kokonaisilmaisuun ja hyödynnämme draaman

	löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa. Ohjaamme oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy muun muassa mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Oppilas oppii käyttämään omista teksteistä oikeinkirjoituksen perusasioita. Tarjoamme mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.
Monilukutaito (L4)	Oppilas oppii tekemään havaintojensa perusteella johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilasta rohkaistaan harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti. Ohjaamme oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttäen kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota.	Opettelemme kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Oppilas oppii tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luemme ja kuuntelemme yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	Tavoitteena on opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä erityisesti pyrkiessään vaikuttavuuteen.	Tutustumme kestävän kuluttamisen käytäntöihin ja oppilas tutkii jakamisen, kohtuullisuuden ja säästäväisyyden sekä talouden suunnittelun merkitystä ja harjoittelee niitä. Oppilas saa ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä mainonnan ja median vaikutusten kriittiseen tarkasteluun. Oppilasta ohjataan pohtimaan omia valintojaan kestävän tulevaisuuden kannalta.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	Rohkaisemme oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjaamme oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen.	Valitsemme tarkasteluun erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi matkustaminen ja liikenne, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	Ohjaamme oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttäen kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota.	Ohjaamme oppilasta kasvamaan kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen. Vahvistamme edelleen kielenopiskelutaitoja, harjoittelemmme oppimateriaalien ja sanastojen monipuolista käyttöä, kokonaisuusien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	Oppilas oppii ottamaan vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antamaan rakentavaa palautetta muille.	Ohjaamme oppilasta kasvamaan kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen. Vahvistamme edelleen kielenopiskelutaitoja, harjoittelemmme oppimateriaalien ja sanastojen monipuolista käyttöä, kokonaisuusien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.
Tieto- ja viestintäteknö-	Ohjaamme oppilasta	Painotamme erilaisten vuorovaikutustilanteiden

loginen osaaminen (L5)	tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin.	harjoittelua eri viestintäkanavia hyödyntäen. Harjoittelemme tulkitsemaan ja tuottamaan tekstejä tieto- ja viestintäteknologian avulla.
------------------------	--	---

OPPIAINE: KIKY- RUOTSI		VUOSILUOKKA 6
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	Rohkaisemme oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä. Ohjaamme oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen. Ohjaamme hyvään ääntämiseen.	Oppilas kasvaa vahvaan kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen. Motivoimme oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia. Sisältöjä yhdessä valittaessa huomioidaan oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti. Oppilasta ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle.
Monilukutaito (L4)	Oppilas oppii tekemään havaintojensa perusteella johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilasta rohkaistaan käyttämään monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti. Ohjaamme oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota.	Syvännämme taitoa löytää ruotsinkielistä aineistoa, joka tukee monipuolista kielenhallintaa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoittelemme selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Luemme ja kuuntelemme yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	Oppilas oppii hyödyntämään äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon. Kannustamme ja ohjaamme oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä	Oppilas kasvaa vahvaan kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen. Sisältöjä yhdessä valittaessa huomioidaan oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti. Oppilasta ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	Rohkaisemme oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä. Ohjaamme oppilasta myönteiseen	Ohjaamme oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa. Vahvistamme edelleen

	vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	kielenopiskelutaitoja. Käytämme oppimateriaaleja sekä sanastoja monipuolisesti. Harjoittemme kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	Tuemme oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjaamme häntä arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luomme oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen.	Valitessamme yhdessä oppisisältöjä otamme huomioon oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet. Harjoittemme runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen. Harjoittemme edelleen kohteliasta ja eri tilanteisiin sopivaa kielenkäyttöä.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	Opastamme oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan	
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	Kannustamme oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä. Oppilas tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.	

Vieraat kielet: A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Herätämme oppilaisa kiinnostuksen koulu yhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja rohkaisemme heitä viestimään autenttisisa ympäristöissä. Ohjaamme oppilaita arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Osallistamme oppilaita oppiaineen työtapojen ja sisältöjen valintaan. Ruotsin osalta kaupungin kaksikielisyysohjelma tukee oppilaita käyttämään ruotsin kieltä vapaa-ajalla.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan. Käytämme opetuksessa monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Ohjaamme oppilaita aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Hyödynnämme tieto- ja viestintäteknikkaa oppimisen välineenä. Tarjoamme oppilaille myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Käytämme kohdekieltä aina kun se on mahdollista. Käsittelemme monipuolisesti erilaisia aiheita ja käytämme vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Ohjaamme oppilaita käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Tarjoamme tukea niille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia. Tarjoamme haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Arviointi

Ohjaamme oppilaita arvioimaan omaa kielitaitoa esim. Eurooppalaista viitekehystä käyttäen ja harjoittelemme myös omien työskentelytaitojen arviointia. Itsearviointiin lisäksi oppilaat harjoittelevat vertaisarviointia. Ohjaamme oppimista kannustavan palautteen avulla ja autamme oppilasta ymmärtämään ja kehittämään omia taitojaan sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppijoille annetaan mahdollisuus painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja tai osoittaa muun oppimisen kautta hankittua osaamista.

Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnin välineenä voidaan käyttää esimerkiksi arviointikeskustelua, itsearviointia, suullisia ja kirjallisia näyttöjä ja projektityöskentelyä.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Ruotsi: A-oppimäärä

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

OPPIAINE: A-Ruotsi		VUOSILUOKKA 4
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1,T2, T3, T4, T7, T8 Tutustumme paikalliseen kielelliseen ympäristöön sekä kohdekielen asemaan ja merkitykseen. Tutustumme kielenopiskelun kautta kulttuuriseen moninaisuuteen. Ohjaamme oppilasta tekemään havaintoja opiskeltavan kielen ja äidinkielen eroista ja yhtäläisyyksistä. Tavoitteena on, että oppilas osaa kertoa, missä opiskeltavaa kieltä voi nähdä tai kuulla. Oppilaat harjoittelevat suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta eri viestintäkanavia käyttäen.	S1, S2. Tutustumme kielten levinnäisyyteen ja harjoittemme arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Havainnoimme ja harjoittemme runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoittemme käyttämään kiertoilmaisuja ja elekieltä puhutun kielen täydentäjänä.
Monilukutaito (L4)	T6, T7, T8, T9, T10, T11 Tavoitteena on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Hyödynnämme opetuksessa monipuolisia kielitenopiskelutapoja ja tekstityyppejä. Ohjaamme oppilaita monipuolisille tiedon lähteille. Altistamme oppilaita autenttiselle kielikokemuksille.	S2, S3. Opettelemme sanastoa ja rakenteita monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7,T11 Järjestämme oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta. Tarjoamme oppilaille runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin. Osallistamme oppilaat aihepiirien valintaan ja luomme virheitä sallivan opiskeluilmapiiirin.	S3 Osallistamme oppilaat aihepiirien ja työtapojen valintaan sekä huolehdimme työskentelyilmapiiristä. Ohjaamme oppilaita noudattamaan sääntöjä, huolehtimaan tehtävistään ja suhtautumaan kunnioittavasti toisiin.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T4, T5, T11 Ohjaamme oppilaita huolehtimaan annetuista tehtävistä. Pelien ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä opimme	S1, S2, S3 Opettelemme suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.

	ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä ja harjoittelemaan päätöksentekoa.	
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T6 Kannustamme oppilaita sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamisessa. Harjoittelemaan pienimuotoisten tehtäväkokonaisuuksien toteuttamista ja ryhmässä toimimista.	S2 Rohkaisemme oppilaita tuomaan vapaa-ajallaan oppimiaan taitoja koulutyöhön.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T2, T3, T5, T6 Vahvistamme kysymysten asettelutaitoa ja vastausten hakemista itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Kannustamme kuuntelemaan toisten näkemyksiä.	S1, S2. Opettelemme tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisuihin. Harjoittelemaan erilaisia sanaston ja rakenteiden muistiinpainamiskeinoja.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T6, T7, T11 Ohjaamme oppilaita tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön sekä tekijänoikeuksien kunnioittamiseen.	S2, S3 Opettelemme löytämään ja hyödyntämään aineistoa erilaisista lähteistä. Hyödynnämme tekniikkaa kielen tuottamisessa monipuolisesti.

OPPIAINE: A-RUOTSI		Vuosiluokka 5
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1,T2, T3, T4, T7, T8 Tutustumme paikalliseen kielelliseen ympäristöön sekä kohdekielen asemaan ja merkitykseen. Tutustumme kielenopiskelun kautta kulttuuriseen moninaisuuteen. Ohjaamme oppilasta tekemään havaintoja opiskeltavan kielen ja äidinkielen eroista ja yhtäläisyyksistä. Tavoitteena on, että oppilas osaa kertoa, missä opiskeltavaa kieltä voi nähdä tai kuulla. Oppilaat harjoittelevat suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta eri viestintäkanavia käyttäen.	S1, S2. Tutustumme kielten levinnäisyyteen ja harjoittelemaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Havainnoimme ja harjoittelemaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoittelemaan käyttämään kiertoilmaisuja ja elekieltä puhutun kielen täydentäjänä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Harjoittelemaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuotamme tarvittavia kirjoitusmerkkejä.
Monilukutaito (L4)	T6, T7, T8, T9, T10, T11 Tavoitteena on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Hyödynnämme opetuksessa monipuolisia kielenopiskelutapoja ja tekstityyppejä. Ohjaamme oppilaita monipuolisille tiedon lähteille. Altistamme oppilaita autenttiselle kielikokemuksille.	S2, S3. Opettelemme sanastoa ja rakenteita monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7,T11 Järjestämme oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta. Tarjoamme oppilaille runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin. Osallistamme oppilaat aihepiirien valintaan ja luomme virheitä sallivan opiskeluilmapiiirin.	S3 Osallistamme oppilaat aihepiirien ja työtapojen valintaan sekä huolehdimme työskentelyilmapiiristä. Ohjaamme oppilaita noudattamaan sääntöjä, huolehtimaan tehtävistään ja suhtautumaan kunnioittavasti toisiin.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T4, T5, T11 Ohjaamme oppilaita huolehtimaan annetuista tehtävistä. Pelien ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä opimme ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä ja harjoitteleme päätöksentekoa.	S1, S2, S3 Opettelemme suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T6 Kannustamme oppilaita sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen. Harjoitteleme pienimuotoisten tehtäväkokonaisuuksien toteuttamista ja ryhmässä toimimista.	S2 Rohkaisemme oppilaita tuomaan vapaa-ajallaan oppimiaan taitoja koulutyöhön.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T2, T3, T5, T6 Vahvistamme kysymysten asettelutaitoa ja vastausten hakemista itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Kannustamme kuuntelemaan toisten näkemyksiä.	S1, S2. Opettelemme tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisuihin. Harjoitteleme erilaisia sanaston ja rakenteiden muistiinpainamiskeinoja ja sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T6, T7, T11 Ohjaamme oppilaita tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön sekä tekijänoikeuksien kunnioittamiseen.	S2, S3 Opettelemme löytämään ja hyödyntämään aineistoa erilaisista lähteistä. Hyödynnämme tekniikkaa kielen tuottamisessa monipuolisesti.

OPPIAINE: RUOTSI		VUOSILUOKKA 6
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1,T2, T3, T4, T7, T8 Tutustumme paikalliseen kielelliseen ympäristöön sekä kohdekielen asemaan ja merkitykseen. Tutustumme kielenopiskelun kautta kulttuuriseen moninaisuuteen. Ohjaamme oppilasta tekemään havainnoja opiskeltavan kielen ja äidinkielen eroista ja yhtäläisyyksistä. Tavoitteena on, että oppilas osaa kertoa, missä opiskeltavaa kieltä voi nähdä tai kuulla. Oppilaat harjoittelevat suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta eri viestintäkanavia käyttäen. Ohjaamme oppilasta käyttämään kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.	S1, S2. Tutustumme kielten levinnäisyyteen ja harjoitteleme arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Havainnoimme ja harjoitteleme runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitteleme käyttämään kiertoilmaisuja ja elekieltä puhutun kielen täydentäjänä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on

		oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Harjoitteleminen tunnustamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuotamme tarvittavia kirjoitusmerkkejä.
Monilukutaito (L4)	T6, T7, T8, T9, T10, T11 Tavoitteena on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Hyödynämme opetuksessa monipuolisia kielienopiskelutapoja ja tekstityyppejä. Ohjaamme oppilaita monipuolisille tiedon lähteille. Altistamme oppilaita autenttiselle kielikokemuksille. Vahvistamme monilukutaitoa tarkastelemalla hiukan haasteellisempia tekstejä tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja -tilanteiden näkökulmista.	S2, S3. Opettelemme sanastoa ja rakenteita monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Lisäämme autenttisen materiaalin määrää opetuksessa.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7, T11 Järjestämme oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta. Tarjoamme oppilaille runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin. Osallistamme oppilaat aihepiirien valintaan ja luomme virheitä sallivan opiskeluympäristön.	S3 Osallistamme oppilaat aihepiirien ja työtapojen valintaan sekä huolehdimme työskentelyympäristöstä. Ohjaamme oppilaita noudattamaan sääntöjä, huolehtimaan tehtävistään ja suhtautumaan kunnioittavasti toisiin.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T4, T5, T11 Ohjaamme oppilaita huolehtimaan annetuista tehtävistä. Pelien ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä opimme ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä ja harjoitteleminen päätöksentekoa.	S1, S2, S3 Opettelemme suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T6 Kannustamme oppilaita sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen. Harjoitteleminen pienimuotoisten tehtäväkokonaisuuksien toteuttamista ja ryhmässä toimimista.	S2 Rohkaisemme oppilaita tuomaan vapaa-ajallaan oppimiaan taitoja koulutyöhön.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T2, T3, T5, T6 Vahvistamme kysymysten asettelutaitoa ja vastausten hakemista itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Kannustamme kuuntelemaan toisten näkemyksiä.	S1, S2. Opettelemme tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisuihin. Harjoitteleminen erilaisia sanaston ja rakenteiden muistiinpainamiskeinoja ja sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T6, T7, T11 Ohjaamme oppilaita tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön sekä tekijänoikeuksien kunnioittamiseen.	S2, S3 Opettelemme löytämään ja hyödyntämään aineistoa erilaisista lähteistä. Hyödynämme tekniikkaa kielen tuottamisessa monipuolisesti.

Englanti: A-oppimäärä

Oppimisympäristöt ja työtavat

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaalle merkityksellistä. Painotamme työskentelyssä pari- ja pienryhmätyötä sekä yhdessä oppimista erilaisissa oppimisympäristöissä. Opettajat tekevät yhteistyötä monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hyödynnämme opetuksessa monipuolisesti verkon tarjoamia materiaaleja ja käytämme eri viestintäkanavia ja -välineitä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan. Ohjaamme oppilaita aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Hyödynnämme tieto- ja viestintäteknikkaa oppimisen välineenä. Tarjoamme oppilaille myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Käytämme kohdekieltä aina kun se on mahdollista. Oppilaat tutustuvat myös ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Käsittelemme monipuolisesti erilaisia aiheita ja käytämme vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Ohjaamme oppilaita käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Tarjoamme tukea niille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia. Tarjoamme haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Käyttämiämme tukimuotoja ovat muun muassa eritasoiset tehtävät, tukiopetus ja pienryhmäopetus.

Arviointi

Ohjaamme oppilaita arvioimaan omaa kielitaitoaan esimerkiksi Eurooppalaista viitekehystä käyttäen ja harjoittelemaan myös omien työskentelytaitojen arviointia. Itsearviointiin lisäksi oppilaat harjoittelevat vertaisarviointia ja ryhmän arviointia. Ohjaamme oppimista kannustavan palautteen avulla ja autamme oppilasta ymmärtämään ja kehittämään omia taitojaan sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Palaute on tulevaisuuteen ohjaavaa ja rohkaisevaa. Oppijoille annetaan mahdollisuus painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja ja osoittaa muun oppimisen kautta hankittua osaamista.

Arvioimme oppimista monin eri tavoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnin välineenä voidaan käyttää esimerkiksi evästyskeskustelua, itsearviointia, suullisia ja kirjallisia näyttöjä sekä projektityöskentelyä.

Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten opettaja käyttää kielen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että

oppimista arvioidaan monin eri tavoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Oppija itse osallistuu oppimisen arviointiin tekemällä itse- ja vertaisarviointia sekä osallistumalla omiin ja ryhmän evästyskeskusteluihin.

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

A-Englanti		VUOSILUOKKA: 3
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 Oppilasta ohjataan havaitsemaan englannin kieltä omassa ympäristössään T2 Oppilas rohkaistuu käyttämään englantia kohtaamisen kielenä. Oppilas oppii ymmärtämään omaa kieli- ja kulttuuritaustansa, tunnistamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kohtaamaan ihmisiä avoimesti T3 Oppilas havaitsee omaa äidinkieltä ja englannin kieltä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä T4 Oppilas huomaa, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa. T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta arkisissa, omaa elämää ja lähipiiriä sekä yksinkertaista asiointia käsittelevissä tilanteissa.	S1 Tutustutaan englannin levinneisyyteen ja asemaan omassa ympäristössä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. S3 Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia. Pääpaino on viestinnällisyydessä ja ymmärtämisen taitojen kehittämisessä. Keskeisiä aihepiirejä ovat minä itse, perheeni, omat kiinnostuksen kohteet. Harjoitellaan tervehtimistä, avun ja luvan pyytämistä, sekä yksinkertaisia kysymyksiä ja niihin vastaamista. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa ja havaitsemaan englannin kieltä omassa lähiympäristössä.
Monilukutaito (L4)	T3 Oppilas oppii tunnistamaan kirjoitetun englannin kielen peruspiirteitä T4 Oppilas huomaa, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa. T10 Oppilas tutustuu englannin kieleen erilaisten tekstien avulla. T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta englanniksi.	S3 Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, laulujen, lorujen ja lyhyiden keskustelujen avulla. Havainnoidaan ja harjoitellaan ääntämistä sekä sanapainoa.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7 Oppilas rohkaistuu harjoittelemaan vuorovaikutusta mahdollisista katkoksista huolimatta. Oppilas ymmärtää, että vaikka oma kielitaito on vasta kasvamassa, sitä voi käyttää tehokkaasti viestinnän välineenä.	S3 Valitaan omalle kielitaidolle sopivia käyttötarkoituksia ja valitaan aiheita yhdessä - missä ja kenen kanssa minä voin puhua englantia?
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T4 Oppilas havaitsee englannin kieltä ympäristössään T5 Asetetaan yhdessä oppimisen tavoitteita. Harjoitellaan yhdessä rakentamaan sallivaa opiskeluilmapiiriä, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S1 Tutustutaan englannin levinneisyyteen ja asemaan omassa ympäristössä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Tutustutaan erilaisiin kielenopiskelutapoihin.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T6 Oppilas ottaa vastuuta omasta kielen opiskelustaan. Hän suunnittelee ja arvioi työskentelyään sekä oppimistaan.	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta itsestään. Tutustutaan erilaisiin kielenopiskelutapoihin. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T2 Oppilas oppii omaa kieli- ja kulttuuritaustansa. Oppilas oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia T3 Oppilas havaitsee kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä. Oppilaan kielellinen päättelykyky kehittyy. T5 Oppilas asettaa tavoitteita oppimiselleen. T6 Oppilas harjaantuu ymmärtämään, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten.	S1 Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Tehdään havaintoja eri kielten yhtäläisyyksistä, eroista ja vaikutussuhteista. S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan eri kielenopiskelutapoja. Totutellaan arvioimaan
Tieto- ja viestintätekniologinen osaaminen (L5)	T6 Oppilas tutustuu tieto- ja viestintätekniologian käyttöön kielen oppimisessa sekä oppitunneilla että osana itsenäistä harjoittelua.	S2 Opetellaan eri kielenopiskelutapoja. Hyödynnetään oppimisperjää kielen harjoittelun välineenä ja harjoitellaan tekstin tuottamista tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

A-Englanti		VUOSILUOKKA 4
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 Oppilasta ohjataan havaitsemaan englannin kieltä omassa ympäristössään T2 Oppilas rohkaistuu käyttämään englantia kohtaamisen kielenä. Oppilas oppii ymmärtämään omaa kieli- ja kulttuuritaustansa, tunnistamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kohtaamaan ihmisiä avoimesti T3 Oppilas harjaantuu tunnistamaan kirjoitetun englannin kielen peruspiirteitä T4 Oppilas ymmärtää, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa. Oppilas harjoittelee valitsemaan niistä itselleen sopivaa ja kiinnostavaa aineistoa. T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta arkisissa, omaa elämää ja lähipiiriä sekä yksinkertaista asiointia käsittelevissä tilanteissa. Hän rohkaistuu harjoittelemaan viestintää mahdollisista katkoksista huolimatta. T9 Oppilas huooa viestinnän kulttuurisia eroja.	S1 Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, pohditaan sanojen lainautumista kielestä toiseen. Lähtökohtana lähiympäristö ja oma yhteisö. Kiinnitetään huomiota englannin levinneisyyteen. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. S3 Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset sekä englanninkieliset asiointitilanteet. Näkökulmana on minä itse ja oma yhteisö (luokka, koulu, kaupunki, kotimaa). Oppilas osallistuu sisältöjen valintaan. Lähtökohtana valintaan on oppilaan jokapäiväinen elämämpiiri ja kiinnostuksen kohteet. Harjoitellaan tervehtimistä, avun ja luvan pyytämistä, mielipiteen ilmaisemista sekä yksinkertaisia kysymyksiä ja niihin vastaamista. Pohditaan englannin kielen levinneisyyttä. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa ja havaitsemaan englannin kieltä omassa ympäristössä.
Monilukutaito (L4)	T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta arkisissa, omaa elämää ja lähipiiriä sekä yksinkertaista asiointia käsittelevissä tilanteissa. Hän rohkaistuu	S3 Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia itselle läheisistä aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset

	harjoittelemaan viestintää mahdollisista katkoksista huolimatta. T8 Oppilas kokeilee erilaisia keinoja jatkaa viestintää. T9 Oppilas tutustuu viestintään erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa ja huomaa viestinnän kulttuurisia eroja. T10 Oppilas työskentelee yksinkertaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa. T11 Oppilas tuottaa puhetta ja kirjoitusta. Hän opettelee kiinnittämään huomiota ääntämisen perussääntöihin ja perusrakenteisiin.	sekä englanninkieliset asiointitilanteet. Näkökulmana on minä itse ja oma yhteisö (luokka, koulu, kaupunki, kotimaa). Lähtökohtana valintaan on oppilaan jokapäiväinen elämänpiiri ja kiinnostuksen kohteet. Harjoitellaan tervehtimistä, avun ja luvan pyytämistä, mielipiteen ilmaisemista sekä yksinkertaisia kysymyksiä ja niihin vastaamista. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten laulujen, lorujen, pienten tarinoiden, näytelmien ja haastattelujen avulla. Havainnoidaan ja harjoitellaan ääntämistä sekä sanapainoa. Harjoitellaan tunnistamaan joitakin englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta arkisissa, omaa elämää ja lähipiiriä sekä yksinkertaista asiointia käsittelevissä tilanteissa. Hän rohkaistuu harjoittelemaan viestintää mahdollisista katkoksista huolimatta. T11 Oppilas tuottaa puhetta ja kirjoitusta.	S3 Valitaan omalle kielitaidolle sopivia käyttötarkoituksia ja valitaan aiheita yhdessä. Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisemista.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T4 Oppilas oppii valitsemaan omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa. T5 Asetetaan yhdessä oppimisen tavoitteita. Harjoitellaan yhdessä rakentamaan sallivaa opiskeluilmapiiriä, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta itsestään.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T6 Oppilas ottaa vastuuta omasta kielen opiskelustaan. Hän suunnittelee ja arvioi työskentelyään ja oppimistaan.	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Harjoitellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelystä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T2 Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa. Oppilas oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia T3 Oppilas havaitsee kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä. Oppilaan kielellinen päättelykyky kehittyy. T5 Oppilas asettaa tavoitteita oppimiselleen. T6 Oppilas harjaantuu ymmärtämään, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten.	S1 Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Tehdään havaintoja eri kielten yhtäläisyyksistä, eroista ja vaikutussuhteista. S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T6 Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttämistä kielen opiskelussa. T11 Oppilas harjoittelee tuottamaan tekstiä tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.	S2 Opetellaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa kielen opiskelussa. S3 Tuotetaan tekstiä yksinkertaisista aiheista.

A-Englanti		VUOSILUOKKA: 5
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	<p>T1 Oppilas havaitsee englannin kieltä ympäristössään ja globaalin viestinnän kielenä T2 Oppilas käyttää englantia kohtaamisen kielenä. Oppilas syventää ymmärrystä omasta kieli- ja kulttuuritaustastaan, tunnistaa kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä harjoittelee kohtaamaan ihmisiä avoimesti. T3 Oppilas harjaantuu havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä harjoittaa kielellistä päättelykykyään T4 Oppilas ymmärtää, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa, ja harjaantuu valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa. T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta monenlaisissa tilanteissa ja rohkaistuu jatkamaan viestintää mahdollisista katkoksista huolimatta T9 Oppilas harjoittelee viestintää erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa ja kiinnittää huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen.</p>	<p>S1 Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan erilaisia kommunikaatiostrategioita.</p> <p>S3 Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajanvietto sekä eläminen ja kulttuuri englanninkielisissä ympäristöissä. Harjoitellaan monipuolisesti omasta itsestä kertomista, mielipiteen ilmaisua sekä kysymistä ja vastaamista. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Oppilas osallistuu opiskeltavien sisältöjen valintaan. Syvennyttään pohtimaan englannin kielen levinneisyyttä ja asemaa globaalin kommunikaation kielenä, ja tutustutaan kielen päävariantteihin. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi verkosta.</p>
Monilukutaito (L4)	<p>T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta monenlaisissa tilanteissa ja rohkaistuu jatkamaan viestintää mahdollisista katkoksista huolimatta T8 Oppilas harjoittelee erilaisia viestinnän jatkamisen keinoja T9 Oppilas harjoittelee viestintää erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa ja kiinnittää huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. T10 Oppilas työskentelee eritasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa ja harjoittelee erilaisia ymmärtämisstrategioita. T11 Oppilas tuottaa puhetta ja kirjoitusta eri aihepiireistä. Hän kiinnittää huomiota ääntämiseen ja käsitelyihin rakenteisiin.</p>	<p>S3 Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten näytelmien, tarinoiden, haastattelujen ja kirjeenvaihdon avulla. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi verkosta ja kirjastosta. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisissä ympäristöissä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämämpiiri sekä kiinnostuksen kohteet, näkökulmana minä, me ja maailma. Harjoitellaan esimerkiksi mielipiteen ilmaisemista, kysymistä ja vastaamista sekä asiointia erilaisissa tilanteissa. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan ääntämistä sekä sana- ja</p>

		lausepainoa. Harjoitellaan tunnistamaan joitakin englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7 Ohjataan oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta T11 Oppilas tuottaa puhetta ja kirjoitusta eri aihepiireistä.	S3 Valitaan omalle kielitaidolle sopivia käyttötarkoituksia ja valitaan aiheita yhdessä. Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisemista. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri sekä kiinnostuksen kohteet. Näkökulmaa laajennetaan omasta itsestä ja lähiympäristöstä ulos maailmaan.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T4 Oppilas oppii valitsemaan omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa. T5 Oppilas aseittaa tavoitteita oppimiselleen. Harjoitellaan yhdessä rakentamaan sallivaa opiskeluilmapiiriä, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen.	S1 Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T6 Oppilas ottaa vastuuta omasta kielen opiskelustaan. Hän suunnittelee ja arvioi työskentelyään ja oppimistaan.	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Harjoitellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuisissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Harjoitellaan oman kielitaidon arviointia.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T2 Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Oppilas oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia T3 Oppilas havaitsee kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä. Oppilaan kielellinen päättelykyky kehittyy. T5 Oppilas asettaa tavoitteita oppimiselleen. T6 Oppilas harjaantuu ymmärtämään, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten.	S1 Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Pohditaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Tehdään havaintoja eri kielten yhtäläisyyksistä, eroista ja vaikutussuhteista. S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja. Harjoitellaan oman kielitaidon arviointia.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T6 Oppilas harjaannuttaa kielitaitoaan tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen ja kantaa vastuuta sähköisistä työvälineistään T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta tieto- ja viestintäteknologian välityksellä T11 Oppilas tuottaa puhetta ja kirjoitusta eri aihepiireistä.	S2 Opetellaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti kielen opiskelussa, esimerkiksi tiedon hakemisessa ja esittämisessä. S3 Tuotetaan tekstiä erilaisista aiheista.

A1-Englanti	A1-ENGLANTI	VUOSILUOKKA 6
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	<p>T1 Oppilasta ohjataan havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä T2 Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Oppilas oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia T3 Oppilas havaitsee kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä ja hänen kielellinen päättelykykynsä kehittyy T4 Oppilas osaa etsiä englanninkielistä aineistoa. Hän harjaantuu valitsemaan omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa ja hän saa valmiuksia viestinnän jatkamiseen mahdollisista katkoksista huolimatta T9 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisiin sosiaalisiin tilanteisiin ja ympäristöön sopivalla tavalla. Hänen ymmärryksensä viestinnän kulttuurisesta sopivuudesta vahvistuu.</p>	<p>S1 Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Tehdään havaintoja eri kielten yhtäläisyyksistä, eroista ja vaikutussuhteista. Pohditaan erilaisia kommunikaatiostrategioita. S3 Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat oman elämän ja lähipiirin lisäksi entistä enemmän ympäröivä maailma, mennyt ja tuleva, sekä eläminen ja kulttuuri englanninkielisessä ympäristössä. Oppilaita kannustetaan lisäksi hyödyntämään englannin kieltä omassa arjessaan, ja opiskeltavia sisältöjä valitaan omien kiinnostuksen kohteiden pohjalta. Oppilas osallistuu opiskeltavien sisältöjen valintaan. Syvennyttään pohtimaan englannin kielen levinneisyyttä ja asemaa globaalin kommunikaation kielenä, ja syvennetään ymmärrystä kielen päävarianteista.</p>
Monilukutaito (L4)	<p>T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta monenlaisissa aihepiireiltään erilaisissa tilanteissa. Hän saa valmiuksia jatkaa viestintää mahdollisista katkoksista huolimatta T8 Oppilas pyrkii pitämään viestintätilannetta yllä. Hän käyttää erilaisia keinoja viestinnän jatkamiseksi. T9 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisiin sosiaalisiin tilanteisiin ja ympäristöön sopivalla tavalla. Hänen ymmärryksensä viestinnän kulttuurisesta sopivuudesta vahvistuu. T10 Oppilas työskentelee vaatavuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstin parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita. T11 Oppilas tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota ääntämisen perussääntöihin ja keskeisiin rakenteisiin.</p>	<p>S3 Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen, uutistekstien ja muiden asiatekstien, esitelmien, kirjeenvaihdon ja sanoitusten avulla. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat oman elämän ja lähipiirin lisäksi entistä enemmän ympäröivä maailma, mennyt ja tuleva, sekä eläminen ja kulttuuri englanninkielisessä ympäristössä. Oppilaat osallistuvat aiheiden valintaan. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämämpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Harjoitellaan esimerkiksi mielipiteen ilmaisemista, asiointitilanteita sekä menneestä ja tulevasta kertomista. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen</p>

		levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta monenlaisissa aihepiireiltään erilaisissa tilanteissa. Hän saa valmiuksia jatkaa viestintää mahdollisista katkoksisista huolimatta T11 Oppilaalle tuottaa puhetta ja kirjoitusta erilaisista aihepiireistä.	S3 Valitaan omalle kielitaidolle sopivia käyttötarkoituksia ja valitaan aiheita yhdessä. Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisemista. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämämpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Näkökulmaa laajennetaan omasta itsestä ja lähiympäristöstä ulos maailmaan.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T4 Oppilas valitsee itselleen omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa ja tehtäviä T5 Oppilas asettaa tavoitteita ja osaa työskennellä niiden suuntaisesti. Oppilas osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon ja rakentaa ryhmässään sallivaa opiskeluilmapiiriä.	S1 Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T6 Oppilas ottaa vastuuta omasta kielen opiskelustaan. Hän suunnittelee ja arvioi työskentelyään ja oppimistaan.	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Harjoitellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelystä. Harjoitellaan oman kielitaidon arviointia.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T2 Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Oppilas oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia T3 Oppilas havaitsee kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä. Oppilaan kielellinen päättelykyky kehittyy. T5 Oppilas asettaa tavoitteita ja osaa työskennellä niiden suuntaisesti. T6 Oppilas oppii ymmärtämään, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten.	S1 Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Tehdään havaintoja eri kielten yhtäläisyyksistä, eroista ja vaikutussuhteista. S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja. Harjoitellaan oman kielitaidon arviointia.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T6 Oppilas harjaannuttaa kielitaitoaan tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen ja kantaa vastuuta sähköisistä työvälineistään T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta tieto- ja viestintäteknologian välityksellä T11 Oppilaalle tuottaa puhetta ja kirjoitusta eri aihepiireistä.	S2 Opetellaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti kielen opiskelussa, esimerkiksi tiedon hakemisessa ja esittämisessä. S3 Tuotetaan tekstiä erilaisista aiheista.

Saksa: A-oppimäärä

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

OPPIAINE: SAKSA		VUOSILUOKKA 4
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1,T2, T3, T4, T7, T8 Tutustumme paikalliseen kielelliseen ympäristöön sekä kohdekielen asemaan ja merkitykseen. Tutustumme kielenopiskelun kautta kulttuuriseen moninaisuuteen. Ohjaamme oppilasta tekemään havaintoja opiskeltavan kielen ja äidinkielen eroista ja yhtäläisyyksistä. Tavoitteena on, että oppilas osaa kertoa, missä opiskeltavaa kieltä voi nähdä tai kuulla. Oppilaat harjoittelevat suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta eri viestintäkanavia käyttäen.	S1, S2. Tutustumme kielten levinnäisyyteen ja harjoitellamme arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Havainnoimme ja harjoitellamme runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoitellamme käyttämään kiertoilmaisuja ja elekieltä puhutun kielen täydentäjänä.
Monilukutaito (L4)	T6, T7, T8, T9, T10, T11 Tavoitteena on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Hyödynnämme opetuksessa monipuolisia kielitenopiskelutapoja ja tekstityyppejä. Ohjaamme oppilaita monipuolisille tiedon lähteille. Altistamme oppilaita autenttiselle kielikokemuksille.	S2, S3. Opettelemme sanastoa ja rakenteita monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7,T11 Järjestämme oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta. Tarjoamme oppilaille runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin. Osallistamme oppilaat aihepiirien valintaan ja luomme virheitä sallivan opiskeluilmapiirin.	S3 Osallistamme oppilaat aihepiirien ja työtapojen valintaan sekä huolehdimme työskentelyilmapiiristä. Ohjaamme oppilaita noudattamaan sääntöjä, huolehtimaan tehtävistään ja suhtautumaan kunnioittavasti toisiin.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T4, T5, T11 Ohjaamme oppilaita huolehtimaan annetuista tehtävistä. Peliin ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä opimme ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä ja harjoitellamme päätöksentekoa.	S1, S2, S3 Opettelemme suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.
Työelämätaidot ja yrittäjyys	T6 Kannustamme oppilaita sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten	S2 Rohkaisemme oppilaita tuomaan vapaa-ajallaan

(L6)	arvostamiseen. Harjoittelemme pienimuotoisten tehtäväkokonaisuuksien toteuttamista ja ryhmässä toimimista.	oppimiaan taitoja koulutyöhön.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T2, T3, T5, T6 Vahvistamme kysymysten asettelutaitoa ja vastausten hakemista itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Kannustamme kuuntelemaan toisten näkemyksiä.	S1, S2. Opettelemme tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuihin. Harjoittelemme erilaisia sanaston ja rakenteiden muistiinpainamiskeinoja.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T6, T7, T11 Ohjaamme oppilaita tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön sekä tekijänoikeuksien kunnioittamiseen.	S2, S3 Opettelemme löytämään ja hyödyntämään aineistoa erilaisista lähteistä. Hyödynnämme tekniikkaa kielen tuottamisessa monipuolisesti.

OPPIAINE: SAKSA		Vuosiluokka 5
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1,T2, T3, T4, T7, T8 Tutustumme paikalliseen kielelliseen ympäristöön sekä kohdekielen asemaan ja merkitykseen. Tutustumme kielenopiskelun kautta kulttuuriseen moninaisuuteen. Ohjaamme oppilasta tekemään havaintoja opiskeltavan kielen ja äidinkielen eroista ja yhtäläisyyksistä. Tavoitteena on, että oppilas osaa kertoa, missä opiskeltavaa kieltä voi nähdä tai kuulla. Oppilaat harjoittelevat suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta eri viestintäkanavia käyttäen.	S1, S2. Tutustumme kielten levinnäisyyteen ja harjoitellamme arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Havainnoimme ja harjoitellamme runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoitellamme käyttämään kiertoilmaisuja ja elekieltä puhutun kielen täydentäjänä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Harjoitellamme tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuotamme tarvittavia kirjoitusmerkkejä.
Monilukutaito (L4)	T6, T7, T8, T9, T10, T11 Tavoitteena on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Hyödynnämme opetuksessa monipuolisia	S2, S3. Opettelemme sanastoa ja rakenteita monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä.

	kielitenopiskelutapoja ja tekstityyppejä. Ohjaamme oppilaita monipuolisille tiedon lähteille. Altistamme oppilaita autenttiselle kielikokemuksille.	
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7,T11 Järjestämme oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta. Tarjoamme oppilaille runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin. Osallistamme oppilaita aihepiirien valintaan ja luomme virheitä sallivan opiskeluilmapiirin.	S3 Osallistamme oppilaat aihepiirien ja työtapojen valintaan sekä huolehdimme työskentelyilmapiiristä. Ohjaamme oppilaita noudattamaan sääntöjä, huolehtimaan tehtävistään ja suhtautumaan kunnioittavasti toisiin.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T4, T5, T11 Ohjaamme oppilaita huolehtimaan annetuista tehtävistä. Pelien ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä opimme ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä ja harjoitteleme päätöksentekoa.	S1, S2, S3 Opettelemme suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T6 Kannustamme oppilaita sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen. Harjoitteleme pienimuotoisten tehtäväkokonaisuuksien toteuttamista ja ryhmässä toimimista.	S2 Rohkaisemme oppilaita tuomaan vapaa-ajallaan oppimiaan taitoja koulutyöhön.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T2, T3, T5, T6 Vahvistamme kysymysten asettelutaitoa ja vastausten hakemista itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Kannustamme kuuntelemaan toisten näkemyksiä.	S1, S2. Opettelemme tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisuissa. Harjoitteleme erilaisia sanaston ja rakenteiden muistiinpainamiskeinoja ja sanan merkityksen päättelystä asiayhteydestä.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T6, T7, T11 Ohjaamme oppilaita tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön sekä tekijänoikeuksien kunnioittamiseen.	S2, S3 Opettelemme löytämään ja hyödyntämään aineistoa erilaisista lähteistä. Hyödynnämme tekniikkaa kielen tuottamisessa monipuolisesti.

OPPIAINE: SAKSA		VUOSILUOKKA 6
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen,	T1,T2, T3, T4, T7, T8 Tutustumme paikalliseen kielelliseen ympäristöön sekä kohdekielen asemaan	S1, S2. Tutustutemme kielten levinnäisyyteen ja harjoitteleme

vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	<p>ja merkitykseen. Tutustumme kielenopiskelun kautta kulttuuriseen moninaisuuteen. Ohjaamme oppilasta tekemään havaintoja opiskeltavan kielen ja äidinkielen eroista ja yhtäläisyyksistä. Tavoitteena on, että oppilas osaa kertoa, missä opiskeltavaa kieltä voi nähdä tai kuulla. Oppilaat harjoittelevat suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta eri viestintäkanavia käyttäen. Ohjaamme oppilasta käyttämään kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.</p>	<p>arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Havainnoimme ja harjoitteleme runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoitteleme käyttämään kiertoilmaisuja ja elekieltä puhutun kielen täydentäjänä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Harjoitteleme tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuotamme tarvittavia kirjoitusmerkkejä.</p>
Monilukutaito (L4)	<p>T6, T7, T8, T9, T10, T11 Tavoitteena on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Hyödynnämme opetuksessa monipuolisia kielitaitonopiskelutapoja ja tekstityyppejä. Ohjaamme oppilaita monipuolisille tiedon lähteille. Altistamme oppilaita autenttiselle kielikokemuksille. Vahvistamme monilukutaitoa tarkastelemalla hiukan haasteellisempia tekstejä tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja -tilanteiden näkökulmista.</p>	<p>S2, S3. Opettelemme sanastoa ja rakenteita monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Lisäämme autenttisen materiaalin määrää opetuksessa.</p>
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	<p>T7, T11 Järjestämme oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta. Tarjoamme oppilaille runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin. Osallistamme oppilaat aihepiirien valintaan ja luomme virheitä sallivan opiskeluympäristön.</p>	<p>S3 Osallistamme oppilaat aihepiirien ja työtapojen valintaan sekä huolehdimme työskentelyympäristöstä. Ohjaamme oppilaita noudattamaan sääntöjä, huolehtimaan tehtävistään ja suhtautumaan kunnioittavasti toisiin.</p>
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	<p>T4, T5, T11 Ohjaamme oppilaita huolehtimaan annetuista tehtävistä. Pelien ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä opimme ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä ja harjoitteleme päätöksentekoa.</p>	<p>S1, S2, S3 Opettelemme suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.</p>
Työelämätaidot ja yrittäjyys	<p>T6 Kannustamme oppilaita sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten</p>	<p>S2 Rohkaisemme oppilaita tuomaan vapaa-ajallaan</p>

(L6)	arvostamiseen. Harjoitteleme pienimuotoisten tehtäväkokonaisuuksien toteuttamista ja ryhmässä toimimista.	oppimiaan taitoja koulutyöhön.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T2, T3, T5, T6 Vahvistamme kysymysten asettelutaitoa ja vastausten hakemista itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Kannustamme kuuntelemaan toisten näkemyksiä.	S1, S2. Opettelemme tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuihin. Harjoitteleme erilaisia sanaston ja rakenteiden muistiinpainamiskeinoja ja sanan merkityksen päättelystä asiayhteydestä.
Tieto- ja viestintätekniologinen osaaminen (L5)	T6, T7, T11 Ohjaamme oppilaita tieto- ja viestintätekniologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön sekä tekijänoikeuksien kunnioittamiseen.	S2, S3 Opettelemme löytämään ja hyödyntämään aineistoa erilaisista lähteistä. Hyödynnämme tekniikkaa kielen tuottamisessa monipuolisesti.

Toinen kotimainen kieli: B1-ruotsi

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikkillisyydelle ja luovuudelle. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista. Tärkeäksi nousee myös pääkaupunkiseudun kaksikielisuuden hyödyntäminen (ruotsinkieliset tekstit ja kyltit koulumatkalla jne). TVT-osaaminen lisääntyy esimerkiksi tiedonhakutehtävien ja videointien kautta. Digitaalisten materiaalien käyttö tukee tätä tavoitetta.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Tärkeää on rohkeus käyttää vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutuksessa. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän

maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisissa ympäristöissä. Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Arviointi

Arviointi ja palaute on luonteeltaan oppimista ohjaavaa ja kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

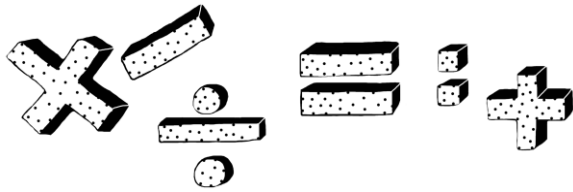
Ruotsin kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellesään osaamisen taso 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin kielen B1-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Oppilaat harjoittelevat työskentelytaitojen arviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 6

OPPIAINE: B1-ruotsi		VUOSILUOKKA 6
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 Ohjaamme oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin. T2 Ohjaamme oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena. T3 Rohkaisemme oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä. Ohjaamme oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen. T4 Kannustamme oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään. Ohjaamme oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti	S1, S2 Tarkastelemme ja vertaamme opiskeltavan kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja. Tutustumme kielen levinneisyysalueeseen myös koulun lähiympäristöissä. Selvitämme, missä opiskeltavan kielen taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää.

	erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.	
Monilukutaito (L4)	T1 Ohjaamme oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin.	S1, S3 Oppilas oppii sanastoa ja rakenteita monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitsemme oppilaiden kanssa yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä.
Osallistumisen, vaikuttamisen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)		
Itsestä huolehtimisen ja arjen taidot (L3)	T4 Kannustamme oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään. Ohjaamme oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella. T3 Rohkaisemme oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä. Oppilas oppii arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa. Ohjaamme oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen.	S2 Asetamme tavoitteita ja suunnittelemme toimintaa yhdessä oppilaiden kanssa. Tuemme oppilasta myös kielenopiskelutaitojen oppimisessa.
Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T3 Rohkaisemme oppilasta asettamaan tavoitteita ja hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä. Oppilas oppii arvioimaan oppimistaan sekä itsenäisesti että yhteistyössä muiden kanssa. Ohjaamme oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen.	S2 Asetamme tavoitteita ja suunnitelemme toimintaa yhdessä oppilaiden kanssa. Tuemme oppilasta kielenopiskelutaitojen kehittämisessä.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T4 Kannustamme oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään. Ohjaamme oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.	S2 Asetamme tavoitteita ja suunnittelemme toimintaa yhdessä oppilaiden kanssa. Tuemme oppilasta kielenopiskelutaitojen kehittämisessä. Rohkaisemme oppilasta käyttämään erilaisia oppimisympäristöjä, viestintäalustoja ja multimedioita.

Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu mahdollista matematiikassa kaikilla vuosiluokilla 1-9.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokkien 3–6 matematiikan opetuksessa tarjotaan kokemuksia, joita oppilaat hyödyntävät matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostamisessa. Opetus kehittää oppilaiden taitoja esittää matemaattista ajatteluaan ja ratkaisujaan eri tavoilla ja välineillä. Monipuolisten ongelmien ratkaisu yksin ja ryhmässä sekä erilaisten ratkaisutapojen vertailu ovat opetuksessa keskeistä. Matematiikan opetuksessa varmennetaan ja laajennetaan oppilaiden lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämistä. Lisäksi kehitetään laskutaidon sujuvuutta.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Konkretisointi ja opetusvälineet ovat keskeisessä asemassa. Välineiden tulee olla helposti saatavilla. Käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työskennellään sekä yhdessä että itsenäisesti. Oppimispelit ja -leikit ovat yksi tärkeä ja oppilaita motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä laskinta tai vastaavaa sovellusta hyödynnetään opetuksessa ja opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea

uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle on varattava riittävästi aikaa ja tuen on oltava systemaattista. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja heille tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle oppilaalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä.

Arviointi

Arviointi pohjaa oppilaan itsearviointiin ja evästyskeskusteluihin opettajan kanssa. Oppilailta edellytetään aiempaa enemmän matemaattisen ajattelunsa esilletuomista puheen, opetusvälineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa opittua.

Oppiaineen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Työskentelyn taidot

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja

kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan

mittaustuloksen järkevyyttä.

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia

todennäköisyydestä

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

OPPIAINE: Matematiikka		VUOSILUOKKA 3		
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)	Oppimis-ympäristöt ja työtavat	Arviointi
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T4	S 1-5 Erytyspiirteet: S2: kertotaulut 6-9, varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen, murtoluvun käsitteeseen tutustuminen, S4: piiri, kulmaan tutustuminen		Suullisia ja kirjallisia näyttöjä. Arvioidaan taitoa hyödyntää erilaisia välineitä oppimisen tukena. Monialaiset kokonaisuudet huomioidaan arvioinnissa.
Monilukutaito (L4)	T2-T9, T11, T13-T14	S1-5, T8-T9:S2, T11:S4, T13:S5, T14:S1 Erytyspiirteet: S2: kertotaulut 6-9, varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen, murtoluvun käsitteeseen tutustuminen, S4: piiri, kulmaan tutustuminen		
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)				
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T1, T3, T6, T10, T12	S1-5, T10:S2, T12:S4 Erytyspiirteet: S2: kertotaulut 6-9, varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen, murtoluvun käsitteeseen tutustuminen, S4: piiri, kulmaan tutustuminen		Arvioinnissa painotetaan matematiikan arkielämään liittyvien taitojen kehittymistä.
Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)	T10, T12, T14	T10:S2, T12:S4, T14:S1 Erytyspiirteet: S2: kertotaulut 6-9, varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen, murtoluvun käsitteeseen tutustuminen, S4: piiri, kulmaan tutustuminen		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1-T10, T12, T14	S1-5, T8-T9:S2, T10:S2, T12:S4, T14:S1 Erytyspiirteet: S2: kertotaulut 6-9, varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen, murtoluvun käsitteeseen tutustuminen, S4: piiri, kulmaan tutustuminen		Arvioidaan ongelmanratkaisutaitojen ja opiskelutaitojen kehittymistä. Opiskelutaidoissa arvioinnin kohteena ovat erityisesti matematiikan oppimisessa tyypilliset taidot.
Tieto- ja viestintätekn-	T1, T3-T5, T11, T13,	S1-5;T11:S4; T13:S5, T14:S1 Erytyspiirteet: S1: tutustuminen		

loginen osaaminen (L5)	T14	ohjelmointiin graafisessa ympäristössä, S2: kertotaulut 6-9, varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen, murtoluvun käsitteeseen tutustuminen, S4: piiri, kulmaan tutustuminen		
------------------------	-----	---	--	--

OPPIAINE: Matematiikka		VUOSILUOKKA 4		
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)	Oppimisympäristöt ja työtavat	Arviointi
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T4	S 1-5 Erytispiirteet: S2: kertotaulujen 1-10 osaamisen varmistaminen, pyöristäminen, murtoluvun käsitteen syventäminen, desimaalilukuihin perehtyminen, murtoluvun ja desimaaliluvun yhteys, S4: pinta-ala, koordinaatistoon tutustuminen		Suullisia ja kirjallisia näyttöjä. Arvioidaan taitoa hyödyntää erilaisia välineitä oppimisen tukena. Monialaiset kokonaisuudet huomioidaan arvioinnissa.
Monilukutaito (L4)	T2-T9, T11, T13-T14	S1-5, T8-T9:S2, T11:S4, T13:S5, T14:S1 Erytispiirteet: S2: kertotaulujen 1-10 osaamisen varmistaminen, pyöristäminen, murtoluvun käsitteen syventäminen, desimaalilukuihin perehtyminen, murtoluvun ja desimaaliluvun yhteys, S4: pinta-ala, koordinaatistoon tutustuminen		
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)				
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T1, T3, T6, T10, T12	S1-5, T10:S2, T12:S4 Erytispiirteet: S2: kertotaulujen 1-10 osaamisen varmistaminen, pyöristäminen, murtoluvun käsitteen syventäminen, desimaalilukuihin perehtyminen, murtoluvun ja desimaaliluvun yhteys, S4: pinta-ala, koordinaatistoon tutustuminen		Arvioinnissa painotetaan matematiikan arkielämään liittyvien taitojen kehittymistä.
Työelämätaidot ja yrittäjyys	T10, T12, T14	T10:S2, T12:S4, T14:S1 Erytispiirteet: S2: kertotaulujen 1-		

(L6)		10 osaamisen varmistaminen, pyöristäminen, murtoluvun käsitteen syventäminen, desimaalilukuihin perehtyminen, murtoluvun ja desimaaliluvun yhteys, S4: pinta-ala, koordinaatistoon tutustuminen		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1-T10, T12, T14	S1-5, T8-T9:S2, T10:S2, T12:S4, T14:S1 Erytispiirteet: S2: kertotaulujen 1-10 osaamisen varmistaminen, pyöristäminen, murtoluvun käsitteen syventäminen, desimaalilukuihin perehtyminen, murtoluvun ja desimaaliluvun yhteys, S4: pinta-ala, koordinaatistoon tutustuminen		Arvioidaan ongelmanratkaisutaitojen ja opiskelutaitojen kehittymistä. Opiskelutaidoissa arvioinnin kohteena ovat erityisesti matematiikan oppimisessa tyypilliset taidot.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T1, T3-T5, T11, T13, T14	S1-5; T11:S4; T13:S5, T14:S1 Erytispiirteet: S1: Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä, S2: kertotaulujen 1-10 osaamisen varmistaminen, pyöristäminen, murtoluvun käsitteen syventäminen, desimaalilukuihin perehtyminen, murtoluvun ja desimaaliluvun yhteys, S4: pinta-ala, koordinaatistoon tutustuminen		

OPPIAINE: Matematiikka		VUOSILUOKKA 5		
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)	Oppimis-ympäristöt ja työtavat	Arviointi
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T4	S1-5 Erytispiirteet: S2: desimaaliluvuilla laskeminen, S4: kulman piirtäminen, mittaaminen ja luokittelu, symmetria suoran suhteen, kierto- ja siirtosymmetrioiden havaitseminen ympäristössä, tilavuus, S5: koordinaatistotaitojen syventäminen, tilastolliset tunnusluvut suurin arvo, pienin arvo, keskiarvo ja tyypiarvo		Suullisia ja kirjallisia näyttöjä. Arvioidaan taitoa hyödyntää erilaisia välineitä oppimisen tukena. Monialaiset kokonaisuudet huomioidaan arvioinnissa.
Monilukutaito (L4)	T2-T9, T11, T13-T14	S1-5, T8-T9:S2, T11:S4, T13:S5, T14:S1 Erytispiirteet: S2: desimaaliluvuilla laskeminen, S4: kulman piirtäminen, mittaaminen ja luokittelu, symmetria suoran suhteen, kierto- ja siirtosymmetrioiden		

		havaitseminen ympäristössä, tilavuus, S5: koordinaatistotaitojen syventäminen, tilastolliset tunnusluvut suurin arvo, pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo		
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)				
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T1, T3, T6, T10, T12	S1-5, T10:S2, T12:S4 Erytyspiirteet: S2: desimaaliluvuilla laskeminen, S4: kulman piirtäminen, mittaaminen ja luokittelu, symmetria suoran suhteen, kierto- ja siirtosymmetrioiden havaitseminen ympäristössä, tilavuus, S5: koordinaatistotaitojen syventäminen, tilastolliset tunnusluvut suurin arvo, pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo		Arvioinnissa painotetaan matematiikan arkielämään liittyvien taitojen kehittymistä.
Työelämätaidot ja yrittäjäys (L6)	T10, T12, T14	T10:S2, T12:S4, T14:S1 Erytyspiirteet: S2: desimaaliluvuilla laskeminen, S4: kulman piirtäminen, mittaaminen ja luokittelu, symmetria suoran suhteen, kierto- ja siirtosymmetrioiden havaitseminen ympäristössä, tilavuus, S5: koordinaatistotaitojen syventäminen, tilastolliset tunnusluvut suurin arvo, pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1-T10, T12, T14	S1-5, T8-T9:S2, T10:S2, T12:S4, T14:S1 Erytyspiirteet: S2: desimaaliluvuilla laskeminen, S4: kulman piirtäminen, mittaaminen ja luokittelu, symmetria suoran suhteen, kierto- ja siirtosymmetrioiden havaitseminen ympäristössä, tilavuus, S5: koordinaatistotaitojen syventäminen, tilastolliset tunnusluvut suurin arvo, pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo		Arvioidaan ongelmanratkaisutaitojen ja opiskelutaitojen kehittymistä. Opiskelutaidoissa arvioinnin kohteena ovat erityisesti matematiikan oppimisessa tyypilliset taidot.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T1, T3-T5, T11, T13, T14	S1-5; T11:S4; T13:S5, T14:S1 Erytyspiirteet: S1:Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä, S2: desimaaliluvuilla laskeminen, S4: kulman piirtäminen, mittaaminen ja luokittelu, symmetria suoran suhteen, kierto- ja siirtosymmetrioiden havaitseminen ympäristössä, tilavuus, S5:		

		koordinaatistotaitojen syventäminen, tilastolliset tunnusluvut suurin arvo, pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo		
--	--	--	--	--

OPPIAINE: Matematiikka		VUOSILUOKKA 6		
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)	Oppimisympäristöt ja työtavat	Arviointi
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T4	S1-5 Erytispiirteet: S2: prosenttiluvun- ja arvion ymmärtämisen pohjustaminen, murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttien välinen yhteys, S4: mittakaava, S5: todennäköisyys; mahdoton, mahdollinen, varma		Suullisia ja kirjallisia näyttöjä. Arvioidaan taitoa hyödyntää erilaisia välineitä oppimisen tukena. Monialaiset kokonaisuudet huomioidaan arvioinnissa. Hyvän osaamisen kriteerit: Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.
Monilukutaito (L4)	T2-T9, T11, T13-T14	S1-5, T8-T9:S2, T11:S4, T13:S5, T14:S1 Erytispiirteet: S2: prosenttiluvun- ja arvion ymmärtämisen pohjustaminen, murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttien välinen yhteys, S4: mittakaava, S5: todennäköisyys; mahdoton, mahdollinen, varma		Hyvän osaamisen kriteerit: Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä, Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä, Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin, Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin, Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä., Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä, Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta, Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja, Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita, Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiarvon, Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen				

(L7)				
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T1, T3, T6, T10, T12	S1-5, T10:S2, T12:S4 Erityispiirteet: S2: prosenttiluvun- ja arvion ymmärtämisen pohjustaminen, murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttien välinen yhteys, S4: mittakaava, S5: todennäköisyys; mahdoton, mahdollinen, varma	Mittakaava kartan käytössä, todennäköisyyteen tutustuminen arkitilanteissa	Arvioinnissa painotetaan matematiikan arkielämään liittyvien taitojen kehittymistä. Hyvän osaamisen kriteerit: Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia, Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä, Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä, Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti, Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T10, T12, T14	T10:S2, T12:S4, T14:S1 Erityispiirteet: S2: prosenttiluvun- ja arvion ymmärtämisen pohjustaminen, murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttien välinen yhteys, S4: mittakaava, S5: todennäköisyys; mahdoton, mahdollinen, varma		Hyvän osaamisen kriteerit: Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti, Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset, Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1-T10, T12, T14	S1-5, T8-T9:S2, T10:S2, T12:S4, T14:S1 Erityispiirteet: S2: prosenttiluvun- ja arvion ymmärtämisen pohjustaminen, murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttien välinen yhteys, S4: mittakaava, S5: todennäköisyys; mahdoton, mahdollinen, varma		Arvioidaan ongelmanratkaisutaitojen ja opiskelutaitojen kehittymistä. Opiskelutaidoissa arvioinnin kohteena ovat erityisesti matematiikan oppimisessa tyypilliset taidot. Hyvän osaamisen kriteerit: Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia, Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä, Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä, Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin, Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin, Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä, Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä, Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta, Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja. Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja

				kirjallisesti, Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset, Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T1, T3-T5, T11, T13, T14	S1-5;T11:S4; T13:S5, T14:S1 Erityispiirteet: S1:Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä, S2: prosenttiluvun- ja arvion ymmärtämisen pohjustaminen, murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttien välinen yhteys, S4: mittakaava, S5: todennäköisyys; mahdoton, mahdollinen, varma		Hyvän osaamisen kriteerit: Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiin osana itsearviointia, Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä, Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin, Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin, Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita, Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkitella taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiä, Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Luonnontieteet ja terveystieto: 1-9 luokan polku

Luonnontieteiden opiskelu perustuu kestävän kehityksen näkökulmaan ja oppilaiden ympäristösuhteen rakentumiselle. Lukuvuosisuunnitelmassa tarkennetaan opettajien yhteistyötä sekä oppilaiden osallisuutta ympäristöopin, luonnontieteiden ja terveystiedon oppiaineiden osalta. Opetusta voidaan toteuttaa vuosiluokkiin sitomattomalla tavalla.

Perusopetuksen alemmilla luokilla luonnontieteet ja terveystieto on integroitu yhdeksi oppiaineeksi, ympäristöopiksi. 1-2 vuosiluokilla ympäristöoppi on kokonaisvaltaista, leikinomaista ja innostavaa ilmiöiden tarkastelua. Ympäristöopin opetuksessa pääpaino 1-2 vuosiluokilla on oppilaan uteliaisuuden ja kiinnostuksen virittäminen leikkiin perustuvien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla.

3-6 vuosiluokilla ympäristöopissa pohditaan eri tiedonalojen ominaispiirteitä. Oppilaita kannustetaan ja ohjataan tutkimusten tekemiseen. Opetuksen tavoitteena on motivoida ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan itse havainnoimalla, tekemällä ja kokemalla. Alakoulun viimeisillä luokilla valmistaudutaan yläkoulun luonnontieteiden ja terveystiedon aineenopetukseen. Oppilaat harjoittelevat luonnontieteille ja terveystiedolle ominaisia työskentelytapoja ja käsitteiden käyttöä. Vuosiluokilla 1-6 ympäristöopin ohjaus, eriyttäminen ja tuki noudattavat perusopetuksen opetussuunnitelman yleistä osaa.

Vuosiluokilla 7-9 luonnontieteet ja terveystieto jakautuvat omiin oppiaineisiinsa, joissa oppilaat perehtyvät tarkemmin eri tiedonaloihin. Kiinnostusta, osaamista ja ymmärrystä syvennetään luonnontieteille ja terveystiedolle ominaisella tavalla tutkimalla ilmiöitä ja soveltamalla opittua tietoa. Kauniaiasten monipuoliset ekosysteemit ja lähiympäristö ovat merkittäviä oppimisympäristöjä.

Ympäristöoppi

3-6 vuosiluokilla ympäristöoppi jäsennetään kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan maailmaa sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäseninä. Ympäristöopin oppimiskokonaisuudet ja niiden arviointi muodostetaan laaja-alaisten taitojen tavoitteiden mukaisesti ja eri tieteenalojen ominaispiirteet huomioiden.

Oppilaiden osuus työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnassa sekä arvioinnissa kasvaa vuosiluokittain. Oppilaan itsearviointi keskittyy omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden tunnistamiseen ja vertaisten kannustamiseen.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Arviointi

Työskentelyn jäsentäminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi oppilaiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin. Kauniaisissa arvioinnissa painotetaan oppilaiden itsearviointia ja kolmikantakeskustelua. Arviointi on tarkemmin määritelty omassa luvussaan, ja ympäristöoppi noudattaa tätä arviointia. Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista, tiedonhakua ja ilmaisun selkeyttä. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden tunnistamista sekä kannustamaan toisiaan oppimisessa.

Ympäristöopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellesään osaamisen taso 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ympäristöopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä tutkimisen ja toimimisen taitojen lisäksi myös tiedonalojen osaaminen.

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

OPPIAINE: YMPÄRISTÖOPPI		VUOSILUOKKA 3
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T6: Ohjataan oppilasta esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin. T7: Ohjata oppilasta harjoittelemaan arjen teknologisten sovellusten käyttöä T10: Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella toimimista ryhmässä erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa. Innostetaan oppilasta itseilmaisuuksiin ja tuetaan tunteiden hallitsemista. T14: Ohjataan oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa ja harjoittelemaan perustelevaa näkemyksiään.	S1: Oppilas harjoittelee tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. S2: Oppilas kiinnittää huomiota kiusaamisen ehkäisyyn, fyysiseen ja henkiseen koskemattomuuteen. S3: Oppilas oppii hahmottamaan luonnon ja kulttuurien moninaisuutta. Tutustutaan yhdessä Suomeen monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisen uutisten avulla. S4: Oppilas tutustuu ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin. S6: Oppilas pohtii oman toiminnan vaikutusta itselle.
Monilukutaito (L4)	T11: Ohjataan tieto- ja viestintäteknologian käyttöä tiedonhankinnassa ja esittämisessä. T14: Ohjataan oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa ja harjoittelemaan perustelevaa näkemyksiään.	S1: Oppilas harjoittelee oman kehon ja mielen viestejä. S2: Oppilas harjoittelee selittämään arjen tilanteita. S5: Oppilas tutkii ääni- ja valoilmioita, harjoittelee lämpötilan mittaamista ja perehtyy lämpöenergiaan.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja	T2: Ohjataan oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti tavoitteiden saavuttamiseksi ja	S2: Oppilas harjoittelee turvallisuuden edistämistä, tutustuu liikenne- ja

<p>kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p>	<p>tunnistaa omaa ympäristöopin osaamistaan. T3: Tuetaan oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä ja ohjataan oppilasta toimimaan lähiympäristössään ja yhteisössään kestävän kehityksen edistämiseksi. T4: Rohkaistaan oppilaan omia kysymyksiä tutkimusten ja toiminnan lähtökohtana.</p>	<p>paloturvallisuuteen. S4: Oppilas tutustuu elolliseen ja elottomaan luontoon ja harjoittelee tutkimuksen tekemisen eri vaiheita, tutkii säätä ja maa- ja kallioperää, tutustuu ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin, tutustuu kotiseudun ympäristöjen merkitykseen hyvinvoinnille. S6: Oppilas perehtyy luonnon monimuotoisuuden vaaliminen.</p>
<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p>	<p>T3: Tuetaan oppilasta toimimaan ja liikkumaan lähiympäristössään ja yhteisössään kestävän kehityksen edistämiseksi (T9). T7: Ohjataan oppilasta käyttämään teknologiaa vastuullisesta ja turvallisesti sekä toimimaan tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen (T8). T19: Rohkaistaan oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa.</p>	<p>S1: Oppilas tutustuu ihmisen rakenteeseen ja harjoittelee arjen terveystottumuksia. S2: Oppilas harjoittelee selittämään arjen tilanteita ja turvallisuuden edistämistä, tutustuu liikenne- ja paloturvallisuuteen. Oppilasta kannustetaan ottamaan vastuuta kiusaamisen ehkäisystä ja toisen rajojen kunnioittamisesta. S4: Oppilas tutustuu ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin, kotiseudun ympäristöjen merkitykseen hyvinvoinnille. S6: Oppilas tutustuu terveyden edistämiseen ja pohtii oman toiminnan vaikutuksesta itselle ja hyvinvoinnille.</p>
<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p>		
<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p>	<p>T2: Ohjataan työskentelemään pitkäjänteisesti tavoitteiden saavuttamiseksi ja tunnistamaan sekä pohtimaan omaa sisäistä tietoaan. T4: Rohkaistaan oppilaan omia kysymyksiä eri aihepiireistä. T5: Rohkaistaan pienimuotoisten tutkimusten suunnitteluun ja toteuttamiseen käyttäen monipuolisesti apuvälineitä ja aisteja oppimisympäristöissä. T6: Ohjataan oppilasta esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin. T12: Ohjataan oppilasta hahmottamaan ympäristöä ja ihmisten toimintaa ympäristöopin käsitteiden avulla (T16). T13: Ohjataan käyttämään erilaisia malleja. T15: Ohjataan oppilasta luonnon tutkimiseen ja ekologiseen ajatteluun. T16, T17, T18: Ohjataan tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia, fysikaalisia ja maantieteellisiä ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa. T19: Rohkaistaan oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa.</p>	<p>S1: Oppilas harjoittelee tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. S2: Oppilas harjoittelee selittämään arjen tilanteita. S4: Oppilas tutustuu erilaisiin teknologisiin sovelluksiin. Oppilas harjoittelee tutkimuksen tekemisen eri vaiheita.</p>
<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p>	<p>T6: Ohjata etsimään tietoa ja esittämään tuloksiaan teknologiaa hyödyntäen (T11, T13). T7: Ohjata oppilasta tutustumaan arjen teknologisten sovellusten käyttöön. T14: Harjoitellaan perustelemaan omia näkemyksiään tietolähteitä hyödyntäen. T16: Ohjataan tutustumaan kartankäyttöön teknologian avulla.</p>	<p>S3: Tutustutaan eri tietolähteisiin ja niiden luotettavuuteen. S4: Tutustutaan erilaisiin teknologisiin sovelluksiin.</p>

OPPIAINE: YMPÄRISTÖOPPI		VUOSILUOKKA 4
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	<p>T6: Oppilasta ohjataan esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin ja tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan. T7: Oppilasta ohjataan ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä. T10: Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella toimimista ryhmässä erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa. Oppilasta innostetaan monipuoliseen itseilmaisuun ja tukea tunteiden hallitsemista ja tunnistamista. T14: Oppilasta ohjataan hankkimaan luotettavaa tietoa ja perustelemaan näkemyksiään .</p>	<p>S1: Oppilas oppii tiedostamaan omia tarpeita, asenteita ja arvoja. S3: Oppilas tutustuu Pohjoismaihin monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisen uutisten avulla. Oppilas oppii luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostamista. S4: Oppilas harjoittelee tutkimuksen tekemisen eri vaiheita, tutkii säätä, maa- ja kallioperää. S6: Oppilas oppii vaalitaan omaa kulttuuriperintöä.</p>
Monilukutaito (L4)	<p>T11: Oppilaan tieto- ja viestintäteknologian käyttöä tiedonhankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä ohjataan. T14: Oppilasta ohjataan hankkimaan luotettavaa tietoa ja perustelemaan näkemyksiään hankkimansa tiedon avulla.</p>	<p>S1: Oppilas tunnistaa omaa oppimista tukevia asioita. S2: Oppilas tutkii laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. S3: Oppilas tutustuu Pohjoismaihin käyttäen monipuolisesti tietolähteitä. S4: Oppilas harjoittelee tutkimuksen tekemisen eri vaiheita.</p>
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	<p>T2: Oppilasta ohjataan työskentelemään pitkäjänteisesti tavoitteiden saavuttamiseksi ja oppilas tunnistaa omaa ympäristöopin osaamistaan. T3: Oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä tuetaan ja oppilasta ohjataan toimimaan sekä vaikuttamaan lähiympäristössään ja yhteisössään kestävä kehityksen edistämiseksi. T4: Oppilasta rohkaistaan esittämään omia kysymyksiä eri aihepiireistä ja hyödyntää niitä tutkimusten ja toiminnan lähtökohtana.</p>	<p>S1: Oppilas oppii tiedostamaan omia tarpeita, asenteita ja arvoja. S2: Oppilas tutkii laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita ja tutustuu päihteiden haitallisuuteen. Oppilas pohtii vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille. S5: Oppilas tutkii eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. S6: Oppilas pohtii oman toiminnan vaikutusta muihin ihmisiin ja eläimiin, harjoittelee ympäristövastuullista toimintaa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista.</p>
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	<p>T3: Oppilasta tuetaan tutkimaan, toimimaan, vaikuttamaan ja liikkumaan lähiympäristössään ja yhteisössään kestävä kehityksen edistämiseksi (T9). T7: Oppilasta ohjataan ymmärtämään teknologisia sovelluksia ja käyttämään niitä vastuullisesta ja turvallisesti sekä toimimaan tarkoituksenmukaisesti ja itseään suojellen (T8). T19: Oppilasta ohjataan ymmärtämään terveyden osa-alueita ja terveystottumusten merkitystä.</p>	<p>S1: Oppilas tutustuu ihmisen elintoimintoihin, oppii tiedostamaan omia tarpeita, asenteita ja arvoja sekä perehtyy terveyden osa-alueihin. Oppilas tunnistaa omaa oppimistaan tukevia asioita. S6: Oppilas oppii oman kulttuuriperinnön vaalimista, terveyden edistämistä ja oman toiminnan vaikutusta muihin ihmisiin ja eläimiin, harjoittelee ympäristövastuullista toimintaa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista.</p>

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	<p>T2: Oppilasta ohjataan työskentelemään pitkäjänteisesti tavoitteiden saavuttamiseksi ja tunnistamaan sekä pohtimaan omaa sisäistä tietoaan. T4: Oppilasta rohkaistaan käyttämään omia kysymyksiään tutkimusten ja toiminnan lähtökohdaksi. T5: Oppilasta ohjataan pienimuotoisten tutkimusten suunnitteluun ja toteuttamiseen käyttäen monipuolisesti apuvälineitä ja aisteja oppimisympäristöissä. T6: Oppilasta ohjataan esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin. T12: Oppilasta ohjataan hahmottamaan ympäristöä ja ihmisten toimintaa ympäristöopin käsitteiden avulla (T16). T13: Oppilasta ohjataan ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja. T15: Oppilasta ohjataan luonnon tutkimiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen. T16,T17,T18: Oppilasta ohjataan tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia, fysikaalisia ja maantieteellisiä ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa. T19: Oppilasta rohkaistaan harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa.</p>	<p>S4: Oppilas tutustuu elolliseen ja elottomaan luontoon, teknologisiin sovelluksiin, harjoittelee tutkimuksen tekemisen eri vaiheita, tutkii säätä ja maa- ja kallioperää, tutustuu eliöitä ja elinympäristöjä, tutkii kokeellisesti kasvien kasvua. S5: Oppilas tutkii vuodenaikojen muutosta, päivän ja yön vaihtelua, maapallon rakennetta. Oppilas tutkii eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Oppilas tutustuu ravinnon tuotantoon ja alkuperään.</p>
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	<p>T6: Oppilasta ohjataan etsimään tietoa ja esittämään tuloksiaan sekä malleja teknologiaa hyödyntäen (T11, T13). T7: Oppilasta ohjataan ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä. T14: Oppilasta ohjataan perustelemaan omia näkemyksiään tietolähteitä hyödyntäen. T16: Oppilasta ohjataan tutustumaan kartankäyttöön teknologian avulla.</p>	<p>S1: Oppilas tunnistaa omaa oppimista tukevia asioita. S2: Oppilas tutkii laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. S4: Oppilas tutkii kokeellisesti kasvien kasvua ja hyödyntää teknologisia sovelluksia.</p>

OPPIAINE: YMPÄRISTÖOPPI		VUOSILUOKKA 5
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	<p>T6: Ohjataan oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita. T7: Innostetaan oppilasta kokeilemaan ja keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien. T10: Innostetaan oppilasta kuuntelemaan muita, sekä tuetaan oppilaan</p>	<p>S2: Pohditaan yhdessä vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.</p> <p>S6: Pohditaan elämistä monikulttuurisessa</p>

	valmiuksia ilmaista ja säädellä tunteitaan.T14: Ohjataan oppilasta tulkitsemaan ja arvioimaan tietolähteitä ja näkökulmia.	maailmassa.
Monilukutaito (L4)	T11: Ohjataan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesta, turvallisesti ja ergonomisesti. T14: Ohjataan oppilasta tulkitsemaan ja arvioimaan tietolähteitä ja näkökulmia.	S3:Tutustaan yhdessä Eurooppaan monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisen uutisten avulla. Oppilasta tuetaan rakentamaan omaa maailmankuvaansa käyttäen monipuolisesti karttoja ja geomediaa.S4: Oppilas tutkii omaa elinympäristöään erilaisten tutkimustehtävien avulla. Laaditaan kasvio ohjatusti.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T2: Ohjataan ja kannustetaan oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteitaan. T3: Ohjataan oppilasta arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle.T4: Rohkaistaan oppilasta muodostamaan kysymyksiä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana.	S2: Pohditaan yhdessä vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille. S5: Oppilas tutustuu ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ruuan reitteihin ja metsien hyötykäyttöön. S6: Pohditaan yhdessä ilmastonmuutosta ja sen hillitsemisestä sekä luonnonvarojen kestävää käyttöä.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T3: Ohjataan oppilasta arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle. T7: Ohjataan oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan ja keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien. T8:Kannustetaan oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan. T9: Ohjataan oppilasta retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. T10: Innostetaan oppilasta kuuntelemaan muita, sekä tuetaan oppilaita valmiuksia ilmaista ja säädellä tunteitaan. T19: Ohjataan oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämän kulkua,lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa.	S1: Oppilas tutustuu kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin, ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilölliseen luonteeseen. S2: Pohditaan yhdessä vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille. S3:Oppilasta tuetaan rakentamaan omaa maailmankuvaansa käyttäen monipuolisesti karttoja ja geomediaa. S6: Pohditaan yhdessä ilmastonmuutosta ja sen hillitsemisestä, luonnonvarojen kestävää käyttöä ja elämistä monikulttuurisessa maailmassa.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T2: Ohjataan ja kannustetaan oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteitaan. T4: Rohkaistaan oppilasta muodostamaan kysymyksiä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana. T5: Ohjataan oppilasta tekemään havaintoja ja mittauksia	S1: Oppilas tutustuu kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin, ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilölliseen luonteeseen. S2: Pohditaan yhdessä vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille. S3: Oppilasta tuetaan rakentamaan omaa

	<p>monipuolisessa oppimisympäristössä käyttäen eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä. T6: Ohjataan oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita. T12: Ohjataan oppilasta kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä. T13: Ohjataan oppilasta tulkitsemaan, selittämään ihmistä ja ympäristöä ja niiden ilmiöitä erilaisten mallien avulla. T15: Ohjataan oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen. T16: Ohjataan oppilasta hahmottamaan koko maailmaa sekä harjaannuttmaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja. T17: Ohjataan oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiseksi. T18: Ohjataan oppilasta tutkimaan, kuvamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiseksi. T19: Ohjataan oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämän kulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa.</p>	<p>maailmankuvaansa käyttäen monipuolisesti karttoja ja geomedialla. S4: Oppilas tutkii omaa elinympäristöään erilaisten tutkimustehtävien avulla. S5: Tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia palamisen, yhteyttämisen ja veden kiertokulun avulla. Oppilas tutustuu ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ruuan reitteihin ja metsien hyötykäyttöön.</p>
<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p>	<p>T5: Ohjataan oppilasta tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisessa oppimisympäristössä käyttäen eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä. T6: Ohjataan oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita. T7: Ohjataan oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan ja keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien. T11: Ohjataan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesta, turvallisesti ja ergonomisesti. T13: Ohjataan oppilasta tulkitsemaan, selittämään ihmistä ja ympäristöä ja niiden ilmiöitä erilaisten mallien avulla. T14: Ohjataan oppilasta tulkitsemaan ja arvioimaan tietolähteitä ja näkökulmia. T16: Ohjataan oppilasta hahmottamaan koko maailmaa sekä harjaannuttmaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja.</p>	<p>S3: Oppilasta tuetaan rakentamaan omaa maailmankuvaansa käyttäen monipuolisesti karttoja ja geomedialla. S4: Oppilas tutkii omaa elinympäristöään erilaisten tutkimustehtävien avulla.</p>

OPPIAINE: YMPÄRISTÖOPPI		VUOSILUOKKA 6
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	<p>T6: Ohjataan oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita ja tekemään johtopäätöksi tuloksistaan. T7: Ohjataan oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan ja keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien. T10: Innostetaan oppilasta kuuntelemaan muita, sekä tuetaan oppilaan valmiuksia ilmaista ja säädellä tunteitaan. T14: Ohjataan oppilasta tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.</p>	<p>S3: Vahvistetaan yhdessä globaalia ymmärrystä. Oppilasta tuetaan rakentamaan omaa maailmankuvaansa käyttäen monipuolisesti karttoja ja geomedialla. S4: Ohjataan oppilasta kiinnittämään huomiota rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin ja materiaaleihin. S6: Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa. Tarkastellaan oman toiminnan vaikutusta luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.</p>
Monilukutaito (L4)	<p>T11: Ohjataan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesta, turvallisesti ja ergonomisesti. T14: Ohjataan oppilasta tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.</p>	<p>S2: Oppilas opettelee selittämään ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. S3: Tutustutaan yhdessä muihin maanosiin kuin Eurooppa monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisen uutisten avulla. S4: Ohjataan oppilasta kiinnittämään huomiota teknologisiin sovelluksiin ja harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita.</p>
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	<p>T2: Ohjataan ja kannustetaan oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteitaan ja tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan. T3: Ohjataan oppilasta arvostamaan kestävä kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle. T4: Rohkaistaan oppilasta muodostamaan kysymyksiä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana.</p>	<p>S3: Tutustutaan yhdessä muihin maanosiin kuin Eurooppa monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisen uutisten avulla. Vahvistetaan yhdessä globaalia ymmärrystä. Oppilasta tuetaan rakentamaan omaa maailmankuvaansa käyttäen monipuolisesti karttoja ja geomedialla. S6: Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa. Tarkastellaan oman toiminnan vaikutusta luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti,</p>

		jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.
<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p>	<p>T3: Ohjataan oppilasta arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle. T7: Ohjataan oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan ja keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien. T8: Kannustetaan oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan. T9: Ohjataan oppilasta retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. T10: Innostetaan oppilasta kuuntelemaan muita, sekä tuetaan oppilaan valmiuksia ilmaista ja säädellä tunteitaan. T19: Ohjataan oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämän kulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa.</p>	<p>S1: Oppilas tutustuu seksuaalisuuden kehitykseen ihmisen lisääntymiseen, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin ikäkauden mukaisesti. S2: Oppilas tutustuu päihteisiin, kiusaamisen ehkäisyyn, sähköturvallisuuteen ja harjoittelee toimintaa ensiaputilanteissa. S6: Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa. Tarkastellaan oman toiminnan vaikutusta luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.</p>
<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p>		
<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p>	<p>T2: Ohjataan ja kannustetaan oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteitaan. T4: Rohkaistaan oppilasta muodostamaan kysymyksiä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana. T5: Ohjataan oppilasta tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisessa oppimisympäristössä käyttäen eri aisteja ja tutkimus- ja mittaussäilyneitä. T6: Ohjataan oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita ja tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan. T12: Ohjataan oppilasta kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä. T13: Ohjataan oppilasta tulkitsemaan, selittämään ihmistä ja ympäristöä ja niiden ilmiöitä erilaisten mallien avulla. T15: Ohjataan</p>	<p>S4: Oppilas tutustuu voiman käsitteeseen tutkimalla kappaleiden liikkeen muutoksia. S5: Energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Oppilas perehdytään lähiavaruuteen. Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan aineiden olomuotoja ja ominaisuuksia.</p>

	<p>oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen. T16: Ohjataan oppilasta hahmottamaan koko maailmaa sekä harjaannuttmaan kartankäyttö- ja muita geomeediataitoja. T17: Ohjataan oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiseksi. T18: Ohjataan oppilasta tutkimaan, kuvamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiseksi. T19: Ohjataan oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämän kulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa.</p>	
<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p>	<p>T5: Ohjataan oppilasta tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisessa oppimisympäristössä käyttäen eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä. T6: Ohjataan oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita ja tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan. T7: Ohjataan oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan ja keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien. T11: Ohjataan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesta, turvallisesti ja ergonomisesti. T13: Ohjataan oppilasta tulkitsemaan, selittämään ihmistä ja ympäristöä ja niiden ilmiöitä erilaisten mallien avulla. T14: Ohjataan oppilasta tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia. T16: Ohjataan oppilasta hahmottamaan koko maailmaa sekä harjaannuttmaan kartankäyttö- ja muita geomeediataitoja.</p>	<p>S2: Oppilas opettelee selittämään ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. S3: Oppilasta tuetaan rakentamaan omaa maailmankuvaansa käyttäen monipuolisesti karttoja ja geomeediaa. S4: Ohjataan oppilasta kiinnittämään huomiota rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin, teknologisiin sovelluksiin ja harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. S6: Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.</p>

<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuus</p>	<p>T2: Ohjataan ja kannustetaan oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteitaan ja tunnistamaan omaa</p>	<p>S3: Tutustutaan yhdessä muihin maanosiin kuin Eurooppa monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisen uutisten</p>
---	--	--

<p>rakentaminen (L7)</p>	<p>ympäristöopin osaamistaan. T3: Ohjataan oppilasta arvostamaan kestävä kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle.</p> <p>T4: Rohkaistaan oppilasta muodostamaan kysymyksiä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana.</p>	<p>avulla. Vahvistetaan yhdessä globaalia ymmärrystä. Oppilasta tuetaan rakentamaan omaa maailmankuvaansa käyttäen monipuolisesti karttoja ja geomeediaa. S6: Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa. Tarkastellaan oman toiminnan vaikutusta luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.</p>
<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p>	<p>T3: Ohjataan oppilasta arvostamaan kestävä kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle. T7: Ohjataan oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan ja keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien. T8: Kannustetaan oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan. T9: Ohjataan oppilasta retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. T10: Innostetaan oppilasta kuuntelemaan muita, sekä tuetaan oppilaan valmiuksia ilmaista ja säädellä tunteitaan. T19: Ohjataan oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämän kulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa.</p>	<p>S1: Oppilas tutustuu seksuaalisuuden kehitykseen ihmisen lisääntymiseen, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin ikäkauden mukaisesti. S2: Oppilas tutustuu päihteisiin, kiusaamisen ehkäisyyn, sähköturvallisuuteen ja harjoittelee toimintaa ensiaputilanteissa. S6: Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa. Tarkastellaan oman toiminnan vaikutusta luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.</p>
<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p>		
<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p>	<p>T2: Ohjataan ja kannustetaan oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteitaan. T4: Rohkaistaan oppilasta</p>	<p>S4: Oppilas tutustuu voiman käsitteeseen tutkimalla kappaleiden liikkeen muutoksia. S5:</p>

(L1)	<p>muodostamaan kysymyksiä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana. T5: Ohjataan oppilasta tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisessa oppimisympäristössä käyttäen eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä. T6: Ohjataan oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita ja tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan.</p> <p>T12: Ohjataan oppilasta kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä. T13: Ohjataan oppilasta tulkitsemaan, selittämään ihmistä ja ympäristöä ja niiden ilmiöitä erilaisten mallien avulla. T15: Ohjataan oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen. T16: Ohjataan oppilasta hahmottamaan koko maailmaa sekä harjaannuttmaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja. T17: Ohjataan oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fyysisiä ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiseksi. T18: Ohjataan oppilasta tutkimaan, kuvamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiseksi. T19: Ohjataan oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämän kulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa.</p>	<p>Energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Oppilas perehdytään lähiavaruuteen. Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan aineiden olomuotoja ja ominaisuuksia.</p>
<p>Tieto- ja viestintätekno- loginen osaaminen (L5)</p>	<p>T5: Ohjataan oppilasta tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisessa oppimisympäristössä käyttäen eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä. T6: Ohjataan oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita ja tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan. T7: Ohjataan oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan ja keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien. T11: Ohjataan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintätekniikkaa vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesta, turvallisesti ja ergonomisesti. T13: Ohjataan oppilasta tulkitsemaan, selittämään ihmistä ja ympäristöä ja niiden ilmiöitä erilaisten mallien avulla. T14: Ohjataan oppilasta tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia. T16: Ohjataan oppilasta hahmottamaan koko maailmaa sekä harjaannuttmaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja.</p>	<p>S2: Oppilas opettelee selittämään ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. S3: Oppilasta tuetaan rakentamaan omaa maailmankuvaansa käyttäen monipuolisesti karttoja ja geomeetriaa. S4: Ohjataan oppilasta kiinnittämään huomiota rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin, teknologisiin sovelluksiin ja harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. S6: Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.</p>

Katsomusaineet

Evangelisluterilainen uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Uskonnon opetus antaa oppilaalle tietoja ja taitoja tunnistaa ja arvioida erilaisia katsomuksia, vertailla niitä ja pohtia uskon ja tiedon suhdetta. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämönhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 syvennetään oman uskonnon tuntemusta ja tutustutaan eurooppalaisen katsomusperinteen historiaan ja nykytilanteeseen. Tarkastelun ja oppimisen kohteeksi otetaan uskonnon keskeiset käsitteet ja opit samoin kuin ihmisoikeudelliset sisällöt (lapsen oikeudet). Medialukutaitoa harjoitetaan erilaisiin lähteisiin tutustumisen kautta. Toimivan yhteisön rakentamista harjoitellaan ja tehdään yhdessä.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Asioiden käsittelyssä korostuu vuosiluokittain kehittyen yhteisöllinen oppiminen, toiminnallisuus, kokemuksellisuus ja keskustelu. Työskentelyssä hyödynnetään erilaisia oppimisympäristöjä. Oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat oppimisympäristöjen ja työtapojen valinnoissa, jonka myötä itsesäätelytaidot kehittyvät. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan oppiainerajat ylittäviin oppimiskokonaisuuksiin.

Arviointi

Arviointi noudattaa Kauniaisten suomenkielisen paikallisen opetussuunnitelman linjauksia arvioinnista. Arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun kehittymiseen. Arviointi perustuu valtakunnallisen opetussuunnitelman hyvän osaamisen kriteereihin.

Päätösarviointi sijoittuu vuosiluokalle 9, koska osaaminen oppiaineessa kehitty kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Vuosiluokan 9 arviointi painottuu päätösarvosanaa muodostettaessa.

Vuosiluokkaistaminen laaja-alaisen osaamisen alueiden kautta ja taulukon lukuohje

Oheisessa taulukossa on vuosiluokkaistettu sisällöt laaja-alaisten osaamisalueiden mukaan siten, että oppiaineen tavoitteita painotetaan kullakin vuosiluokalla siihen kirjatulla tavalla.

Vuosiluokilla 1-6 tavoitteiden mukaiset sisällöt on jaettu eri vuosiluokille.

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

OPPIAINE: Uskonto ev. lut.		VUOSILUOKKA 3
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin, T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin, T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta, T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan, T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa, T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa, T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S1 Suhde omaan uskontoon Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Tutustutaan luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana ja sen vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään ja opetukseen. Tutustutaan Raamatun keskeisiin kertomuksiin Opetuksessa tarkastellaan kirkkovuotta ja elämänkaaren kristillisiä rituaaleja. Tutustutaan kirkkoon uskonnollisena rakennuksena. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.
Monilukutaito (L4)	T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta, T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä, T11	S2 Uskontojen maailma Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tarkastellaan koulu lähialueilla vaikuttavia uskonnollisia yhteisöjä.

	luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin, T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S3 Hyvä elämä Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kulusta sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämäkysymyksiä, tunteita ja arvoja. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo ja luonnon vaaliminen.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta, T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävä tulevaisuuden näkökulmasta	
Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)	T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä, T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa, T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävä tulevaisuuden näkökulmasta, T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin, T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin, T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja	

	katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan, T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	
Tieto- ja viestintätekniologinen osaaminen (L5)	T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä, T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	

OPPIAINE: Uskonto ev. lut.		VUOSILUOKKA 4
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin, T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin, T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta, T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan, T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa, T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa, T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S1 Suhde omaan uskontoon Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana ja vertauskuvallisuutta. Pohditaan kristinuskon merkitystä maailmanuskontona. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomuksiin taiteessa ja tieteissä. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.
Monilukutaito (L4)	T3 auttaa oppilasta tunnistamaan	S2 Uskontojen maailma

	<p>uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta, T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä, T11</p> <p>luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään</p>	<p>Tutustutaan alustavasti juutalaisuuteen, kristinuskon eri suuntauksiin ja islamiin. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.</p>
<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p>	<p>T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin, T11</p> <p>luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään</p>	<p>S3 Hyvä elämä</p> <p>Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen pohdintaan.</p>
<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p>	<p>T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta, T10</p> <p>ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävä tulevaisuuden näkökulmasta</p>	
<p>Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)</p>	<p>T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä, T7</p> <p>kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa, T10</p> <p>ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävä tulevaisuuden näkökulmasta, T11</p> <p>luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään</p>	

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin, T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin, T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan, T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä, T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	

OPPIAINE: Uskonto ev. lut.		VUOSILUOKKA 5
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin, T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin, T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta, T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan, T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa, T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja	S1 Suhde omaan uskontoon Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskkoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa

	toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa, T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.
Monilukutaito (L4)	T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta, T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä, T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S2 Uskontojen maailma Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskkoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa sekä uskonnottomuutta. Tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin, T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S3 Hyvä elämä Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämäkysymyksiä, tunteita ja arvoja. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä omien näkemysten perustelemiseen.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta, T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän	

	tulevaisuuden näkökulmasta	
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä, T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa, T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin, T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin, T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan, T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	
Tieto- ja viestintätekniologinen osaaminen (L5)	T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä, T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	

OPPIAINE: Uskonto ev. lut.		VUOSILUOKKA 6
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin, T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin, T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta, T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan, T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa, T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa, T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S1 Suhde omaan uskontoon Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyyllilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tarkastellaan erityisesti kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.
Monilukutaito (L4)	T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta, T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä, T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S2 Uskontojen maailma Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä muita suuria uskontoja. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja	T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin	S3 Hyvä elämä

<p>kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p>	<p>opetukseen sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin, T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään</p>	<p>Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänskysymyksiä, tunteita ja arvoja. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä omien näkemysten perustelemiseen ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun. Opetuksessa syvennyttään kristinuskon tärkeimpiin eettisiin ohjeisiin. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa.</p>
<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p>	<p>T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta, T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta</p>	
<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p>	<p>T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä, T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa, T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään</p>	
<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p>	<p>T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä</p>	

(L1)	keskeisiin oppeihin, T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin, T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan, T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä, T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	

Ortodoksinen uskonto

tulossa

Elämänkatsomustieto

Oppiaineen tehtävä

Oppiaineen ydintehtävä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Elämänkatsomustieto kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa vastuullisiksi ja arvostelukukyisiksi yhteisön jäseniksi sekä antaa monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on rohkaista ja tukea oppilasta rakentamaan identiteettiään ja elämänkatsomustaan. Opetuksessa pyritään tukemaan oppilaan eettisen ajattelun ja kulttuurisen osaamisen kehittymistä.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Asioiden käsittelyssä korostuu vuosiluokittain kehittyen yhteisöllinen oppiminen, toiminnallisuus, kokemuksellisuus ja keskustelu. Työskentelyssä hyödynnetään erilaisia oppimisympäristöjä siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat ja itsesäätelytaidot voivat kehittyä. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan oppiainerajat ylittäviin oppimiskokonaisuuksiin.

Arviointi

Arviointi noudattaa Kauniaisten suomenkielisen paikallisen opetussuunnitelman linjauksia arvioinnista. Arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun ja argumentaation kehittymiseen.

Päätösarviointi sijoittuu vuosiluokalle 9, koska osaaminen oppiaineessa kehittyi kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Vuosiluokan 9 arviointi painottuu päätösarvosanaa muodostettaessa.

Vuosiluokkaistaminen laaja-alaisen osaamisen alueiden kautta ja taulukon lukuohje

Oheisessa taulukossa on vuosiluokkaistettu sisällöt laaja-alaisen osaamisalueiden mukaan siten, että oppiaineen tavoitteita painotetaan kullakin vuosiluokalla siihen kirjatulla tavalla.

Vuosiluokilla 1-6 tavoitteiden mukaiset sisällöt on jaettu eri vuosiluokille. Vuosiluokat 7-9 keskittyvät kukin yhteen sisältöalueeseen.

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

OPPIAINE: Elämäkatsomus - tieto		VUOSILUOKKA 3
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin. T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä, T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään, T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan, T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja, T9 ohjata	S1,2,3, - harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista - oman näkemyksen erittely ja perustelevuus suhteessa toisiin -- - oman identiteetin tutkiminen eri näkökulmista - suomalainen kulttuuri - suomalaiset kulttuurivähemmistöt - ymmärtämisen ja hyväksymisen merkitys - tietäminen, uskominen, luuleminen -- - ihmisen yhteiselämän perusteet oppilaan elämään liittyvissä tilanteissa ja ympäristössä laajemminkin - sopimus, lupaus - oikeus, velvollisuus - lapsen oikeuksien toteutuminen lähellä ja kaukana - tekojen eettinen arviointi niiden kontekstin,

	oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia	tarkoitusten ja seurausten näkökulmista
Monilukutaito (L4)	T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita, T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan, T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.	S1,2,3, - harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista 3 - oman näkemyksen erittely ja perustelevminen suhteessa toisiin 3 -- - oman identiteetin tutkiminen eri näkökulmista 3 - suomalainen kulttuuri 3 - suomalaiset kulttuurivähemmistöt 3 - ymmärtämisen ja hyväksymisen merkitys 3 - tietäminen, uskominen, luuleminen 3 -- - ihmisen yhteiselämän perusteet oppilaan elämään liittyvissä tilanteissa ja ympäristössä laajemminkin 3 - sopimus, lupaus 3 - oikeus, velvollisuus 3 - lapsen oikeuksien toteutuminen lähellä ja kaukana 3 - tekojen eettinen arviointi niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista 3
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin, T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta, T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja, T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään.	S1,2,3, - harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista 3 - oman näkemyksen erittely ja perustelevminen suhteessa toisiin 3 -- - oman identiteetin tutkiminen eri näkökulmista 3 - suomalainen kulttuuri 3 - suomalaiset kulttuurivähemmistöt 3 - ymmärtämisen ja hyväksymisen merkitys 3 - tietäminen, uskominen, luuleminen 3 -- - ihmisen yhteiselämän perusteet oppilaan elämään liittyvissä tilanteissa ja ympäristössä laajemminkin 3 - sopimus, lupaus 3 - oikeus, velvollisuus 3 - lapsen oikeuksien toteutuminen lähellä ja kaukana 3 - tekojen eettinen arviointi niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista 3
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin, T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta, T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia.	S1,2,3, - harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista 3 - oman näkemyksen erittely ja perustelevminen suhteessa toisiin 3 -- - oman identiteetin tutkiminen eri näkökulmista 3 - suomalainen kulttuuri 3 - suomalaiset kulttuurivähemmistöt 3 - ymmärtämisen ja hyväksymisen merkitys 3 - tietäminen, uskominen, luuleminen 3 -- - ihmisen yhteiselämän perusteet oppilaan elämään liittyvissä tilanteissa ja ympäristössä laajemminkin 3 - sopimus, lupaus 3

		<ul style="list-style-type: none"> - oikeus, velvollisuus 3 - lapsen oikeuksien toteutuminen lähellä ja kaukana 3 - tekojen eettinen arviointi niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista 3
Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)	T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	<ul style="list-style-type: none"> S1,2,3, - harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista 3 - oman näkemyksen erittely ja perustelevinen suhteessa toisiin 3 -- - oman identiteetin tutkiminen eri näkökulmista 3 -suomalainen kulttuuri 3 - suomalaiset kulttuurivähemmistöt 3 - ymmärtämisen ja hyväksymisen merkitys 3 - tietäminen, uskominen, luuleminen 3 -- - ihmisen yhteiselämän perusteet oppilaan elämään liittyvissä tilanteissa ja ympäristössä laajemminkin 3 - sopimus, lupaus 3 - oikeus, velvollisuus 3 - lapsen oikeuksien toteutuminen lähellä ja kaukana 3 - tekojen eettinen arviointi niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista 3
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin, T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita, T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään, T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan	<ul style="list-style-type: none"> S1,2,3, - harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista 3 - oman näkemyksen erittely ja perustelevinen suhteessa toisiin 3 -- - oman identiteetin tutkiminen eri näkökulmista 3 -suomalainen kulttuuri 3 - suomalaiset kulttuurivähemmistöt 3 - ymmärtämisen ja hyväksymisen merkitys 3 - tietäminen, uskominen, luuleminen 3 -- - ihmisen yhteiselämän perusteet oppilaan elämään liittyvissä tilanteissa ja ympäristössä laajemminkin 3 - sopimus, lupaus 3 - oikeus, velvollisuus 3 - lapsen oikeuksien toteutuminen lähellä ja kaukana 3 - tekojen eettinen arviointi niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista 3
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita, T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä, T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan, T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	<ul style="list-style-type: none"> S1,2,3, - harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista 3 - oman näkemyksen erittely ja perustelevinen suhteessa toisiin 3 -- - oman identiteetin tutkiminen eri näkökulmista 3 -suomalainen kulttuuri 3 - suomalaiset kulttuurivähemmistöt 3 - ymmärtämisen ja hyväksymisen merkitys 3 - tietäminen, uskominen, luuleminen 3 -- - ihmisen yhteiselämän perusteet oppilaan elämään liittyvissä tilanteissa ja ympäristössä laajemminkin 3 - sopimus, lupaus 3 - oikeus, velvollisuus 3

		- lapsen oikeuksien toteutuminen lähellä ja kaukana 3 - tekojen eettinen arviointi niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista 3
--	--	--

OPPIAINE: Elämänkatsomus- tieto		VUOSILUOKKA 4
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin. T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä., T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään ,T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan , T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja, T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia	S1,2,3, - tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä ja jokapäiväisessä elämässä - yhdenvertaisuus - yhdenvertaisuuden merkitys - oman näkemyksen erittely ja perusteleminen suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin - yhdenvertaisuus - demokratia
Monilukutaito (L4)	T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita, T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan ,T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.	S1,2,3, - tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä ja jokapäiväisessä elämässä - yhdenvertaisuus - yhdenvertaisuuden merkitys - oman näkemyksen erittely ja perusteleminen suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin - yhdenvertaisuus - demokratia
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin,T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta ,T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja, T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään.	S1,2,3,4,- tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä ja jokapäiväisessä elämässä - yhdenvertaisuus -- - yhdenvertaisuuden merkitys - oman näkemyksen erittely ja perusteleminen suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin -- - yhdenvertaisuus - demokratia
Itsestä huolehtiminen ja	T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun	S1,2,3,- tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä ja jokapäiväisessä elämässä

arjen taidot (L3)	taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin, T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta, T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia.	- yhdenvertaisuus -- - yhdenvertaisuuden merkitys - oman näkemyksen erittely ja perustelevinen suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin -- - yhdenvertaisuus - demokratia
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	S1,2,3,- tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä ja jokapäiväisessä elämässä - yhdenvertaisuus -- - yhdenvertaisuuden merkitys - oman näkemyksen erittely ja perustelevinen suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin -- - yhdenvertaisuus - demokratia
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin, T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita, T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään, T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan	S1,2,3, - tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä ja jokapäiväisessä elämässä - yhdenvertaisuus - yhdenvertaisuuden merkitys - oman näkemyksen erittely ja perustelevinen suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin - yhdenvertaisuus - demokratia
Tieto- ja viestintätekniologinen osaaminen (L5)	T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita, T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä, T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan, T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	S1,2,3, - tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä ja jokapäiväisessä elämässä - yhdenvertaisuus - yhdenvertaisuuden merkitys - oman näkemyksen erittely ja perustelevinen suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin - yhdenvertaisuus - demokratia

OPPIAINE: Elämänkatsomus-tieto		VUOSILUOKKA 5
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen	T1	S1,2,3, - tutkitaan vapautta ja vastuuta erityisesti

<p>osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p>	<p>luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin. T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä, T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään, T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan, T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja, T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia</p>	<p>ajattelun-, uskonnon-, ja elämäkatsomuksen näkökulmasta</p> <ul style="list-style-type: none"> - arvon ja normin käsitteet - onnellisuus -- - erilaiset elämän- ja maailmakatsomukset - maailman kulttuuriperintö ja sen arvokkuus -- - rauha - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin
<p>Monilukutaito (L4)</p>	<p>T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita, T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan, T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.</p>	<p>S1,2,3, - tutkitaan vapautta ja vastuuta erityisesti ajattelun-, uskonnon-, ja elämäkatsomuksen näkökulmasta</p> <ul style="list-style-type: none"> - arvon ja normin käsitteet - onnellisuus -- - erilaiset elämän- ja maailmakatsomukset - maailman kulttuuriperintö ja sen arvokkuus -- - rauha - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin
<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p>	<p>T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin, T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta, T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja, T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään.</p>	<p>S1,2,3, - tutkitaan vapautta ja vastuuta erityisesti ajattelun-, uskonnon-, ja elämäkatsomuksen näkökulmasta</p> <ul style="list-style-type: none"> - arvon ja normin käsitteet - onnellisuus -- - erilaiset elämän- ja maailmakatsomukset - maailman kulttuuriperintö ja sen arvokkuus -- - rauha - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin
<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p>	<p>T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin, T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta, T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n</p>	<p>S1,2,3, - tutkitaan vapautta ja vastuuta erityisesti ajattelun-, uskonnon-, ja elämäkatsomuksen näkökulmasta</p> <ul style="list-style-type: none"> - arvon ja normin käsitteet - onnellisuus -- - erilaiset elämän- ja maailmakatsomukset - maailman kulttuuriperintö ja sen arvokkuus

	yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia.	-- - rauha - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	S1,2,3, - tutkitaan vapautta ja vastuuta erityisesti ajattelun-, uskonnon-, ja elämäkatsomuksen näkökulmasta - arvon ja normin käsitteet - onnellisuus -- - erilaiset elämän- ja maailmakatsomukset - maailman kulttuuriperintö ja sen arvokkuus -- - rauha - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin, T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita, T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleisivistystään, T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan	S1,2,3, - tutkitaan vapautta ja vastuuta erityisesti ajattelun-, uskonnon-, ja elämäkatsomuksen näkökulmasta - arvon ja normin käsitteet - onnellisuus -- - erilaiset elämän- ja maailmakatsomukset - maailman kulttuuriperintö ja sen arvokkuus -- - rauha - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita, T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä, T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan, T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	S1,2,3, - tutkitaan vapautta ja vastuuta erityisesti ajattelun-, uskonnon-, ja elämäkatsomuksen näkökulmasta - arvon ja normin käsitteet - onnellisuus -- - erilaiset elämän- ja maailmakatsomukset - maailman kulttuuriperintö ja sen arvokkuus -- - rauha - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin

OPPIAINE: Elämänkatsomus- tieto		VUOSILUOKKA 6
Laaja- alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin. T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä., T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleisivistystään ,T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan , T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja, T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia	S1,4,- hyvä elämä -- - perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä - perehdytään erilaisiin tapoihin selittää maailmaa ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä - tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä - tutkitaan luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen
Monilukutaito (L4)	T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita, T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan ,T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.	S1,4,- hyvä elämä -- - perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä - perehdytään erilaisiin tapoihin selittää maailmaa ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä - tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä - tutkitaan luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin,T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta ,T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia	S1,4,- hyvä elämä -- - perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä - perehdytään erilaisiin tapoihin selittää maailmaa ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä - tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä

	kannanottoja, T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään.	<ul style="list-style-type: none"> - tutkitaan luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin, T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta, T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia.	<p>S1,4,- hyvä elämä</p> <p>--</p> <ul style="list-style-type: none"> - perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä - perehdytään erilaisiin tapoihin selittää maailmaa ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä - tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä - tutkitaan luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	<p>S1,4,- hyvä elämä</p> <p>--</p> <ul style="list-style-type: none"> - perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä - perehdytään erilaisiin tapoihin selittää maailmaa ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä - tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä - tutkitaan luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin, T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita, T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään, T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan	<p>S1,4,- hyvä elämä</p> <p>--</p> <ul style="list-style-type: none"> - perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä - perehdytään erilaisiin tapoihin selittää maailmaa ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä - tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä - tutkitaan luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita, T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä	<p>S1,4,- hyvä elämä</p> <p>--</p> <ul style="list-style-type: none"> - perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä

	<p>hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä, T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan ,T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään</p>	<ul style="list-style-type: none"> - perehdytään erilaisiin tapoihin selittää maailmaa ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisen elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä - tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä - tutkitaan luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestäväää kehitystä - harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestäväään tulevaisuuteen
--	---	---

Historia

Historian tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennyttään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa historiaa opiskellaan vuosiluokilla 4-8. Alakoulussa historiaa opiskellaan vuosiluokilla 4-6 ja yläkoulussa vuosiluokilla 7-8.

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 4-6 historian opetuksen tehtävänä on perehdyttää oppilaat historiallisen tiedon luonteeseen, tiedon hankkimiseen sekä peruskäsitteisiin. Historiaa opiskellessa oppilas oppii kysymään miksi ja kiinnostuu menneisyyden tapahtumista, oppii ymmärtämään ihmisen toimintaa ennen ja sitä kautta nykyaikaa. Oppilas oppii etsimään ja vertailemaan tietoa eri lähteistä ja arvioimaan niiden luotettavuutta.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Tutustutaan historiaan oppiaineena ja tiedonalana. Opitaan tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia lähteitä ja niiden luotettavuutta. Opitaan hahmottamaan historiallisia aikakausia ja niiden eroavaisuuksia. Opitaan hahmottamaan syitä ja niiden seurauksia. Tutustutaan monipuolisesti lähiympäristön historiallisiin kohteisiin. Opetuksessa käytetään elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja, tutkimista, kerrontaa, draamaa, leikkiä ja pelejä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Historianopetuksessa oppilaita ohjataan tutkivaan opiskelutapaan ja heitä rohkaistaan tekemään tulkintoja, vertailemaan, tekemään johtopäätöksiä ja soveltamaan hankittua tietoa sekä suullisesti että kirjallisesti. Tekstien ymmärtämiseen ohjataan avaamalla teksteissä käytettyjä käsitteitä.

Arviointi

Historian opetuksessa oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita tutkimaan erilaisia historiallisia lähteitä ja tekemään niistä omia tulkintojaan. Oppijan historian tietojen ja taitojen kehitystä arvioidaan jatkuvasti ja monipuolisesti. Oppilas kehittyy keskustelijana ja kuuntelijana ja oppii ymmärtämään menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta. Oppilasta arvioidaan historiassa siitä, kuinka hyvin hän on oppinut hahmottamaan menneisyyttä ja sen tapahtumia sekä syitä ja seurauksia. Arviointi noudattaa Kauniaisten suomenkielisen paikallisen opetussuunnitelman linjauksia. Kuudennen luokan päätteeksi päättöarviointinnissa noudatetaan opetushallituksen hyvän osaamisen kriteerejä.

Historian tavoitteet vuosiluokilla 4-6

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden

T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille

T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa

T9 ohjata oppilasta esittämään muutoksille syitä

T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä

T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa

Historian vuosiluokkaistaminen vuosiluokilla 4-6

Historian taulukon ajatuksena on ollut valita tiettyjä paikallisesti painotettuja tavoitteita, jotka tukevat kunkin vuositason historian opiskelua. Vuosiluokalla 4 historia alkaa uutena oppiaineena, joten tavoitteissa näkyy innostuksen herättäminen. Vuosiluokalla 5-6 tavoitteet ohjaavat käsittelemään historiaa tieteenä. Lähtökohtaisesti tavoitteet on rakennettu laaja-alaisista osaamisalueista käsin.

OPPIAINE	HISTORIA	VUOSILUOKKA: 4
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 T7 T9 - Koulutyössä tutustutaan kouluyhteisön ja kotiseudun kulttuuriin ennen ja nyt sekä kulttuuriympäristöön ja sen muutokseen ja moninaisuuteen. - Oppilaita kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja ja nauttimaan tekemisen ja ilmaisun ilosta.	S1 Pehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Monilukutaito (L4)	T1 T9 -Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa - Oppilaita kannustetaan monipuolisille tiedon lähteille kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön. - Kertominen, kuvaaminen, vertailu ja selostaminen sekä erilaiset mediaesitykset ovat tässä vaiheessa ominaisia tiedon esittämisen tapoja. Erilaisten tekstien aktiivinen lukeminen ja tuottaminen koulutyössä ja vapaa-aikana sekä teksteistä nauttiminen - niin tulkitsejan kuin tuottajan roolissa - edistää monilukutaidon kehittymistä.	S1
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T1 Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys itselle, lähiyhteisölle ja luonnolle.	S1
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T1 T7 Historiassa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja merkitystä. Oppilaita ohjataan pohtimaan omia valintojaan kestävä tulevaisuuden kannalta.	S1
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)		
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)		

OPPIAINE:	Historia	VUOSILUOKKA: 5
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T5, T9, T2 Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan sekä pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa.	S2,S3
Monilukutaito (L4)	T2 Oppilaita opetetaan tunnistamaan historian erilaisia lähteitä.	S2,S3
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	T5, T2 Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja	S2,S3

(L7)	luonnolle. Oppilaiden kanssa tutkitaan kestävään kehitykseen, rauhaan, tasa-arvoon ja demokratiaan sekä ihmisoikeuksiin, erityisesti lasten oikeuksiin, liittyviä kysymyksiä ja tilanteita.	
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T5, T9 Oppilas oppii arvioimaan ihmisten toiminnan motiiveja historiallisessa ympäristössä, mikä auttaa hahmottamaan ihmisluonnon universaaliutta sekä lähiympäristön ja itsestä huolehtimisen merkitystä.	S2,S3
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)		
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)		

OPPIAINE	Historia	VUOSILUOKKA: 6
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T4,T8 Ohjataan oppilasta hahmottamaan erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä ja hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa.	S4,S5
Monilukutaito (L4)	T8, T3 Ohjataan oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden ja hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa.	S4, S5
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T8 Oppilaiden kanssa tutkitaan kestävään kehitykseen, rauhaan, tasa-arvoon ja demokratiaan sekä ihmisoikeuksiin, erityisesti lasten oikeuksiin, liittyviä kysymyksiä ja tilanteita.	S4, S5
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T4 Oppilas hahmottaa ihmisen arjen tarpeiden ja itsestä huolehtimisen ajallisen muutoksen eri aikakausien kehitystason tarkastelun avulla	S4,S5
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)		
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)		

Yhteiskuntaoppi

Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa yhteiskuntaoppia opiskellaan vuosiluokilla 5-6 yksi vuosiviikkotunti kummallakin ja vuosiluokalla 9 kolme vuosiviikkotuntia.

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiiviseksi, vastuuntuntoiseksi ja yritteliäiseksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittämään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamisissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Paikallisesti yhteiskuntaopin tehtävänä on herättää oppilaan kiinnostus yhteiskuntaan vaikuttamista ja osallistumista kohtaan, harjaannuttaa taitoja, joita tarvitaan moniarvoisessa yhteiskunnassa ja yhteisöllisessä elämässä.

Yhteiskuntaopin tehtävä vuosiluokilla 5-6

Vuosiluokilla 5-6 yhteiskuntaopin opetuksen painopisteenä on perehtyminen yhteisölliseen elämään ja rakentavaan vuorovaikutukseen. Oppilaita rohkaistaan kuuntelemaan toisiaan, ilmaisemaan mielipiteitään ja perustelemaan näkemyksiään sekä löytämään omat vahvuutensa. Oppilaat harjoittelevat päätöksentekoa ja vaikuttamisessa tarvittavia taitoja sekä koulu yhteisössä että muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa. Opetus vahvistaa oppilaiden kiinnostusta työtä, työelämää, yrittäjyyttä ja eri ammatteja kohtaan. Oppilaat tutustuvat oman talouden hoidon ja vastuullisen kuluttamisen perusasioihin.

Paikallisesti 5 vuosiluokan yhteiskuntaopin sisältöalueita ovat arkielämä ja oman elämän hallinta sekä taloudellinen toiminta. Vuosiluokalla 6 käsitellään demokraattista yhteiskuntaa sekä aktiivista kansalaisuutta ja vaikuttamista.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Yhteiskuntaopin opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Koulua, lähiympäristöä (yrityksiä, kansalaisjärjestöjä, kaupungintaloa). Työtapoina korostuvat oppilaslähtöiset työtavat, vuorovaikutuksellisuus, elämyksellisyys ja toiminnallisuus, joiden avulla harjoitellaan yhteistoimintaa, osallistumista ja vaikuttamista.

Tavoitteena on pyrkiä yhteisölliseen elämään ja rakentavaan vuorovaikutukseen. Oppilaita kannustetaan kuuntelemaan muita, ilmaisemaan mielipiteensä ja perustelemaan näkemyksiään

sekä löytämään omat vahvuutensa. Lisäksi tavoitteena on kiinnostua yhteiskunnallisista asioista ja niihin vaikuttamisesta.

Työtapoina korostuvat oppilaslähtöiset työtavat, vuorovaikutuksellisuus, elämyksellisyys ja toiminnallisuus, joiden avulla harjoitellaan yhteistoimintaa, osallistumista ja vaikuttamista.

Tavoitteena on pyrkiä yhteisölliseen elämään ja rakentavaan vuorovaikutukseen. Oppilaita kannustetaan kuuntelemaan muita, ilmaisemaan mielipiteensä ja perustelemaan näkemyksiään sekä löytämään omat vahvuutensa. Lisäksi tavoitteena on kiinnostua yhteiskunnallisista asioista ja niihin vaikuttamisesta.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaat näkemään itsensä yhteiskunnan jäsenenä, joilla on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tukea heidän kasvuaan yhteistaitoiseksi erilaisten yhteisöjen jäseniksi. Oppilaita tuetaan erityisesti yhteiskuntaa ja taloutta koskevan tiedon etsimisessä, ymmärtämisessä ja soveltamisessa, jolla on merkitystä heidän oman elämänsä ja tulevaisuutensa kannalta. Oppilaita kannustetaan osallisuuteen ja keskusteluun. Oppiaineen käsitteellinen luonne otetaan huomioon avaamalla ja konkretisoimalla siinä käytettäviä keskeisiä käsitteitä.

Arviointi

Yhteiskuntaopissa oppimisen arvioinnilla ja palautteella oppilaita ohjataan ja kannustetaan toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännössä yhteiskunnasta oppimiaan tietoja ja taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monipuolisesti erilaisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen hallintaan.

Arviointi pohjautuu oppilaan oppimisprosessin sekä monipuolisten kirjallisten, suullisten ja kuvallisten tuotosten arviointiin. Arviointi noudattaa Kauniaisten suomenkielisen paikallisen opetussuunnitelman linjauksia. Kuudennella luokalla päättöarvioinnissa käytetään opetushallituksen hyvän osaamisen kriteereitä.

Yhteiskuntaopin tavoitteet vuosiluokilla 5-6

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana

T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita

T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa

T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään

T6 tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoituksia

T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä

T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja

T9 kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla

Yhteiskuntaopin vuosiluokkaistaminen vuosiluokilla 5-6

Yhteiskuntaopin taulukon ajatuksena on ollut valita tiettyjä paikallisesti painotettuja tavoitteita, jotka tukevat kunkin vuositason yhteiskuntaopin opiskelua. Vuosiluokalla 5 yhteiskuntaoppi alkaa uutena oppiaineena, joten tavoitteissa näkyy innostuksen herättäminen ja lähiympäristön toiminta. Vuosiluokalla 6 tavoitteet ohjaavat käsittelemään yhteiskuntaa laajemmin.

Lähtökohtaisesti tavoitteet on rakennettu laaja-alaisista osaamisalueista käsin.

OPPIAINE: Yhteiskuntaoppi		VUOSILUOKKA: 5
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T4 Oppilaita ohjataan arvostamaan sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan.	S1, S4
Monilukutaito (L4)	T4, T5 Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan erilaisia tekstejä. Fiktio, faktan, mielipiteen tarkastelua ja erottelua harjoitellaan.	S1, S4
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T5 Oppilaiden kanssa tutkitaan kestävään kehitykseen, tasa-arvoon ja lasten oikeuksiin liittyviä kysymyksiä ja tilanteita. Harjoitellaan käytännön tekoja, joilla voi vaikuttaa muutokseen.	S1, S4
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T8 Harjoitellaan toimintatapoja, joilla voi vaikuttaa yhteiseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Oppilas ottaa vastuuta ympäristön viihtyvyydestä ja siisteydestä, osallistuu kouluyhteisön sääntöjen laadintaan ja toimintatapojen kehittämiseen.	S1, S4
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)		
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)		

OPPIAINE Yhteiskuntaoppi		VUOSILUOKKA: 6
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T3, T6, T7 Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kulttuuriperintöä. Koulutyössä opitaan tuntemaan ihmisoikeussopimuksen merkitys yhteiskunnassa ja maailmassa.	S2, S3
Monilukutaito (L4)	T3, T4, T9 Monilukutaitoa vahvistetaan tutkimalla erilaisia tekstejä ja vertailemalla ja arvioimalla tiedon soveltuvuutta. Kriittistä lukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä.	S2, S3
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7, T9 Oppilaat harjoittavat yhteistyötä, ristiriitojen käsittelyä, ratkaisujen löytämistä ja päätöksentekoa kouluyhteisössä.	S2, S3
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T9 Ohjataan oppilaita pohtimaan omia valintoja kestävä tulevaisuuden kannalta.	S3
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)		
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)		

Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa.

Oppilaidenmusiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokkien 3-6 musiikin opetuksessa oppilaat oppivat suhtautumaan avoimesti ja kunnioittavasti toisten kokemuksiin sekä luomaan yhteenkuuluvuuden tunnetta ryhmässään **(L2)**. Samalla he tottuvat jäsentämään aiempaa tietoisemmin musiikillisia kokemuksia ja ilmiöitä sekä musiikkikulttuureja **(L2, L4)**. Oppilaiden ymmärrys musiikkikäsitteistä ja ilmaisukeinoista syvenee ja laajenee samalla, kun taidot laulaa, soittaa, säveltää, liikkua ja kuunnella kehittyvät. Ääniin ja musiikin ilmaisukeinoihin liittyvää luovaa ja esteettistä ajattelua edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia musiikillisia tai monitaiteellisia kokonaisuuksia **(L2, L7)**. Näissä tehtävissä oppilaat käyttävät mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa **(L2, L7)**. Oppilaiden käsitys itsestään musiikillisena toimijoina rakentuu myönteisten oppimiskokemusten kautta **(L3)**.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista jokaiselle oppilaalle **(L2, L7)**. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ennakkoluuloton ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisiä taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia **(L2)**.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, opetusvälineiden käyttöä ja ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Ratkaisuilla luodaan oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan jokaisen oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta **(L2,L3,L7)**.

Arviointi

Musiikin opetuksessa oppilaat tarvitsevat ohjaavaa ja rohkaisevaa palautetta erityisesti yhteistoiminnan ja musiikillisten taitojen harjoittelemisessa **(L3,L7)**. Palaute ohjaa jokaista

oppilasta hahmottamaan musiikkia ja musiikkikäsitteitä sekä kehittämään toimintaansa ryhmän jäsenenä suhteessa soivaan musiikilliseen kokonaisuuteen (L2,L7). Oppilas osallistuu arviointiin pohtimalla ja havainnoimalla omaa osaamistaan, taitojaan ja toimimistaan musiikillisen ryhmän jäsenenä suhteessa tavoitteisiin jatkuvan arvioinnin periaatteiden mukaisesti.

Antaessaan musiikin sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää musiikin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä seurata erityisesti oppilaan yhteismusisointitaitojen, käsitteellisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä (L2,L3,L4).

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

OPPIAINE: MUSIIKKI		VUOSILUOKKA 3
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään. T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen.	S1 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa liikkumista sekä kehosoitimien tekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyyn monipuolinen kehittäminen. S3 Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin. S4 Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia.
Monilukutaito (L4)	T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja kulttuurista monimuotoisuutta. T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä.	S2 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimitetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia.
Osallistuminen	T8 ohjata oppilasta tunnistamaan	S3 Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin

<p>n, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p>	<p>musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.</p>	<p>oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.</p>
<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p>	<p>T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä. T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä.</p>	<p>S1 Musisoititilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden takoituksenmukainen käsittely.</p>
<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p>	<p>T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintätekniikkaa käyttäen.</p>	<p>S4 Musiikin opetuksessa luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, joka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin.</p>
<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p>	<p>T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä. T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.</p>	<p>S1 Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käyttö. S2 Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto. S3 Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omista yhteisöissä. S4 Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen.</p>
<p>Tieto- ja viestintätekniikka</p>	<p>T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä</p>	

o- loginen osaaminen (L5)	suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintätekniikkaa käyttäen.	
------------------------------------	--	--

OPPIAINE: MUSIIKKI		VUOSILUOKKA 4
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään. T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen.	S1 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa liikkumista sekä keho- ja taitojen tekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyyn monipuolinen kehittäminen. S3 Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin. S4 Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia.
Monilukutaito (L4)	T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja kulttuurista monimuotoisuutta. T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä.	S2 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimitetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.	S3 Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

(L7)		
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä. T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä.	S1 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintätekniikkaa käyttäen.	S4 Musiikin opetuksessa luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, joka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä. T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1 Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käyttö. S2 Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto. S3 Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä. S4 Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintätekniikkaa käyttäen.	

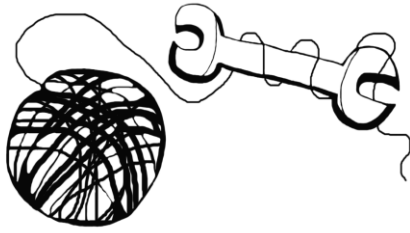
OPPIAINE: MUSIIKKI		VUOSILUOKKA 5
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään. T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen.	S2 Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin. S3 Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin. S4 Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lasten musiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia.
Monilukutaito (L4)	T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta. T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä.	S2 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimitetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia.
Osallistumisen, vaikuttamisen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.	S3 Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa, eri aikoina ja aikakausina.
Itsestä huolehtiminen ja arjen	T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan	S1 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen,

taidot (L3)	musisoivan ryhmän jäsenenä. T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä.	luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintätekniikkaa käyttäen.	S4 Musiikin opetuksessa luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, joka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä. T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1 Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käyttö. S2 Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto. S3 Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä. S4 Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen.
Tieto- ja viestintäteknologisen osaaminen (L5)	T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintätekniikkaa käyttäen.	

OPPIAINE: MUSIIKKI		VUOSILUOKKA 6
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään. T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen.	S2 Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin. S3 Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin. S4 Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lasten musiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia.
Monilukutaito (L4)	T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta. T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä.	S2 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisiä tapahtumia.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.	S3 Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä. T4	S1 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien

	tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä.	perustekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.
Työelämätaidot ja yrittäjäys (L6)	T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknikkaa käyttäen.	S4 Musiikin opetuksessa luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, joka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä. T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1 Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käyttö. S2 Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto. S3 Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä. S4 Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen.
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknikkaa käyttäen.	

Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 3-6 käsityön tehtävänä on tukea ja vahvistaa oppilaiden kokonaisen käsityöprosessin hallintaa. Opetus edistää käsityöhön liittyvien käsitteiden, sanaston ja symbolien oppimista ja soveltamista. Materiaalien ominaisuuksiin tutustuminen edellyttää niiden käsityöllistä työstämistä, jonka myötä päästään kehittämään toimivia ratkaisuja. Oppilasta ohjataan tekemään valintoja työstämismenetelmien, työvälineiden, koneiden ja laitteiden välillä sekä työskentelemään niiden avulla. Käsityön kasvatuksellisenä tehtävänä on haastaa oppilaat tarkastelemaan ihmisten kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti oikeudenmukaisuuden, eettisyyden ja kestävän kehityksen näkökulmista.

Vuosiluokkien 3-6 erityisenä tehtävänä on oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen sekä omien opiskelutapojen ja -taitojen tunnistaminen ja kehittäminen.

Opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kaikkien samalla luokkatasolla käsityötä opettavien opettajien saumatonta yhteistyötä. Lukuvuosisuunnitelma tulee tehdä yhteistyössä, jotta keskeiset sisältöalueet ja jatkumo toteutuvat yhtäläisesti kaikilla luokkatason oppijoilla.

Laaja-alaisen osaamisen paikallinen painotus näkyy siten, että painotettu laaja-alainen osaaminen huomioidaan kaikissa tavoitteissa ja sisällöissä kaikilla luokka-asteilla.

Tavoitteet

T1 Vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön.

T2 Ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi.

T3 Opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin.

T4 Ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

T5 Kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä.

T6 Opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

T7 Ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

T8 Herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti.

Laaja-alaisen osaamisen taidot käsityössä

L1	Ajattelu ja oppimaan oppiminen Käsityössä tutustutaan erilaisiin ilmiöihin kokeilun ja havaintojen kautta. Perustaitojen ja -tietojen hallinta sekä välineiden turvallinen käyttö ovat välttämättömiä käsityön opiskelussa. Tavoitteena on onnistumisen ilon kokeminen ja innostuminen käsityötä kohtaan. Ajattelun ja oppimaan oppimisen taidot korostuvat käsityön opetuksessa erityisesti työn suunnittelussa ja tavoitteiden asettamisessa sekä niiden suuntaisesti toimimisessa ja lisäksi tilanteissa, jotka haastavat oppijaa ongelmanratkaisuihin. Käsityöllisen prosessin aikana opitaan havainnoimaan, tutkimaan ja pohtimaan asioita erilaisista näkökulmista. Oppijalla on aktiivinen rooli oppimisprosessissaan. Hän ottaa vastuuta tavoitteiden asettamisessa, työn suunnittelussa, toteuttamisessa sekä oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Oppijan arviointitaidot kehittyvät ja hän osaa arvioida omia vahvuuksiaan realistisesti.
L2	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Käsityön opiskelu on yksin ja yhdessä tekemistä, ideointia ja suunnittelua, jossa ryhmätyö- ja ongelmanratkaisu- ja luovuus korostuvat. Tällöin yhteistyössä harjaantuvat myös vuorovaikutustaidot. Tietoja ja taitoja harjoitellaan yhteisöllisesti sekä opitaan arvostamaan omaa ja toisten työtä. Käsityökulttuuri on käsityötaitojen välittämistä, ylläpitämistä, soveltamista ja kehittämistä. Käsityössä tutustutaan käsityöperinteeseen ja käsityöhön erilaisissa kulttuuriympäristöissä ja esim. museokäynneillä tai näyttelyissä. Tärkeää on kädentaitojen arvostus niin osana perinnettä kuin ilmaisun välineenä.
L3	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Käsityössä on keskeistä oppilaan vastuu työskentelystä. Oppilasta opetetaan huomioimaan ja arvioimaan turvallisuutta materiaalivalinnoissa sekä työskentelytavoissa. Tämä toteutuu työkalujen, laitteiden, välineiden ja materiaalien turvallisella käytöllä, valmiudella omaksua ja oppia uusia taitoja ja tietoja sekä kyvyllä ottaa vastuuta omasta itsestä, toisista ja ympäristöstä. Käsityössä kiinnitetään huomiota yhteisen hyvinvoinnin arviointiin ja etsitään tapoja sen lisäämiseen. Käsityön opetuksessa otetaan huomioon myös kestävä kehitys ja korostetaan oppilaiden omien valintojen merkitystä.
L4	Monilukutaito Käsityössä opetellaan ohjeiden lukemista, tulkitsemista ja niiden mukaan toimimista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin käsityön symbolijärjestelmiin. Käsityössä on hyvä kehittää kuvanlukutaitoa. Opetellaan myös itse kirjoittamaan ohjeita. Projekteja tehdessään, ideoidessaan, suunnitellessaan ja kokeilun kautta suunnitelmiaan muokatessaan oppilas pääsee testaamaan etsimänsä tiedon soveltuvuutta. Samalla hän joutuu tarkastelemaan erilaisia tietolähteitä kriittisesti.
L5	Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Käsityöprosessissa hyödynnetään tv-tekniikkaa ideoinnissa, suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa. Hyvät tieto- ja viestintätaidot mahdollistavat tiedonhaun ja -jakamisen jopa maailmanlaajuisesti sekä lisäävät keinoja tehdä ainerajat ylittävää yhteistyötä.

L6	<p>Työelämätaidot ja yrittäjäyys</p> <p>Tärkeä taito, jota käsityössä opetellaan, on ryhmässä työskentelyn taito. Yhteiset työskentelytilanteet opettavat hyvin monia työelämässä tärkeitä taitoja. Toisaalta on tärkeää tarjota tilaisuuksia opetella työskentelemään myös yksin ja itsenäisesti. Käsityön tekeminen on prosessi, jossa on mahdollista kehittää pitkäjänteisyyttä, epäonnistumisen ja epävarmuuden sietämistä ja määrätietoista työskentelyä sekä päätöksentekoa. Oppijan prosessiosaaminen kehittyy. Onnistuminen käsityöprosessissa vahvistaa itsetuntoa ja tietoisuutta omista vahvuuksista antaen edellytyksiä jatko-opintoihin ja työelämään.</p>	
L7	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</p> <p>Käsityön projekteissa oppilaat oppivat osallistumista ja sisältöjen valinnassa pystytään hyvin ottamaan huomioon kestävä tulevaisuuden rakentaminen. Käsityössä on hyvä tilaisuus havainnoida ja arvioida oppilaan elämäntapojen ja tekojen vaikutusta ja miettiä omia mahdollisuuksia vaikuttaa niihin. Käsityö vaikuttaa yhteiskunnallisesti työhön suuntautumiseen tarjoamalla oppilaille mahdollisuuden harjoitella kädentaitoja ja löytää omia vahvuusalueita. Käsityössä voidaan tukea oppilasta löytämään oma elämänpolkunsu ja paikkansa yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä. Käsityön opiskelu tukee globaalia kestävä kehitystä opettamalla vastuullisuutta mm. kulutustottumuksissa, muotoilussa, materiaalivalinnoissa ja työtavoissa.</p>	
	<p>Tavoitteet T1-T8</p> <p>Yhdessä laaja-alaisten tavoitteiden kanssa.</p>	<p>Keskeiset sisällöt S1-S6</p> <p>Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia, jotka sisältävät ajankohtaisia ja monipuolisia oppimistehtäviä eri vuosiluokille. Sisällöissä toteutetaan käsityöllisin keinoin erilaisten materiaalien ja työmenetelmien tuntemista, ymmärtämistä ja ennakkoluulotonta soveltamista, muissa oppiaineissa ja oppimisympäristöissä opittua hyödyntäen.</p>
<p>3.</p> <p>L1</p> <p>L2</p> <p>L3</p> <p>L4</p> <p>L5</p> <p>L6</p> <p>L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kiinnostus ja innostus käsin tekemiseen ja keksivään kokeilevaan käsityöhön • Kokonaisen käsityöprosessin hahmottaminen, hallitseminen ja dokumentointi • Tuotteen suunnitteleminen ja valmistaminen • Käsitteistön tunnistaminen • Monipuolinen materiaalintuntemus ja taito työstää niitä • Pitkäjänteisyys, vastuuntunto, turvallisuus ja tarkoituksenmukainen välineistön käyttö • Tvt:n monipuolinen käyttö käsityöprosessin eri vaiheissa • Oman ja muiden käsityöprosessin arvostus ja arviointi • Kulutus- ja tuotantotapojen kriittinen arvioiminen 	<p>S1. Ideointi</p> <ul style="list-style-type: none"> • aihepiiri jostain vuosiluokalle, oppilaalle, koululle tai paikkakunnalle ajankohtaisesta aiheesta • havainnoidaan, analysoidaan ja käytetään pohjana rakennettua ja luonnonympäristöä ja erilaisia esineitä • tutkitaan ja suunnitellaan omaan työhön värit, kuviointi ja erilaiset pinnat <p>S2. Suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • laaditaan omalle tuotteelle ja työskentelylle suunnitelma • kuvallinen suunnitelma <p>S3. Kokeilu</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokeilua käytetään erilaisiin materiaaleihin tutustumiseen • suunnitelmia muokataan tarvittaessa kokeilujen pohjalta • materiaaleina erilaiset puulajit, kankaat ja langat <p>S4. Tekeminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana • harjoitellaan ja käytetään monenlaisia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita työturvallisuuden mukaisesti • omaa suunnitelmaa kehitetään ja muutetaan tarvittaessa tietojen ja taitojen kehittyessä • tehdään yksilöllisiä, yhteisöllisiä ja ryhmätöitä <p>S5. Soveltaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • käytetään alan peruskäsitteistöä • tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin • perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin

		<p>S6. Dokumentointi ja arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> • käytetään tv:t:tä ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana • käytetään itse- ja vertaisarviointia sekä yksilö- ja ryhmäpalautetta
<p>4. L1 L2 L3 L4 L5 L6 L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kiinnostus ja innostus käsin tekemiseen ja keksivään kokeilevaan käsityöhön • Kokonaisen käsityöprosessin hahmottaminen, hallitseminen ja dokumentointi • Tuotteen suunnitteleminen ja valmistaminen • Käsitteistön tunnistaminen • Monipuolinen materiaalituntemus ja taito työstää niitä • Pitkäjänteisyys, vastuuntunto, turvallisuus ja tarkoituksenmukainen välineistön käyttö • Tv:t:n monipuolinen käyttö käsityöprosessin eri vaiheissa • Oman ja muiden käsityöprosessin arvostus ja arviointi • Kulutus- ja tuotantotapojen kriittinen arvioiminen 	<p>S1. Ideointi</p> <ul style="list-style-type: none"> • aihepiiri jostain vuosiluokalle, oppilaalle, koululle tai paikkakunnalle ajankohtaisesta aiheesta • havainnoidaan, analysoidaan ja käytetään pohjana rakennettua ja luonnonympäristöä ja erilaisia esineitä • värien, kuvioinnin ja erilaisten pintojen lisäksi havainnoidaan ja yhdistetään tyylejä ja muotoja <p>S2. Suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • laaditaan omalle tuotteelle ja työskentelylle suunnitelma • kuvallinen, sanallinen ja numeerinen (mitat) suunnitelma <p>S3. Kokeilu</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokeilua käytetään erilaisiin materiaaleihin tutustumiseen • suunnitelmia muokataan tarvittaessa kokeilujen pohjalta • materiaaleina erilaiset puulajit, kankaat ja langat • tutustutaan lisäksi erilaisiin metalleihin ja kuituihin <p>S4. Tekeminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana • harjoitellaan ja käytetään monenlaisia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita työturvallisuuden mukaisesti • omaa suunnitelmaa kehitetään ja muutetaan tarvittaessa tietojen ja taitojen kehittyessä • tehdään yksilöllisiä, yhteisöllisiä ja ryhmätöitä <p>S5. Soveltaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • käytetään alan peruskäsitteistöä • tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin • perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin <p>S6. Dokumentointi ja arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> • käytetään tv:t:tä ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana • käytetään itse- ja vertaisarviointia sekä yksilö- ja ryhmäpalautetta

<p>5.</p> <p>L1</p> <p>L2</p> <p>L3</p> <p>L4</p> <p>L5</p> <p>L6</p> <p>L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kiinnostus ja innostus käsin tekemiseen ja keksivään kokeilevaan käsityöhön • Kokonaisen käsityöprosessin hahmottaminen, hallitseminen ja dokumentointi • Tuotteen suunnitteleminen ja valmistaminen • Käsitteistön tunnistaminen • Monipuolinen materiaalityöntuntemus ja taito työstää niitä • Pitkäjänteisyys, vastuuntunto, turvallisuus ja tarkoituksenmukainen välineistön käyttö • Tvt:n monipuolinen käyttö käsityöprosessin eri vaiheissa • Oman ja muiden käsityöprosessin arvostus ja arviointi • Kulutus- ja tuotantotapojen kriittinen arvioiminen 	<p>S1. Ideointi</p> <ul style="list-style-type: none"> • aihepiiri jostain vuosiluokalle, oppilaalle, koululle tai paikkakunnalle ajankohtaisesta aiheesta • havainnoidaan, analysoidaan ja käytetään pohjana rakennettua ja luonnonympäristöä ja erilaisia esineitä • aiemmin opittuun lisätään aihepiirinä lujuus ja taipuminen <p>S2. Suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • laaditaan omalle tuotteelle ja työskentelylle suunnitelma • kuvallinen, sanallinen ja numeerinen (mitat ja määrät) suunnitelma <p>S3. Kokeilu</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokeilua käytetään erilaisiin materiaaleihin tutustumiseen • suunnitelmia muokataan tarvittaessa kokeilujen pohjalta • tutustutaan uutena materiaalina muoveihin ja korostetaan kierrätysmateriaalien ekologisuutta ja monipuolista käyttöä <p>S4. Tekeminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana • harjoitellaan ja käytetään monenlaisia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita työturvallisuuden mukaisesti • omaa suunnitelmaa kehitetään ja muutetaan tarvittaessa tietojen ja taitojen kehittyessä • tehdään yksilöllisiä, yhteisöllisiä ja ryhmätöitä <p>S5. Soveltaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • käytetään alan peruskäsitteistöä • tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin • perehdytään laadukkaasti tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin <p>S6. Dokumentointi ja arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> • käytetään tvt:tä ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana • käytetään itse- ja vertaisarviointia sekä yksilö- ja ryhmäpalautetta
---	---	--

<p>6 L1 L2 L3 L4 L5 L6 L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kiinnostus ja innostus käsin tekemiseen ja keksivään kokeilevaan käsityöhön • Kokonaisen käsityöprosessin hahmottaminen, hallitseminen ja dokumentointi • Tuotteen suunnitteleminen ja valmistaminen • Käsitteistön tunnistaminen • Monipuolinen materiaalintuntemus ja taito työstää niitä • Pitkäjänteinen, vastuuntunto, turvallisuus ja tarkoituksenmukainen välineistön käyttö • Tvt:n monipuolinen käyttö käsityöprosessin eri vaiheissa • Oman ja muiden käsityöprosessin arvostus ja arviointi • Kulutus- ja tuotantotapojen kriittinen arvioiminen 	<p>S1. Ideointi</p> <ul style="list-style-type: none"> • aihepiiri jostain vuosiluokalle, oppilaalle, koululle tai paikkakunnalle ajankohtaisesta aiheesta • havainnoidaan, analysoidaan ja käytetään pohjana rakennettua ja luonnonympäristöä ja erilaisia esineitä • aiemmin opittuun lisätään aihepiirinä rakenteiden synty ja energian käyttö <p>S2. Suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • laaditaan omalle tuotteelle ja työskentelylle suunnitelma • kuvallinen, sanallinen ja numeerinen • harjoitellaan mittakaavan käyttöä <p>S3. Kokeilu</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokeilua käytetään erilaisiin materiaaleihin tutustumiseen • suunnitelmia muokataan tarvittaessa kokeilujen pohjalta • tutustutaan uutena aiheena robotiikkaan ja automaatioon <p>S4. Tekeminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana • harjoitellaan ja käytetään monenlaisia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita työturvallisuuden mukaisesti • omaa suunnitelmaa kehitetään ja muutetaan tarvittaessa tietojen ja taitojen kehittyessä • tehdään yksilöllisiä, yhteisöllisiä ja ryhmätöitä <p>S5. Soveltaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • käytetään alan peruskäsitteistöä • tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin • perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin <p>S6. Dokumentointi ja arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> • käytetään tvt:tä ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana • käytetään itse- ja vertaisarviointia sekä yksilö- ja ryhmäpalautetta
---	---	--

Oppimisympäristöt ja työtavat

Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet, koneet, laitteet ja materiaalit muodostavat käsityön oppimista tukevan oppimisympäristön. Samalla ympäristö tukee käsityössä tarvittavan teknologian toimintaperiaatteiden ymmärtämistä. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa mahdollisuuden käyttää erilaisia oppimateriaaleja, oppimisalustoja, piirto-ohjelmia, digitaalisten kuvien muokkausta sekä piirrosten ja mallien tekemistä oman ilmaisun ja suunnittelun tukena. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla oppiainerajat ylittäen ja yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa. Kansalliseen ja kansainväliseen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön tutustutaan esimerkiksi virtuaalisesti sekä museo-, näyttely- ja kirjastokäynneillä. Näyttelyihin ja yrityksiin tehtävillä opintokäynneillä tuetaan ja vahvistetaan koulussa opittua ja käyntejä hyödynnetään oppimistehtävissä.

Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työtavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen.

Oppilasta tuetaan kehittämään käsityöllisiä taitojaan joustavasti itselleen sopivalla tavalla ja kannustetaan nauttimaan tekemisestään. Käsityössä tuetaan oppilaiden omia ratkaisuja sekä vahvistetaan uutta luovan tiedon rakentamista ja käyttöönottoa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Ohjaukselle ja tuelle varataan riittävästi aikaa.

Arviointi

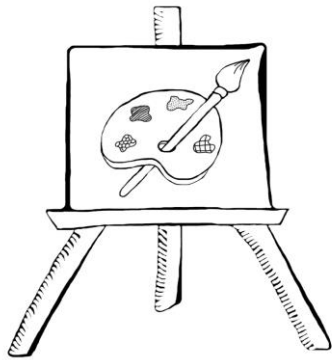
Oppimisen kokonaisarviointi rakentuu oppijan itsearvioinnin, sekä mahdollisesti vertaisarvioinnin sekä opettajan suorittaman arvioinnin yhdistämisestä -arviointiin voidaan osallistaa myös huoltaja.

Oppimisen arviointi ja siihen perustuva palaute on ohjaavaa ja kannustavaa, koko käsityöprosessia koskevaa. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Palautteen antamisessa korostetaan myönteisesti oppilaan kehittymistä ja kannustetaan osaamisen laajentamiseen ja syventämiseen. Keskeisten oppisisältöjen oppimisen ja omaksumisen rinnalla arvioidaan monipuolisesti laaja-alaisen käsityötaidon ja -tiedon kehittymistä.

Arviointikeskustelussa ja muussa palautteessa osoitetaan kehittämiskohde ja ohjataan kehittämään suoritusta. Oppilaat osallistuvat arviointiin ja heille tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä, asioiden selkeää ja jäsenneltyä esittämistä, toisten työskentelyn arvostamista ja rakentavaa palautteen antoa.

Käsityön sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellensä osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää käsityön valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida kokonaista käsityön prosessia, monimateriaalisen tekemisen tapoja, työskentelyn sujuvuutta ja tuotosten laatua sekä muissa oppiaineissa opitun soveltamista.

Kuvataide

Kuvataiteen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu on mahdollista kuvataiteessa kaikilla vuosiluokilla 1-9. Kuvataiteen tehtävä sisältää sekä pakollisen oppimäärän että valinnaisen kuvataiteen opiskelun.

Laaja-alaisen osaamisen paikallinen painotus näkyy siten, että laaja-alainen osaaminen huomioidaan kaikissa tavoitteissa ja sisällöissä kaikilla luokka-asteilla. Lisäksi oppiaineen tavoitteet toteutuvat kokonaisuudessaan jokaisen laaja-alaisen osa-alueen kohdalla.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Kuvataiteessa tehtävänä vuosiluokilla 3-6 on tukea oppijana kehittymistä. Laajennetaan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja visuaaliseen kulttuuriin, kannustetaan erilaisten kuvailmaisun keinojen kokeiluun ja harjoitteluun sekä kuvallisten taitojen

tavoitteelliseen kehittämiseen (L2, L4). Tuetaan yhdessä toimimisen edellytyksiä ja käytäntöjä sekä hyödynnetään vastuullisesti tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä (L2, L4).

Oppimisympäristöt ja työtavat

Tarjotaan oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen (L2, L4, L7). Oppilaita rohkaistaan aktiiviseen kokeiluun ja harjoitteluun (L2, L7). Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä (L2, L7). Vuosiluokilla 3-6 tarkastellaan ajankohtaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä (L2, L4). Opetuksessa ohjataan taiteidenväliseen ja temaattiseen lähestymistapaan. Oppilaita kannustetaan suhtautumaan kriittisesti eri tietolähteisiin (L2, L3, L4). Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti (L2, L3, L4, L7).

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuuksiin rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. (L2, L3, L7)

Arviointi

Oppimisen arviointi ja siihen perustuva palaute kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Palautteella tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltäviin taideoppimisen ulottuvuuksiin. (L2, L3, L4, L7)

Arviointikeskustelut, vertaisarviointi ja itsearviointi ovat osana arvioinnin prosessia. Antaessaan kuvataiteen sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen taso 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja

käyttää kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida oppilaan edistymistä kuvien tuottamiseen, vastaanottamiseen ja tulkitsemiseen liittyvien taitojen kehittämisessä. (L2, L3, L4)

Tavoitteet avattuina

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu:

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä (L3, L4)

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelevaan näkemyksiään (L2, L4, L6)

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä (L2, L3, L4, L5)

Kuvallinen tuottaminen

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan (L2, L3, L6)

T5 ohjata oppilasta tutkimaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä (L1, L2, L5)

T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan (L2, L4, L7)

Visuaalisen kulttuurin tulkinta

T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä (L1, L2, L4, L5)

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista (L1, L4, L6, L7)

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen

T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin (L3, L4, L6, L7)

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla (L7)

OPPIAINE: KUVATAIDE		VL 3			
Laaja- alainen osaamisalue	Oppiain een tavoitte et (T):	Sisältöalue et (S):	Oppimisympäristö t ja työtavat	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	Arviointi
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikut us ja ilmaisu (L2)	T2, T3, T4, T5, T6, T7, T9	S1: Omat kuvakulttuurit , S2: Ympäristön kuvakulttuurit , S3: Taiteen maailmat	Kotiseudun kulttuuriin tutustuminen. Sosiaalisten, kulttuuristen, uskonnollisten, katsomuksellisten ja kielellisten juurien	Sosiaalisten, psykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen.	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta

			arvostaminen. Mediakulttuurin analysointi ja sen vaikutusten tunnistaminen ja pohdinta.	Itseilmaisuuteen rohkaiseminen. Leikinomaisuus ja eri aistialueisiin liittyvien kokemusten tukeminen.	ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Monilukutaito (L4)	T1, T2, T3, T6, T7, T8, T10	S1: Omat kuvakulttuurit , S2: Ympäristön kuvakulttuurit , S3: Taiteen maailmat	Teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti. Omakohtainen työskentely eri medioiden parissa ja kriittisen lukutaidon kehittäminen.	Huomioidaan yksilölliset ohjauksen tarpeet ja opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla.	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T6, T8, T10, T11	S1: Omat kuvakulttuurit , S2: Ympäristön kuvakulttuurit , S3: Taiteen maailmat	Omakohtainen luontokokemus. Media yhteiskunnassa ja media vaikuttamisen välineenä.	-	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T1, T3, T4, T5, T10	S1: Omat kuvakulttuurit , S2: Ympäristön kuvakulttuurit , S3: Taiteen maailmat	Yhteiset pelisäännöt, hyvät tavat ja työturvallisuus. Kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiristä. Tunne- ja sosiaalisten taitojen kehittäminen.	-	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	T2, T4, T8, T9, T10	S1: Omat kuvakulttuurit , S2: Ympäristön kuvakulttuurit	Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa	Sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen

		, S3: Taiteen maailmat	määrin vastuuta tekemisestään. Koulutyössä harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammanteista ja toisten hyväksi toimimisesta. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen ja ohjataan näkemään työn ja yrittäjyyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa.	huomioon ottaminen. Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys. Omien vahvuuksien tukeminen.	huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1, T5, T6, T7, T8, T9	S1: Omat kuvakulttuurit , S2: Ympäristön kuvakulttuurit , S3: Taiteen maailmat	Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä	Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja . Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta	Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa.

				kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea.	
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T1, T2, T3, T4, T5, T7, T8, T9	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaat oppivat käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä ymmärtämään niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. He harjaantuvat sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppivat myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä. Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaita ohjataan tv:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin käytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien peruseränteiden tuntemiseen.	Käytännön taidot ja oma tuottaminen. Vastuullinen ja turvallinen toiminta. Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely.	Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

OPPIAINE: KUVATAIDE		VL 4			
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T):	Sisältöalueet (S):	Oppimisympäristöt ja työtavat	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	Arviointi
Kulttuurinen osaaminen,	T2, T3, T4, T5, T6, T7, T9	S1: Omat kuvakulttuurit, S2:	Kotiseudun kulttuuriin tutustuminen. Sosiaalisten,	Sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden

vuorovaikutus ja ilmaisuus (L2)		Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	kulttuuristen, uskonnollisten, katsomuksellisten ja kielellisten juurien arvostaminen. Mediakulttuurin analysointi ja sen vaikutusten tunnistaminen ja pohdinta.	lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Itseilmaisuuteen rohkaiseminen. Leikinomaisuus ja eri aistialueisiin liittyvien kokemusten tukeminen.	yksilöllisen edistymisen huomioiva. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Monilukutaito (L4)	T1, T2, T3, T6, T7, T8, T10	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti. Omakohtainen työskentely eri medioiden parissa ja kriittisen lukutaidon kehittäminen.	Huomioidaan yksilölliset ohjauksen tarpeet ja opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla.	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioiva. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T6	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Omakohtainen luontokokemus. Media yhteiskunnassa ja media vaikuttamisen välineenä.	-	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioiva. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T1, T3, T4, T5, T10	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Yhteiset pelisäännöt, hyvät tavat ja työturvallisuus. Kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiiristä. Tunne- ja sosiaalisten taitojen kehittäminen.	-	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioiva. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

<p>Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)</p>	<p>T2, T4, T8, T9, T10</p>	<p>S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat</p>	<p>Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään. Koulutyössä harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammanteista ja toisten hyväksi toimimisesta. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen ja ohjataan näkemään työn ja yrittäjäyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa.</p>	<p>Sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys. Omien vahvuuksien tukeminen.</p>	<p>Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.</p>
<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p>	<p>T1, T5, T6, T7, T8, T9</p>	<p>S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat</p>	<p>Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä</p>	<p>Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia</p>	<p>Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa.</p>

				lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea.	
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T1, T2, T3, T4, T5, T7, T8, T9	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaat oppivat käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä ymmärtämään niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. He harjaantuvat sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppivat myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä. Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaita ohjataan tv:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin käytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien peruseränteiden tuntemiseen.	Käytännön taidot ja oma tuottaminen. Vastuullinen ja turvallinen toiminta. Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely.	Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

OPPIAINE: KUVATAIDE		VL 5			
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet	Sisältöalueet (S):	Oppimisympäristöt ja työtavat	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	Arviointi

	(T):				
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T2, T3, T4, T5, T6, T7, T9	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Kotiseudun kulttuuriin tutustuminen. Sosiaalisten, kulttuuristen, uskonnollisten, katsomuksellisten ja kielellisten juurien arvostaminen. Mediakulttuurin analysointi ja sen vaikutusten tunnistaminen ja pohdinta.	Sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Itseilmaisuuteen rohkaiseminen. Leikinomaisuus ja eri aistialueisiin liittyvien kokemusten tukeminen.	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Monilukutaito (L4)	T1, T2, T3, T6, T7, T8, T10	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti. Omakohtainen työskentely eri medioiden parissa ja kriittisen lukutaidon kehittäminen.	Huomioidaan yksilölliset ohjauksen tarpeet ja opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla.	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T6	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Omakohtainen luontokokemus. Media yhteiskunnassa ja media vaikuttamisen välineenä.	-	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T1, T3, T4, T5, T10	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Yhteiset pelisäännöt, hyvät tavat ja työturvallisuus. Kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja	-	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien

			ilmapiiristä. Tunne- ja sosiaalisten taitojen kehittäminen.		ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)	T2, T4, T8, T9, T10	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään. Koulutyössä harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammateista ja toisten hyväksi toimimisesta. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen ja ohjataan näkemään työn ja yrittäjyyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa.	Sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys. Omien vahvuuksien tukeminen.	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1, T5, T6, T7, T8, T9	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetuksessa otetaan huomioon	Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Oppilaat voivat	Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa.

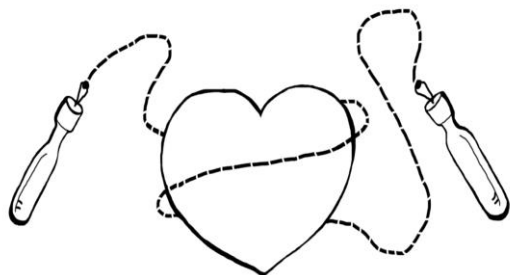
			yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä	hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea.	
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T1, T2, T3, T4, T5, T7, T8, T9	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaat oppivat käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä ymmärtämään niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. He harjaantuvat sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppivat myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä. Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaita ohjataan tv:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin käytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien peruseriaatteiden tuntemiseen.	Käytännön taidot ja oma tuottaminen. Vastuullinen ja turvallinen toiminta. Tiedonhallintaa sekä tutkiva ja luova työskentely.	Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

OPPIAINE: KUVATAIDE		VL 6			
Laaja- alainen osaamisalue	Oppiaine en tavoitteet (T):	Sisältöalu eet (S):	Oppimisympäristöt ja työtavat	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki	Arviointi
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T2, T3, T4, T5, T6, T7, T9	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Kotiseudun kulttuuriin tutustuminen. Sosiaalisten, kulttuuristen, uskonnollisten, katsomuksellisten ja kielellisten juurien arvostaminen. Mediakulttuurin analysointi ja sen vaikutusten tunnistaminen ja pohdinta.	Sosiaalisten, psykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Itseilmaisuteen rohkaiseminen. Leikinomaisuus ja eri aistialueisiin liittyvien kokemusten tukeminen.	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Monilukutaito (L4)	T1, T2, T3, T6, T7, T8, T10	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti. Omakohtainen työskentely eri medioiden parissa ja kriittisen lukutaidon kehittäminen.	Huomioidaan yksilölliset ohjauksen tarpeet ja opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla.	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
Osallistumisen, vaikuttamisen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T6	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Omakohtainen luontokokemus. Media yhteiskunnassa ja media vaikuttamisen välineenä.	-	Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

<p>Itsestä huolehtimisen ja arjen taidot (L3)</p>	<p>T1, T3, T4, T5, T10</p>	<p>S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat</p>	<p>Yhteiset pelisäännöt, hyvät tavat ja työturvallisuus. Kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiiristä. Tunne- ja sosiaalisten taitojen kehittäminen.</p>	<p>-</p>	<p>Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.</p>
<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p>	<p>T2, T4, T8, T9, T10</p>	<p>S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat</p>	<p>Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään. Koulutyössä harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammanteista ja toisten hyväksi toimimisesta. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen ja ohjataan näkemään työn ja yrittäjyyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa.</p>	<p>Sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys. Omien vahvuuksien tukeminen.</p>	<p>Kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Omien vahvuuksien tukeminen.</p>
<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p>	<p>T1, T5, T6, T7, T8, T9</p>	<p>S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat</p>	<p>Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen.</p>	<p>Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen</p>	<p>Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa.</p>

			Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä	huomioon ottaminen. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja.	
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	T1, T2, T3, T4, T5, T7, T8, T9	S1: Omat kuvakulttuurit, S2: Ympäristön kuvakulttuurit, S3: Taiteen maailmat	Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaat oppivat käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä ymmärtämään niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. He harjaantuvat sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppivat myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä. Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaita ohjataan tv:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin käytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien peruseräntämisen tuntemiseen.	Käytännön taidot ja oma tuottaminen. Vastuullinen ja turvallinen toiminta. Tiedon hallinta sekä tutkiva ja luova työskentely.	Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

Liikunta

Liikunnan tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla *fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon*. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti.

Liikunnassa oppilaat kasvavat *liikkumaan ja liikunnan avulla*. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelemine. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

"Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen."

Vuosiluokilla 3-6 opetuksen pääpaino on motoristen perustaitojen vakiinnuttamisessa ja monipuolistamisessa sekä sosiaalisten taitojen vahvistamisessa. Monipuolinen ja vuorovaikutuksellinen opetus tukee taitojen oppimista, oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja osallisuuteen sekä luo valmiuksia liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Liikunnan opetuksessa otetaan huomioon vuodenaajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja Kauniaisten kaupungin tarjoamat monipuoliset mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden

saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 3-6 kiinnitetään huomiota sellaisten perustaitojen hallintaan, joilla on merkitystä yhteiseen toimintaan osallistumisessa.

Arviointi

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä. Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet sekä kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet.

Arviointi toteutetaan oppilaan toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2-6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7-10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move! -mittausten (fyysisen toimintakyvyn testaus) tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Oppilaita ohjataan itsearviointiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää liikunnan valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Tavoitteet avattuina

Seuraavat tavoitteet (T1-T11) ohjaavat 3-6. vuosiluokkien liikunnanopetusta.

Fyysinen toimintakyky (S1):

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

Sosiaalinen toimintakyky (S2):

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Psyykinen toimintakyky (S3):

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä.

Liikunnan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky: Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekötaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!-n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

S2 Sosiaalinen toimintakyky: Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

S3 Psyykinen toimintakyky: Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Oppiaineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6

OPPIAINE: LIIKUNTA		VUOSILUOKKA 3		
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)	Oppimisympäristöt ja työtavat	Arviointi
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa. T9 Oppilas oppii toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. T10 Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistamaan itsenäisen työskentelyn taitoja. T11 Oppilas saa myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S2, S3. Vuorovaikutusta ja yhteistyötä harjoitellaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Oppilaita kannustetaan nauttimaan tekemisestä ja ilmaisun ilosta.	Vuosiluokalla 3 liikuntaa voidaan opettaa sekaryhmissä tai pitää tyttöjen ja poikien liikunta erillään. Kolme (3) vuosiviikkotuntia antaa mahdollisuuden molempien ryhmittelyjen hyödyntämiseen. Opetusryhmät muodostetaan siten, että oppitunnit ovat turvallisia.	Arviointia toteutetaan koko lukuvuoden ajan. Oppilas saa palautetta toiminnastaan mahdollisimman usein. Arvioinnin tulee olla positiivista ja kannustavaa. Arvioinnissa pääpaino on edelleen oppilaan työskentelyssä. Lisäksi arvioidaan oppilaan motorisia perustaitoja (liikkumistaidot, tasapainotaidot ja välineenkäsittelytaidot) ja niiden kehittymistä. Oppilasta ohjataan arvioimaan omaa työskentelyään liikuntatunneilla. Arviointi noudattaa opetussuunnitelman perusteita.
Monilukutaito (L4)	T2 Oppilas oppii harjoittamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1. Monilukutaidon kehittymistä tuetaan huomioimalla opetuksessa moniaistillisuus ja kokonaisvaltaisuus.		
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7 Oppilas oppii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa. T9 Oppilas oppii toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S1, S2. Oppilaat opettelevat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkitystä. He opettelevat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuden harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista.		
Itsestä	T1 Oppilas on fyysisesti	S1, S2, S3. Oppilaita		

<p>huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p>	<p>aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee parhaansa yrittäen. T2 Oppilas oppii harjoittamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja. T3 Oppilas oppii vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan ja soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa. T4 Oppilas oppii vahvistamaan ja soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, käyttämällä erilaisia välineitä, eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa. T5 Oppilas oppii arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. T6 Oppilas oppii uimataidon niin että hän pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä. T7 Oppilas oppii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa. T10 Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistamaan itsenäisen työskentelyn taitoja.</p>	<p>ohjataan ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan liikuntavälineistään ja henkilökohtaisesta hygieniastaan.</p>		
<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p>	<p>T7 Oppilas oppii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. T8</p>	<p>S1, S2. Yhteisissä työskentelytilanteissa oppilaat saavat mahdollisuuden oppia</p>		

	Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa. T9 Oppilas oppii toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	vastavuoroisuutta, neuvottelutaitoja sekä ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Oppilaat harjoittelevat ottamaan vastuuta tekemisistään.		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1 Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee parhaansa yrittäen. T2 Oppilas oppii harjoittamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja. T10 Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistamaan itsenäisen työskentelyn taitoja. T11 Oppilas saa myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä.	S1, S3. Oppilaita rohkaistaan käyttämään mielikuvitusta luoviin ratkaisuihin. Vertaisoppimista eli parin ja ryhmän kanssa työskentelyä ja oppimiseen tähtäävää vuorovaikutusta käytetään monipuolisesti. Tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan.		
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	-			

OPPIAIN E: LIIKUNTA				
A		VUOSILUOKKA 4		
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)	Oppimisympäristöt ja työtavat	Arviointi
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa. T9 Oppilas oppii toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä	S2, S3. Vuorovaikutusta ja yhteistyötä harjoitellaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään	Vuosiluokalla 4 liikuntaa voidaan opettaa sekaryhmissä tai pitää tyttöjen ja poikien liikunta erillään. Kolme (3) vuosiviikkotuntia	Arviointia toteutetaan koko lukuvuoden ajan. Oppilas saa palautetta toiminnastaan mahdollisimman usein. Arvioinnin tulee olla positiivista ja kannustavaa. Arvioinnissa pääpaino on edelleen oppilaan

	oppimistilanteista. T10 Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistamaan itsenäisen työskentelyn taitoja. T11 Oppilas saa myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	sitä tunteiden, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Oppilaita kannustetaan nauttimaan tekemisestä ja ilmaisun ilosta.	antaa mahdollisuuden molempien ryhmittelyjen hyödyntämiseen. Opetusryhmät muodostetaan siten, että oppitunnit ovat turvallisia.	työskentelyssä. Lisäksi arvioidaan oppilaan motorisia perustaitoja (liikkumistaidot, tasapainotaidot ja välineenkäsittelytaidot) ja niiden kehittymistä. Oppilasta ohjataan arvioimaan omaa työskentelyään liikuntatunneilla. Arviointi noudattaa opetussuunnitelman perusteita.
Monilukutaito (L4)	T2 Oppilas oppii harjoittamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1. Monilukutaidon kehittymistä tuetaan huomioimalla opetuksessa moniaistillisuus ja kokonaisvaltaisuus.		
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7 Oppilas oppii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa. T9 Oppilas oppii toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S1, S2. Oppilaat opettelevat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkitystä. He opettelevat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuden harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista.		
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T1 Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee parhaansa yrittäen. T2 Oppilas oppii harjoittamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja. T3 Oppilas oppii vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan ja soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa. T4 Oppilas oppii vahvistamaan ja soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, käyttämällä erilaisia välineitä, eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa. T5 Oppilas oppii	S1, S2, S3. Oppilaita ohjataan ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan liikuntavälineistään ja henkilökohtaisesta hygieniastaan.		

	<p>arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. T6 Oppilas oppii uimataidon niin että hän pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä. T7 Oppilas oppii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa. T10 Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistamaan itsenäisen työskentelyn taitoja.</p>			
<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p>	<p>T7 Oppilas oppii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa. T9 Oppilas oppii toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.</p>	<p>S1, S2. Yhteisissä työskentelytilanteissa oppilaat saavat mahdollisuuden oppia vastavuoroisuutta, neuvottelutaitoja sekä ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Oppilaat harjoittelevat ottamaan vastuuta tekemisistään.</p>		
<p>Ajattelu ja oppimisen oppiminen (L1)</p>	<p>T1 Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee parhaansa yrittäen. T2 Oppilas oppii harjoittamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja. T10 Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistamaan itsenäisen työskentelyn taitoja. T11 Oppilas saa myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä.</p>	<p>S1, S3. Oppilaita rohkaistaan käyttämään mielikuvitusta luoviin ratkaisuihin. Vertaisoppimista eli parin ja ryhmän kanssa työskentelyä ja oppimiseen tähtäävää vuorovaikutusta käytetään monipuolisesti. Tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan.</p>		
<p>Tieto- ja viestintä teknologinen osaaminen (L5)</p>	-			

OPPIAINE: LIIKUNTA		VUOSILUOKKA 5		
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)	Oppimisympäristöt ja työtavat	Arviointi
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa. T9 Oppilas oppii toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. T10 Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistamaan itsenäisen työskentelyn taitoja. T11 Oppilas saa myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S2, S3. Oppilaita kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja ja nauttimaan tekemisen ilosta. Vuorovaikutusta ja yhteistyötä harjoitellaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita eri näkökulmista.	Vuosiluokalla 5 liikuntaa opetetaan sekä sekaryhmissä että tytöt ja pojat erillään. Kolme (3) vuosiviikkotuntia antaa mahdollisuuden molempien ryhmittelyjen tarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen. Opetusryhmät muodostetaan siten, että oppitunnit ovat turvallisia.	Arviointia toteutetaan koko lukuvuoden ajan. Oppilas saa palautetta toiminnastaan mahdollisimman usein. Arvioinnin tulee olla positiivista ja kannustavaa. Arviointi on pääosin sanallista ja sitä täydennetään lukuvuoden päätteeksi numeroarvioinnilla. Arvioinnissa liikunnan taitojen ja tietojen oppiminen (T2-T6) muodostaa puolet oppiaineen arvosanasta. Toinen puoli muodostuu oppilaan työskentelytaitojen arvioinnista (T1 ja T7-T10).
Monilukutaito (L4)	T2 Oppilas oppii harjoittamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1. Monilukutaidon kehittymistä tuetaan huomioimalla opetuksessa moniaistillisuus ja kokonaisvaltaisuus.		
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7 Oppilas oppii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa. T9 Oppilas oppii toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S1, S2. Oppilaat opettelevat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkitystä. He opettelevat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuden harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista.		

<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p>	<p>T1 Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee parhaansa yrittäen. T2 Oppilas oppii harjoittamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja. T3 Oppilas oppii vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan ja soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa. T4 Oppilas oppii vahvistamaan ja soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, käyttämällä erilaisia välineitä, eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa. T5 Oppilas oppii arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. T6 Oppilas oppii uimataidon niin että hän pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä. T7 Oppilas oppii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa. T10 Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistamaan itsenäisen työskentelyn taitoja.</p>	<p>S1, S2, S3. Liikuntatunneilla oppilailla on tilaisuuksia harjoitella ajanhallintaa, hyvää käytöstä sekä muita omaan ja yhteiseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia toimintatapoja. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan liikuntavälineistään ja hygieniasta liikuntatuntien jälkeen.</p>		
<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p>	<p>T7 Oppilas oppii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa. T9</p>	<p>S1, S2. Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan</p>		

	Oppilas oppii toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista. Heitä kannustetaan sisukkuuteen. Oppilaita rohkaistaan tuomaan vapaa-ajallaan oppimiaan taitoja koulutyöhön ja opettamaan niitä toisille oppilaille.		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1 Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee parhaansa yrittäen. T2 Oppilas oppii harjoittamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja. T10 Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistamaan itsenäisen työskentelyn taitoja. T11 Oppilas saa myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S1, S3. Liikunnassa harjoitellaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville kokemuksille ja tunteille. Vertaisoppimista eli parin ja ryhmän kanssa työskentelyä ja oppimiseen tähtäävää vuorovaikutusta käytetään monipuolisesti ja harjoitellaan yhdessä työskentelyn taitoja.		
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	-	Liikuntateknologiaa voidaan hyödyntää liikunnanopetuksessa.		

OPPIAINE: LIIKUNTA		VUOSILUOKKA 6		
Laaja-alainen osaamisalue	Oppiaineen tavoitteet (T)	Sisältöalueet (S)	Oppimisympäristöt ja työtavat	Arviointi
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa. T9 Oppilas oppii toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. T10	S2, S3. Oppilaita kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja ja nauttimaan tekemisen ilosta. Vuorovaikutusta ja yhteistyötä harjoitellaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen	Vuosiluokalla 6 liikuntaa opetetaan sekä sekaryhmissä että tytöt ja pojat erillään. Kolme (3) vuosiviikkotuntia antaa mahdollisuuden molempien ryhmittelyjen tarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen.	Arviointia toteutetaan koko lukuvuoden ajan. Oppilas saa palautetta toiminnastaan mahdollisimman usein. Arvioinnin tulee olla positiivista ja kannustavaa.

	Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistamaan itsenäisen työskentelyn taitoja. T11 Oppilas saa myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	asemaan ja tarkastelemaan asioita eri näkökulmista.	Opetusryhmät muodostetaan siten, että oppitunnit ovat turvallisia.	Arviointi on pääosin sanallista ja sitä täydennetään lukuvuoden päätteeksi numeroarviointilla. Arvioinnissa liikunnan taitojen ja tietojen oppiminen (T2-T6) muodostaa puolet oppiaineen arvosanasta. Toinen puoli muodostuu oppilaan työskentelytaitojen arvioinnista (T1 ja T7-T10). Arviointi toteutetaan suhteuttamalla oppilaan osaamista hyvän osaamisen kriteereihin.
Monilukutaito (L4)	T2 Oppilas oppii harjoittamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1. Monilukutaidon kehittymistä tuetaan huomioimalla opetuksessa moniaistillisuus ja kokonaisvaltaisuus.		
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	T7 Oppilas oppii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa. T9 Oppilas oppii toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S1, S2. Oppilaat opettelevat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkitystä. He opettelevat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuden harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista.		
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	T1 Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee parhaansa yrittäen. T2 Oppilas oppii harjoittamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja	S1, S2, S3. Liikuntatunneilla oppilailla on tilaisuuksia harjoitella ajanhallintaa, hyvää käytöstä sekä muita omaan ja yhteiseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen		

	<p>ympäristöön aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja. T3 Oppilas oppii vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan ja soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa. T4 Oppilas oppii vahvistamaan ja soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, käyttämällä erilaisia välineitä, eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa. T5 Oppilas oppii arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. T6 Oppilas oppii uimataidon niin että hän pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä. T7 Oppilas oppii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa. T10 Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistamaan itsenäisen työskentelyn taitoja.</p>	<p>vaikuttavia toimintatapoja. Oppilaat oppivat huolehtimaan hygieniasta liikuntatuntien jälkeen.</p>		
<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p>	<p>T7 Oppilas oppii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. T8 Oppilas oppii työskentelemään kaikkien kanssa sekä sääntelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa. T9</p>	<p>S1, S2. Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisistään. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan</p>		

	Oppilas oppii toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista. Heitä kannustetaan sisukkuuteen. Oppilaita rohkaistaan tuomaan vapaa-ajallaan oppimiaan taitoja koulutyöhön ja opettamaan niitä toisille oppilaille.		
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	T1 Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee parhaansa yrittäen. T2 Oppilas oppii harjoittamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja. T10 Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistamaan itsenäisen työskentelyn taitoja. T11 Oppilas saa myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä.	S1, S3. Liikunnassa harjoitellaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville kokemuksille ja tunteille. Vertaisoppimista eli parin ja ryhmän kanssa työskentelyä ja oppimiseen tähtäävää vuorovaikutusta käytetään monipuolisesti ja harjoitellaan yhdessä työskentelyn taitoja.		
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	-	Liikuntateknologiaa voidaan hyödyntää liikunnanopetuksessa.		

Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävän, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuvan jatkumon. Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskelunvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjaukseen osallistuvat kaikki koulun kasvuyhteisön aikuiset ja sitä toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 3-6

Oppilaanohjaus on kiinteä osa koulu toimintaa ja toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä ja siitä vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämässä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Oppilaanohjauksen järjestelyistä ja toimintatavoista on määritelty liitteenä olevassa ohjaussuunnitelmassa ja keskeisten sisältöjen toteutusta eri vuosiluokilla tarkennetaan lukuvuosisuunnitelmassa.

Valinnaisaineet vuosiluokilla 3-6

Valinnaisaineet esitellään luvussa 12.